Barcelona economia

Indicadors econòmics de Barcelona
Tercer trimestre 1998
Núm. 37

Ajuntament de Barcelona

Gerència Delegada d'Economia,
Empreses i Finançament

Ajuntament de Barcelona

Alcalde
Joan Clos i Matheu

President de la Comissió d'Hisenda i Funció Pública
Ernest Maragall i Mira

Gerent Delegada d'Economia,
Empreses i Finançament
Pilar Solans i Huguet

Redacció de Barcelona Economia
Xavier Güell i Ferrer, Director.
María Jesús Calvo Nuño, Cap de Redacció.
Lluís Hansen i Fors

Consell de Redacció
Ignasi Ragàs. Cap de Gabinet de la Tercera Tinència. Ajuntament de Barcelona.
Guillem Sánchez. Director Adjunt de la Gerència de Serveis Centrals. Ajuntament de Barcelona.
Ramon Seró. Gerent dels Serveis Generals. Àrea Metropolitana de Barcelona.
Pilar Solans. Gerent Delegada d'Economia, Empreses i Finançament. Ajuntament de Barcelona.

Consell Assessor
Jordi Canals. Secretari General. IESE.
Jaume García. Departament d'Economia i Empresa. Universitat Pompeu Fabra.
Joaquim de Nadal. Regidor de Presidència i Política Cultural. Ajuntament de Barcelona.
Martí Parellada. Director. Estudis de Formació Continuada. Universitat de Barcelona.
Francesc Raventós. Conseller Delegat. Catalana d'Iniciatives, S.A.
Maravillas Rojo. Tercera Tinenta d'Alcalde. Ajuntament de Barcelona.
Francesc Santacana. Coordinador General. Pla Estratègic Barcelona 2000.
Antoni Santiburcio. Regidor de Política de Sòl i Habitatge. Ajuntament de Barcelona.
Robert Tornabell. Degà. ESADE.
Joan Trullén. Departament d'Economia Aplicada. Universitat Autònoma de Barcelona.
Josep Ma. Vegara. Regidor de Medi Ambient i Serveis Urbans. Ajuntament de Barcelona.

BARCELONA ECONOMIA posa a disposició dels seus lectors un número de telèfon (el 402 72 38), un de fax (el 402 72 25) i una adreça de correu electrònic (msolano @ mail.bcn.es) per atendre qualsevol consulta o comentari referits als continguts que hi apareixen.

Agraïm la informació i la col·laboració prestades per totes les entitats, organismes i empreses citades com a fonts informatives i molt especialment a:

Ajuntament de Barcelona: Departament d'Estadística; Direcció de Serveis de Control de l'Edificació; Unitat Operativa de Neteja; Departament d'Estudis Fiscals; Regidoria de Promoció Econòmica i Ocupació.
Generalitat de Catalunya: Departament d'Indústria; Direcció General d'Ocupació; Direcció General d'Actuacions Concertades, Arquitectura i Habitatge; Institut d'Estadística de Catalunya; Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya.
Altres institucions i entitats: Turisme de Barcelona; Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona; Cambra de la Propietat Urbana de Barcelona; Col·legi d'Arquitectes de Catalunya; S.P.M. Transports de Barcelona, S.A.; Prefectura Provincial de Trànsit; INE (Barcelona); Autoritat Portuària de Barcelona; Aeroport de Barcelona; Fira de Barcelona; RENFE; MEFFSA; Borsa de Barcelona; Forcadell.

Gerència Delegada d'Economia Empreses i Finançament
Barcelona Economia
Indicadors econòmics de Barcelona
Núm. 37. Tercer trimestre 1998
Octubre 1998

Edició: ® Ajuntament de Barcelona
Gerència Delegada d'Economia Empreses i Finançament

Línia de disseny original: *Ferran Cartes / Montse Plass*

Impressió: Impremta Municipal
Dipòsit legal: B. 26.464/91

Barcelona economia

Indicadors econòmics de Barcelona
Tercer trimestre 1998
Núm. 37

Índex

Indicadors econòmics

Síntesi de la conjuntura 5

I. Indústria 13
Evolució de l'activitat industrial 15

II. Finances 27
Sistema bancari 29
Contractació de valors i de derivats 32

III. Consum, comerç i preus 33
Matriculació de vehicles 35
Consum d'energia i aigua 36
Preus de consum 38
Escombraries domiciliàries 40

IV. Transports, comunicacions i turisme 41
Port: mercaderies i passatgers 43
Aeroport: passatgers i mercaderies 46
Transport públic urbà i de rodalia 48
Activitat turística 50

V. Construcció i mercat immobiliari 55
Consum de ciment 57
Construcció d'habitatges 58
Llicències d'obres 62
Preus al mercat immobiliari: habitatges i places d'aparcament 64
Cost d'accés a l'habitatge 72

VI. Ocupació 73
Mercat de treball 75

Resumen/*Summary*

Síntesis de la coyuntura/*Economic outlook* 83

Indicadors econòmics
Síntesi de la conjuntura

Síntesi de la conjuntura

Evolució de l'economia de Barcelona i regió metropolitana durant el segon trimestre de 1998.

Els resultats corresponents al segon trimestre confirmen les previsions avançades a començament d'any. En conjunt, l'evolució de la majoria dels indicadors econòmics a l'abast posa de manifest que durant el primer semestre de 1998 l'activitat econòmica de l'àrea de Barcelona ha mantingut el dinamisme mostrat al llarg de 1997, període en el qual es va assolir un creixement real del PIB de l'ordre del quatre per cent. Malgrat l'extensió de la crisi financera asiàtica a Rússia i Amèrica del Sud, les previsions de creixement econòmic de l'àrea barcelonina pel conjunt de l'any es mantenen. Només a mitjà termini, si la inestabilitat dels mercats financers s'aguditza i acaba afectant el dinamisme de les economies europees —un escenari més que probable—, el creixement de l'economia catalana, i en menor mesura el de Barcelona, se'n ressentirà.

Sense perdre de vista aquest escenari macroeconòmic tenyit d'incerteses sobre les perspectives empresarials a mitjà termini i les decisions de despesa i estalvi de les famílies —atesa la creixent interdependència de les economies a nivell mundial i la proximitat de la implantació de l'euro—, el fet és que la conjuntura econòmica de Barcelona i la seva regió metropolitana al llarg del primer semestre de 1998 registra uns resultats notablement positius. Especialment remarcables perquè es tracta d'un ritme de creixement superior a la mitjana de la UE i es produeix en el cinquè any d'expansió ininterrompuda del PIB.

Globalment, l'evolució de l'activitat econòmica de la ciutat durant el segon trimestre s'emmarca en la tendència expansiva de trimestres anteriors.

No és cap novetat el predomini de trajectòries alcistes a la pràctica totalitat dels sectors d'activitat. L'expansió de l'economia barcelonina s'ha recolzat en un entorn de preus relativament estables i de tipus d'interès a la baixa —incentivadors de la inversió i del consum de béns duradors— que impacta positivament en la generació de nous llocs de treball.

A nivell de grans sectors, la Construcció es perfila com el més dinàmic, seguit de prop per la Indústria. El conjunt dels Serveis, que generen pràcticament tres quartes parts de l'activitat econòmica de la ciutat, manté una tendència sostinguda d'expansió però amb unes taxes sensiblement inferiors a les del conjunt de l'economia. Aquesta estructura de creixement és força coincident amb la que s'estima pel conjunt de Catalunya, on s'hi afegeix una sensible represa de l'activitat agrícola que capgira la pèssima evolució que tingué aquest sector durant el 1997.

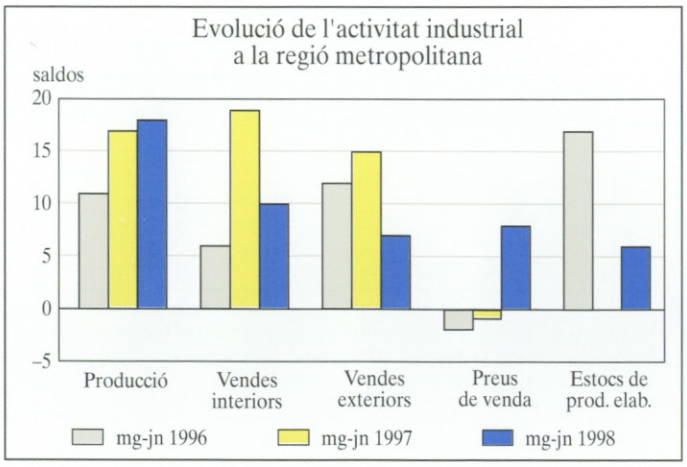

Els resultats de les enquestes industrials de maig-juny avancen els primers símptomes de desceleració de l'activitat industrial a la regió metropolitana.

Si amb els resultats de les enquestes industrials del primer quadrimestre es podia parlar de manteniment, en termes globals, de les taxes de creixement de les principals magnituds —producció, vendes i ocupació—, els del tercer bimestre reflecteixen una evolució més alentida, especialment de les vendes i més concretament de les exportacions. Una reacció imputable a la necessitat de consolidar el notable creixement acumulat durant els bimestres anteriors i també a la dificultat de mantenir els elevats ritmes d'expansió per part d'aquelles branques industrials que ja operen a nivells de pràctica saturació de la seva capacitat productiva instal·lada o amb dificultats per incorporar mà d'obra qualificada. La reducció de les exportacions a Rússia, Extrem Orient i Amèrica Llatina, que en conjunt absorbeixen al voltant del 12 per cent de les exportacions catalanes, es comença a fer notar.

Una mostra d'aquesta conjuntura caracteritzada pel dinamisme del sector industrial és l'augment fins a nivells desconeguts en els darrers anys del període de treball assegurat amb les comandes que tenen les empreses en cartera; això és resultat de l'expansió sostinguda de la demanda —les carteres de comandes acumulen saldos positius per setè bimestre consecutiu— i de la creixent dificultat de les empreses per augmentar els seus volums de producció. De fet, quan es tracta de plasmar les perspectives empresarials per a la segona meitat de l'any, es preveu una evolució expansiva de les vendes —més en el mercat interior que en els exteriors— alhora que es redueix dràsticament el nombre d'empreses que confien en poder augmentar els nivells de producció.

Transports

Indicadors	Període	Valor absolut i taxa interanual (%)		Darrers 12 mesos i taxa interanual (%)		1997/96 (%)
Aeroport						
Trànsit de passatgers (milers)						
— Total (inclòs trànsit)	2n.tr.98	4.250	6,5	15.510	8,3	12,1
Interior	2n.tr.98	2.247	1,6	8.424	5,4	9,8
Internacional	2n.tr.98	1.881	14,6	6.638	15,0	16,9
— Tràfic de mercaderies (tones)	2n.tr.98	19.073	–7,3	77.337	–8,1	1,0

Tot i el fort creixement que manté el trànsit internacional, imputable bàsicament al turisme, l'atonia del trànsit interior durant el segon trimestre frena l'expansió del trànsit de passatgers per l'aeroport. Una evolució previsible donat el creixement acumulat en els darrers anys i la capacitat de les instal·lacions. La reducció per quart trimestre consecutiu del tràfic de mercaderies s'associa tant al desviament de fluxos cap a d'altres mitjans de transport com a la crisi asiàtica.

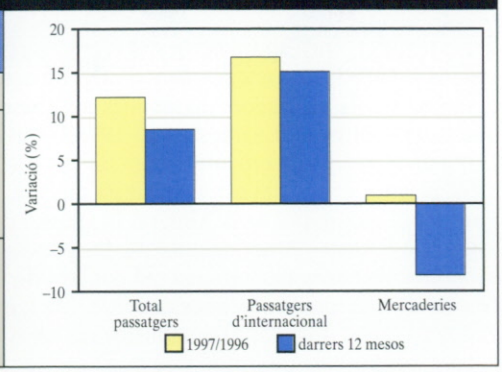

Port. Tràfic de mercaderies						
— Total (milers tones)	2n.tr.98	6.312	–2,6	24.575	0,6	5,6
Sortides (milers tones)	2n.tr.98	2.358	–2,8	9.198	–1,8	6,8
Entrades (milers tones)	2n.tr.98	3.954	–2,5	15.377	2,1	4,9
— Càrrega general (milers tones)	2n.tr.98	3.398	13,2	12.390	12,4	16,6
Exportacions (milers tones)	2n.tr.98	1.201	5,7	4.780	7,2	13,0
Importacions (milers tones)	2n.tr.98	1.356	20,9	4.700	16,9	20,9
— Contenidors (Teus)	2n.tr.98	268.455	7,5	1.005.576	15,4	26,7

Les dades provisionals del segon trimestre confirmen la consistència de la tendència expansiva del tràfic de càrrega general —especialment d'importació— enfront d'un lleu retrocés del tràfic a doll per tercer trimestre consecutiu. El tràfic de contenidors, tot i mostrar senyals de lleu desceleració, s'ha situat clarament per sobre del milió d'unitats any.

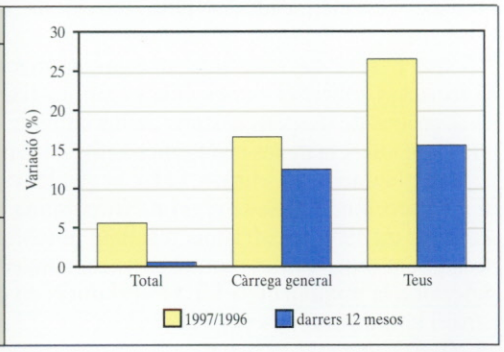

Transport públic de passatgers						
— Total servei urbà (milers)	2n.tr.98	117.288	1,9	451.785	2,2	–2,3
Xarxa Metro (milers)	2n.tr.98	66.751	8,4	254.945	4,9	–4,1
Xarxa Bus (milers)	2n.tr.98	45.208	–7,1	177.580	–1,9	0,0
FGC (Cat. i Sarrià) (milers)	2n.tr.98	5.327	10,1	19.259	8,1	0,2
— Total servei de rodalia (milers)	2n.tr.98	29.896	2,2	116.976	5,0	4,8
RENFE (milers)	2n.tr.98	22.637	0,8	86.638	3,4	4,1
FGC (milers)	2n.tr.98	7.259	6,8	30.338	9,7	6,9

L'augment del nombre d'usuaris del transport públic urbà respon a l'augment de mobilitat associada a una activitat econòmica creixent però també, en el cas del metro, a l'absència de vagues que van afectar el servei l'any passat. En els darrers mesos també hi ha un cert transvasament d'usuaris de l'autobús cap al metro o al vehicle privat per les obres a nombrosos carrers de la ciutat.

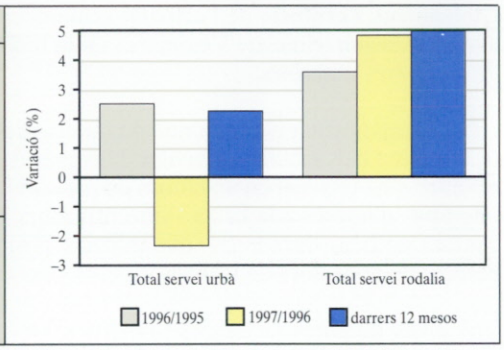

Una demanda interior enfortida en la seva capacitat de despesa és, cada cop més, la protagonista del creixement de la producció industrial a la regió metropolitana.

Un altre element a destacar d'aquesta conjuntura, i que la diferencia d'altres episodis recents d'expansió de l'activitat industrial, és la valoració que les empreses fan de la feblesa de la demanda com a factor que limita la producció. Bimestre a bimestre, en un procés iniciat a començament de 1997, es redueix el nombre d'empreses que recorren a aquest factor —menys de la meitat de les enquestades, quan dos anys enrere eren gairebé dues de cada tres— i a les dificultats de finançament per a justificar l'estancament o l'escàs creixement dels nivells de producció.

L'evolució del tràfic de mercaderies pel port durant els darrers dotze mesos, i molt especialment durant el segon trimestre d'enguany, comença a reflectir la dificultat per mantenir els elevats ritmes de creixement de l'exportació de productes manufacturats assolits durant el bienni 1996-1997, alhora que la represa de la demanda interna pressiona de manera espectacular les importacions. A més, la crisi financera d'Extrem Orient juga a favor d'aquest canvi de fluxos.

L'augment del tràfic de contenidors parla del potencial de Barcelona com a centre logístic europeu.

De forma paral·lela a l'augment dels fluxos de càrrega general, continua el fort augment del tràfic de contenidors, superant-se el milió de Teus/any. El creixement sostingut d'aquest tipus de tràfic al llarg dels darrers anys respon als esforços que operadors i administracions despleguen per potenciar la plataforma aeroportuària de Barcelona com un dels grans centres logístics de la Mediterrània.

Turisme, consum i preus

Indicadors	Període	Valor absolut i taxa interanual (%)		Darrers 12 mesos i taxa interanual (%)		1997/96 (%)
Consum - Matriculació						
Electricitat d'ús comercial-industrial (Gwh)	2n.tr.98	861	–0,6	3.554	3,6	4,2
Electricitat d'ús domèstic (Gwh)	2n.tr.98	429	2,1	1.668	1,2	1,9
Gas canalitzat (milions tèrmies)	2n.tr.98	719	14,9	2.669	3,4	–1,8
Matriculació de vehicles (província)	2n.tr.98	59.972	43,2	209.522	25,8	15,5

Deixant de banda el lleu retrocés del consum d'energia elèctrica durant el segon trimestre, per raons purament de calendari, el creixement interanual dels darrers dotze mesos tendeix a alentir-se. On no es detecten signes de desceleració és en l'augment de les matriculacions de vehicles, que com es preveia ha assolit ja màxims de la dècada.

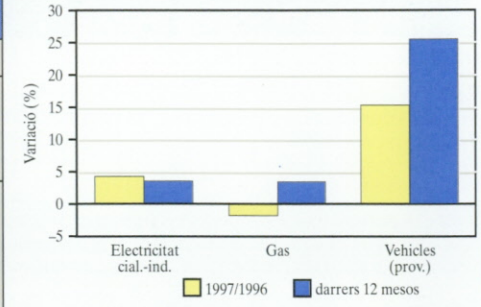

Visitants i pernoctacions hoteleres						
Total pernoctacions (milers)	mg.-jn.98	1.295	10,5	7.213	8,3	9,8
Visitants segons motiu de la visita (milers)	mg.-jn.98	571	13,6	2.877	–1,6	–7,8
— Negocis (milers)	mg.-jn.98	177	–18,4	1.039	–17,5	–14,7
— Turisme (milers)	mg.-jn.98	236	27,8	1.191	14,4	10,9
— Fires i Congressos (milers)	mg.-jn.98	84	81,5	315	–11,1	–17,2
— Altres (milers)	mg.-jn.98	74	34,3	332	24,0	–26,0

Seguint la tendència expansiva dels darrers anys, el turisme es consolida com el principal motiu d'atracció entre els visitants que pernocten als hotels de Barcelona. De l'evolució dels darrers dotze mesos cal remarcar, a banda del notable dinamisme del turisme, en el que s'hauria d'incloure una bona part dels visitants per etapa de viatge, el persistent degoteig dels que vénen per motius comercials i negocis.

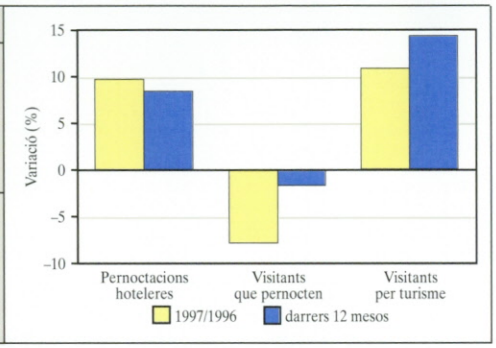

I.P.C. (Variació acumulada i interanual)						(1)
Barcelona (província) (%)	2n.tr.98	0,4	—	—	2,5	2,2
Catalunya (%)	2n.tr.98	0,5	—	—	2,4	2,1
Espanya (%)	2n.tr.98	0,4	—	—	2,1	2,0
Subjacent (%)	2n.tr.98	0,6	—	—	2,4	2,0
U.E. (%)	2n.tr.98	0,8	—	—	2,0	2,0

La reacció a l'alça de l'IPC durant el segon trimestre és deguda bàsicament al repunt dels preus dels aliments frescos i d'alguns serveis. El preu dels béns industrials i especialment el dels productes energètics continuen fent de contrapès. L'ampliació del diferencial entre l'índex general i la inflació subjacent evidencia la importància de les tensions inflacionistes de caire estructural.

(1) Taxes referides a 31 de desembre de 1997.

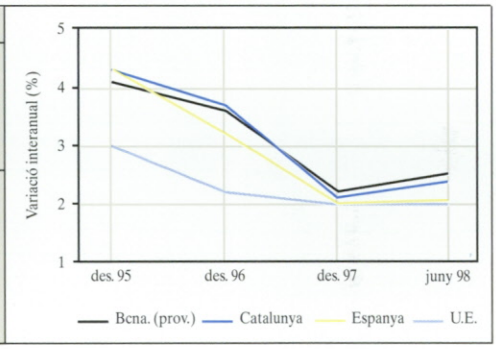

El trànsit internacional, recolzat en l'augment dels viatges turístics, sosté la tendència alcista del trànsit de passatgers tant pel port com per l'aeroport.

Pel que fa a l'aeroport, la competència d'altres de menys congestionats o més especialitzats en càrrega com ara els de Vitòria i Saragossa li resten tràfic de mercaderia. S'haurà d'esperar a la construcció de la tercera pista i a que estigui enllestida la nova zona de càrrega per dinamitzar aquest tipus de tràfic. Per contra, el nombre de passatgers que utilitzen l'avió pels seus desplaçaments, especialment en vols internacionals, continua augmentant. Una tendència però, que s'ha desaccelerat notablement, especialment en els vols interiors, arran de la lenta però creixent competència d'altres mitjans de transport. De fet, l'escàs creixement del nombre de vols que ha registrat l'aeroport durant el primer semestre d'enguany ha estat protagonitzat exclusivament pels vols internacionals, mentre que els interiors han disminuït lleument per primera vegada d'ençà el 1993.

Encara en el sector del transport —una de les activitats terciàries que més s'han expandit en els darrers anys a l'àmbit de la regió metropolitana— el nombre d'usuaris del transport públic urbà reprèn la trajectòria expansiva estroncada pel conflicte del metro l'any 1997. L'augment de la mobilitat a l'àmbit metropolità com a conseqüència del creixement de l'ocupació i del nombre de desplaçaments per oci o compres, a més de l'augment de la població flotant per motius turístics, són elements que incentiven un major ús dels serveis públics de transport. Sobretot en una situació com l'actual, amb nombroses obres a la via pública que dificulten la circulació de vehicles en superfície. Per contra, l'augment dels índexs de motorització de la població i la rebaixa de peatges a algunes vies d'accés a la ciutat, resten usuaris al transport públic, especialment el de rodalia.

Mercat de treball

Indicadors	Període	Valor absolut i taxa interanual (%)		Darrers 12 mesos i taxa interanual (%)		1997/96 (%)
Ocupació						
Residents actius	30 juny 98	674.104	–0,3	—	—	–0,5
Residents ocupats	30 juny 98	620.231	1,2	—	—	0,7
Residents actius (RMB)	30 juny 98	1.873.001	–0,5	—	—	–0,8
Residents ocupats (RMB)	30 juny 98	1.717.626	1,4	—	—	0,6
Contractacions registrades	2n.tr.98	160.535	16,3	624.286	19,5	15,5

Igual que en trimestres anteriors, el manteniment de la bonança econòmica al conjunt de la regió metropolitana es tradueix en un augment moderat però persistent de la població ocupada. Un augment que es comença a veure entorpit per la tendència a l'estancament que mostra la població activa.

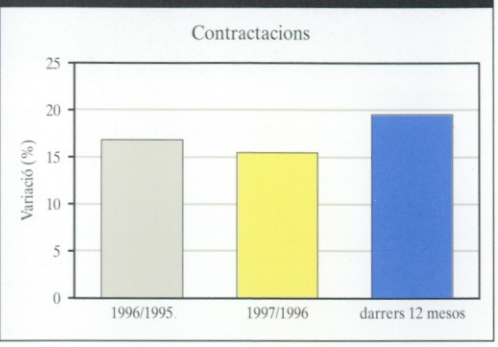

Atur registrat						
Total aturats registrats	30 juny 98	53.873	–15,0	—	—	–11,6
Atur masculí	30 juny 98	24.609	–20,9	—	—	–15,8
Atur femení	30 juny 98	29.264	–9,3	—	—	–7,5
Atur juvenil (16-24 anys)	30 juny 98	5.892	–27,8	—	—	–18,1
Aturats sense ocupació anterior	30 juny 98	6.352	–14,9	—	—	–5,4
Total aturats registrats (RMB)	30 juny 98	155.375	–17,3	—	—	–12,6

Els resultats de l'atur registrat durant el segon trimestre mostren una clara accentuació de la reducció del nombre de desocupats tant a la ciutat com a la resta de la regió metropolitana. No es pot descartar que una part d'aquesta accentuació de la tendència a la baixa derivi del lleu retrocés de la població activa en termes interanuals. D'altra banda, el notable creixement de la indústria i la construcció, més que els serveis, explica en part la major absorció d'atur masculí enfront del femení..

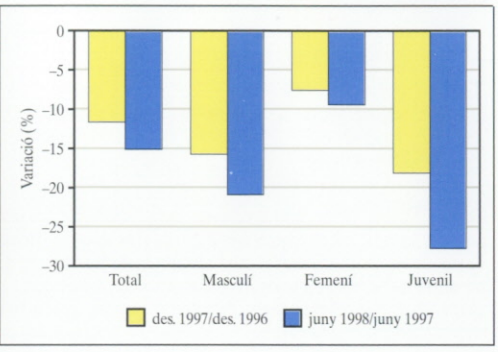

Taxes d'atur registrat (%)						(1)
Barcelona (provisional)	30 juny 98	8,0	—	—	—	8,7
RMB	30 juny 98	8,3	—	—	—	9,4
Catalunya	30 juny 98	7,5	—	—	—	8,9
Espanya	30 juny 98	11,5	—	—	—	12,8

El notable descens del nombre d'aturats continua pressionant a la baixa les taxes d'atur de tots els àmbits sense excepció. En relació amb un any enrere, la reducció ha estat de l'ordre d'1,5 punts percentuals.

(1) Taxes referides a 31 de desembre de 1997.

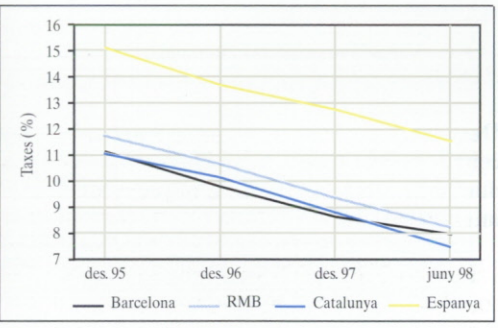

L'augment del 7,5 per cent del nombre de pernoctacions hoteleres durant el primer semestre confirma el bon moment que viu el turisme urbà a la ciutat, alhora que s'alenteix el ritme de creixement dels darrers anys.

Un altre indicador d'activitat terciària que ha continuat mostrant un notable ritme de creixement ha estat el de les pernoctacions hoteleres. Una evolució que no és cap novetat ja que gràcies a l'interès que desperta Barcelona i a la satisfactòria estada que tenen els visitants en aspectes tan diversos com l'oferte arquitectònica, de restauració o lleure, en els darrers anys s'ha mantingut un ritme de creixement al voltant del deu per cent. Una tendència que, vista l'evolució del primer semestre d'enguany, previsiblement s'alentirà a mitjà termini; no només per l'impacte del canvi d'expectatives econòmiques sobre el turisme sinó també per la situació d'una oferta que comença a revelar-se escassa en algunes categories. Un fet previsible si hom té present els elevats nivells d'ocupació actuals i alhora recorda que d'ençà el 1992 l'augment del nombre de pernoctacions ha quintuplicat el de places hoteleres.

Després d'analitzar les conjuntures fortament expansives de la indústria i d'alguns subsectors del terciari, és el moment d'entrar a valorar la situació i les perspectives a mitjà termini del sector constructor a la ciutat i entorn metropolità. Com ja s'ha dit en començar aquesta anàlisi de la conjuntura, la Construcció lidera, a nivell de grans sectors, el creixement econòmic d'enguany. Un creixement basat en l'augment d'activitat que desplega, per tercer any consecutiu, el subsector residencial i en la nombrosa obra pública en execució a la ciutat.

Pel que fa a les dades de sostre residencial en construcció durant els darrers mesos, els augments són espectaculars. Així, durant el primer semestre d'enguany s'ha iniciat la construcció de més de 2.600 habitatges, que afegits als 3.500 iniciats durant el segon semestre de 1997, permet estimar en gairebé 6.200 els habitatges iniciats en els darrers dotze mesos només a Barcelona. Al conjunt de les set comarques que formen la regió metropolitana s'han comptabilitzat 41.000 habitatges iniciats. Uns volums d'activitat incomparables, pel cap baix, amb les dotacions anuals de les darreres dues dècades.

Construcció i mercat immobiliari

Indicadors	Període	Valor absolut i taxa interanual (%)		Darrers 12 mesos i taxa interanual (%)		1997/96 (%)
Construcció residencial i llicències d'obres						
Construcció d'habitatges:						
— Iniciats	2n.tr.98	1.490	74,3	6.190	58,3	30,0
— Projectes visats (prov.)	2n.tr.98	7.558	–34,4	50.165	28,6	31,9
Obra nova prevista a les llicències:						
— Nova planta: nombre d'habitatges	2n.tr.98	2.474	76,8	6.099	20,9	67,2
— Nova planta: superfície (m²)	2n.tr.98	437.864	83,4	1.440.980	33,0	94,4
— Reforma i ampliació: superfície (m²)	2n.tr.98	73.775	–31,2	278.010	–19,2	–8,1

El nivell d'activitat que ha assolit el sector de la construcció després de dos anys de fort creixement no és obstacle a l'hora de mantenir-se en la tendència expansiva. Els més de sis mil habitatges anuals —tant els ja iniciats com els previstos a les llicències— i el volum d'obra nova aprovada mostren una situació expansiva sense signes, ara per ara, de desceleració.

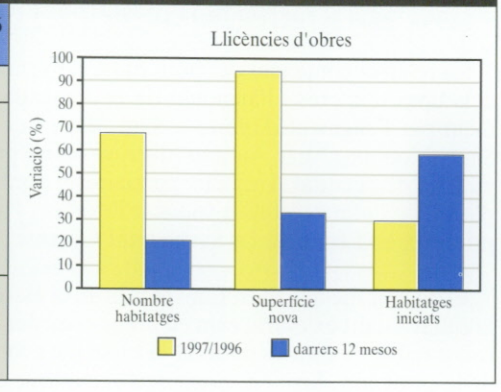

Preus al mercat immobiliari						
Sostre residencial (venda):						
— Habitatges nous (pta/m²)	1r.sem.98	250.039	4,6	—	—	–1,9
— Segona mà (pta/m²)						
preu d'oferta	1r.sem.98	241.210	7,8	—	—	4,7
preu de transacció	1r.sem.98	214.400	6,1	—	—	2,8
— Places d'aparcament (milers pta.)	1r.sem.98	2.400	–9,1	—	—	–5,6
Locals de negoci (lloguer mensual):						
— Oficines (total ciutat) (pta/m²/mes)	2n.sem.97	972	2,9	976	–0,6	–0,6
— Locals comercials (pta/m²/mes)	2n.sem.97	994	–8,2	1.009	–6,7	–6,7

L'augment dels preus mitjans de venda en el mercat residencial és un reflex de la pressió de la demanda, financerament molt enfortida, sobre una oferta més àmplia i diversa que la que existia en els darrers anys. La reacció a l'estancament dels preus del quinquenni anterior i un augment del nivell d'equipament dels habitatges nous són elements que també incideixen en l'augment dels preus.

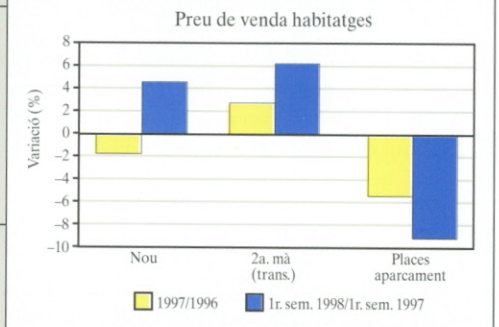

Després de registrar creixements anuals al voltant del 30 per cent durant el bienni 1996-1997, el nombre d'habitatges iniciats durant el primer semestre d'enguany presenta un augment interanual del 50 per cent.

Les raons que expliquen aquest creixement fort i sostingut de la construcció residencial, no només a Barcelona i entorn metropolità sinó també a tot el país, són diverses i es fa difícil jerarquitzarles. Fugint de tot intent d'exhaustivitat, són molts els estudiosos d'aquests temes que insisteixen en la coincidència en el temps de quatre factors determinants: millora del volum i les expectatives d'ocupació en un cicle expansiu de l'economia, abundant demanda latent d'habitatge, abaratiment del crèdit hipotecari i tractament fiscal molt favorable a la inversió en habitatge habitual. En el cas de Barcelona, a aquestes raons generals s'hi ha afegit l'alliberament de sòl en diverses àrees dels districtes de Sant Martí i Sants-Montjuïc, resultat d'una important reforma urbanística.

De cara al futur immediat, les xifres d'obra prevista a les llicències aprovades durant el segon trimestre d'enguany permeten esperar que la dotació de sostre residencial de nova construcció es mantingui durant la segona meitat de l'any. Possiblement però, amb alguna correcció a la baixa del nombre d'habitatges en construcció. Si més no per la necessitat de consolidar els volums d'activitat assolits després de doblar, en només dos anys i mig, el nombre d'habitatges en construcció.

Cal plantejar-se però, si aquest creixement de la nova oferta residencial es veurà afectat per la volatilitat dels mercats financers —i més concretament pel canvi radical de tendència que al llarg de l'estiu han registrat els índexs borsaris— en el cas que aquesta situació d'inestabilitat s'allargui i acabi afectant el nivell de confiança i les expectatives dels potencials compradors d'habitatge. Tot i que la casuística d'aquest segment del mercat és molt variada, sembla raonable esperar que aquesta situació de crisi financera alenteixi el creixement de la demanda. Si es confirma aquesta hipòtesi, s'ha d'esperar un redimensionament de la nova oferta a mitjà termini.

Alhora, elements que en els darrers anys han estat cabdals per ampliar la demanda efectiva —bàsicament l'estancament dels preus de venda i la davallada dels tipus d'interès— comencen a jugar o bé un paper neutre com és el cas dels tipus d'interès —el marge per a continuar retallant els hipotecaris és molt escàs— o fins i tot desincentivador, com és el cas dels preus de venda que, des de començament d'any, mostren una tendència alcista.

Segons les dades disponibles corresponents al primer semestre, el preu mitjà de la superfície residencial en una promoció de nova construcció posada a la venda a la ciutat era de 250.000 pta./m², prop d'un cinc per cent més que un any abans. Si limitem l'observació a les promocions més recents, aquest preu mitjà augmenta en gairebé 8.500 pta./m². En total, un augment semblant al del mercat de segona mà i que supera àmpliament el de l'IPC. No és menys cert però, que en termes reals, aquest preu mitjà equival a l'existent l'any 1990.

La promoció d'habitatges a preus assequibles manté estancats els preus de venda a les àrees on es localitzen i frena l'augment del preu mitjà al conjunt de la ciutat.

La relativa contenció del preu mitjà de venda, vista l'evolució dels tipus d'interès i l'augment de la demanda, s'explica bàsicament per l'augment d'oferta a Sant Martí i en menor mesura a Sants-Monjuïc i Sant Andreu, districtes amb preus inferiors a la mitjana de la ciutat. Un biaix parcialment contrarestat per l'ampliació de l'oferta —fins a triplicar l'existent l'any 1994— que es produeix a l'Eixample i a Sarrià-Sant Gervasi.

El dinamisme que darrerament mostra el mercat immobiliari de la ciutat —tant en oferta com en preus— és, per sí mateix, un indicador fiable de com ha millorat la capacitat econòmica i financera de la demanda. Això ens dóna peu a analitzar com han evolucionat darrerament les diferents magnituds del mercat laboral tant a Barcelona com a l'entorn metropolità.

La positiva evolució dels principals indicadors del mercat laboral al llarg del segon trimestre reflecteixen la intensitat i consistència del creixement econòmic i les expectatives que la moneda única genera entre els empresaris.

Resumir en poques paraules i xifres l'impacte del creixement econòmic que viu el conjunt de la regió metropolitana en els nivells d'ocupació de la població passa per comentar l'evolució de les contractacions —amb un creixement del semestre que supera el 21 per cent interanual—, l'augment del nombre d'ocupats —persistent però moderat segons l'Enquesta de Població Activa, i molt més important segons els registres de la Seguretat Social— i l'accentuació de la reducció del nombre d'aturats.

Amb dades de juny, i després de registrar reduccions d'entre el 15 i el 17 per cent en relació amb un any abans— el nombre d'aturats demandants d'ocupació inscrits a les Oficines de Treball de la Generalitat (gestionades fins fa ben poc per l'INEM) és inferior a les 54.000 persones a la ciutat i suma uns 155.000 al conjunt de la regió metropolitana. Les taxes d'atur voregen el vuit per cent, 1,5 punts menys que un any enrere.

En concordança amb el dinamisme de la Construcció i de la Indústria, l'atur masculí manté una millor evolució que el femení. Per edats, i seguint la tendència dels darrers anys, el segment més afavorit per la creació d'ocupació és el jovent. En contrapartida, és el col·lectiu més afectat per la temporalitat dels contractes. La contractació indefinida, que durant el primer semestre ha representat el 15 per cent de les contractacions registrades, ha entrat en una fase d'estancament.

Les dades d'assalariats al Règim General de la Seguretat Social, referides al mes de març, mostren un creixement superior al set per cent en relació amb un any enrere entre els que treballen a la ciutat i del sis per cent tant al conjunt de la regió metropolitana com de Catalunya. Deixant de banda un possible biaix favorable a Barcelona per l'efecte de les seus socials, centre administratiu i establiments principals, el fet és que es tracta de la consolidació d'una tendència iniciada amb timidesa a final de 1995. Val a dir però, que atesa l'evolució de la població ocupada i de l'atur registrat, aquest augment tan fort de les afiliacions a la Seguretat Social, a més de comptabilitzar nous llocs de treball, inclou un percentatge important d'economia submergida que s'ha regularitzat aprofitant la conjuntura expansiva i les noves condicions de contractació que contempla la darrera reforma del mercat laboral.

En definitiva, el creixement econòmic que ha registrat l'àrea de Barcelona durant el segon trimestre, a més de donar continuïtat i accentuar la tendència expansiva encetada ara fa gairebé cinc anys, ha impactat positivament en els nivells d'ocupació i de renda de la població. Alhora, el procés de renovació i modernització del parc residencial de la ciutat —més de 12.000 habitatges nous construïts en els darrers dos anys i mig i uns 3.500 sotmesos a una rehabilitació integral— i les nombroses inversions en el manteniment i la millora de les infrastructures i espais públics, incideixen directament en la millora de la qualitat de vida dels residents.

I. Indústria

Evolució de l'activitat industrial

Indicador sintètic d'activitat industrial

Durant el segon trimestre d'enguany es manté l'optimisme empresarial envers l'activitat al sector industrial, si bé es comença a estendre la idea que l'extraordinari dinamisme viscut en els darrers dos anys donarà pas a una etapa de creixement més moderada i estable.

Tot just abans de l'inici de l'estiu, l'indicador del clima industrial que s'elabora a partir de les opinions dels empresaris del sector mostrava fermesa en el manteniment dels valors assolits a començament d'any —els més elevats dels darrers nou anys—, si bé al maig es detectà una lleu desacceleració de la tendència expansiva. L'optimisme que manifestaven els empresaris, força més elevat a Catalunya que a Espanya, era resultat d'una gradual millora del ritme de creixement de l'activitat i de la facturació, com correspon a una etapa de fort creixement de l'activitat econòmica general i d'enfortiment de la demanda intermitja i de consum. Els esdeveniments que s'estan produint durant aquest estiu —deteriorament progressiu d'economies aparentment remotes i fortes sacsejades en els mercats financers—, i el fet que aquest indicador s'elabori sobre la base d'expectatives, poden introduir un important element de distorsió en aquesta tendència de consolidació del creixement. Caldrà esperar els propers mesos per copsar l'impacte dels esdeveniments en curs sobre el nostre teixit empresarial i sobre l'escenari econòmic internacional, però, no obstant això, cal considerar que no s'esperen gaires implicacions immediates per l'escassa rellevància del pes del comerç o la inversió catalanes i espanyoles directes amb el sud-est asiàtic.

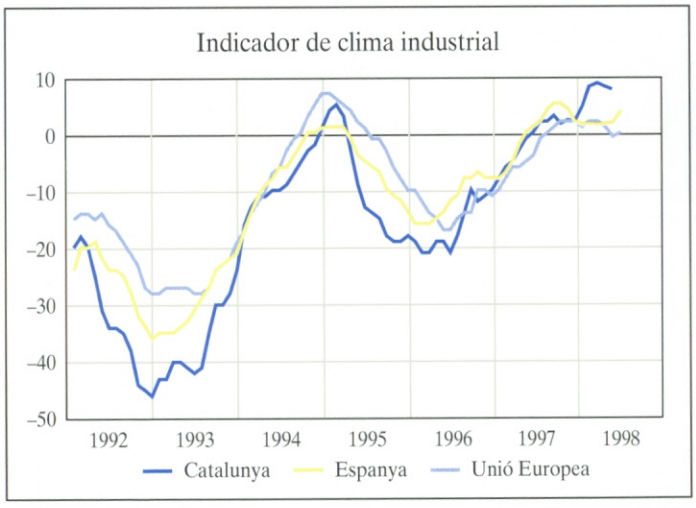

Nota: els valors grafiats corresponen a la mitjana dels saldos de les opinions empresarials referides a la cartera de comandes total, als estocs canviats de signe i a la tendència de la producció (mitjanes mòbils de tres mesos).
Font: Direcció General d'Indústria de la Generalitat i Ministeri d'Indústria i Energia.

Si ens centrem en l'evolució de l'indicador d'activitat industrial al llarg del segon trimestre de l'any, l'optimisme que destil·len s'emmarca en un context de notable expansió, en el que el sector industrial continua creixent intensament —a una taxa superior al cinc per cent— i empenyent el creixement de l'activitat econòmica general, per bé que hi ha indicis que ja s'ha assolit el màxim cíclic i que d'altres sectors —sobretot la construcció— manifesten un creixement més accelerat.

D'entre els diversos subsectors, són els béns d'inversió els que mostren un perfil més dinàmic, en clar contrast amb la pèssima situació que vivien un any enrere —al maig d'enguany se situava trenta punts per sobre d'aleshores—, i en línia amb la expansió de la inversió interior i de les exportacions. Tant els béns intermedis com els de consum mantenen una tònica de creixement molt més moderada.

Enquesta de conjuntura industrial

Els resultats de l'activitat empresarial corresponents al quadrimestre març-juny reforcen i donen continuïtat a la tendència expansiva de l'activitat industrial a la regió metropolitana.

L'expansió de l'activitat fabril a la regió metropolitana durant la darrera primavera s'ha ajustat a les perspectives empresarials avançades a començament d'any i ha permès tancar el primer semestre de 1998 amb un intens creixement, fins i tot més elevat que el d'un any abans. Segons els resultats de les enquestes de conjuntura industrial que realitza la Cambra de Comerç, el nombre d'empreses que han declarat augments en els nivells de producció ha augmentat notablement durant els darrers mesos. D'altra banda, la notable expansió del volum d'activitat empresarial durant el segon bimestre de l'any pot explicar parcialment els símptomes de lleu desacceleració que reflecteixen els resultats dels mesos de maig-juny.

Aquest comportament lleument dispar al llarg dels dos darrers bimestres es manifesta clarament en l'evolució de les vendes. La valoració global és però, clarament positiva. Aquest és un resultat que no es pot deslligar de la política d'estabilitat dels preus de venda que mantenen les empreses manufactureres i de la capacitat de l'economia espanyola de mantenir i fins i tot millorar la seva competitivitat mesurada pel tipus de canvi efectiu en relació amb la majoria de països de l'OCDE.

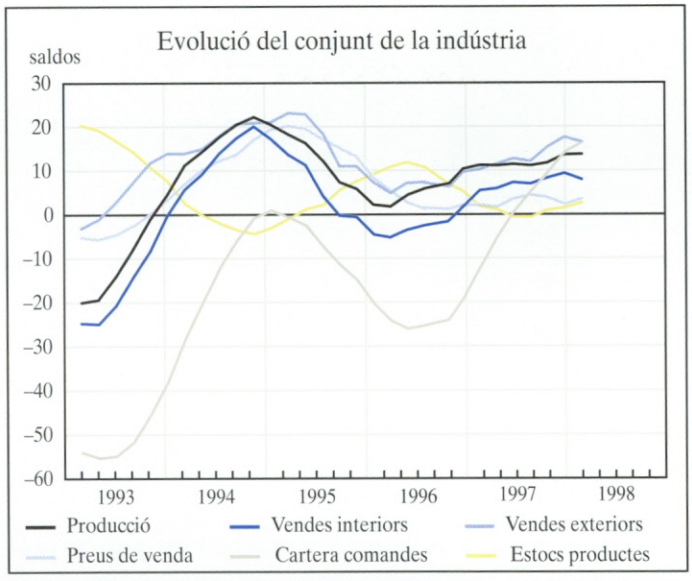

Font: Elaboració pròpia. Tots els gràfics d'aquesta secció s'han elaborat amb dades de la Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona. Els valors grafiats són mitjanes mòbils dels saldos de 6 bimestres.

Possiblement, l'indicador més significatiu a l'hora de valorar la consistència d'aquesta conjuntura expansiva sigui l'evolució de l'ocupació generada directament per les empreses industrials de la regió metropolitana. Segons els resultats de les enquestes, els augments d'ocupació registrats en el període març-juny han estat sensiblement superiors als d'un any abans. Es tracta d'una evolució consistent amb la reducció de l'atur sectorial, resultat de la conjunció d'una reforma del mercat laboral que fomenta la conversió de treball temporal en fix i una cartera de comandes clarament a l'alça.

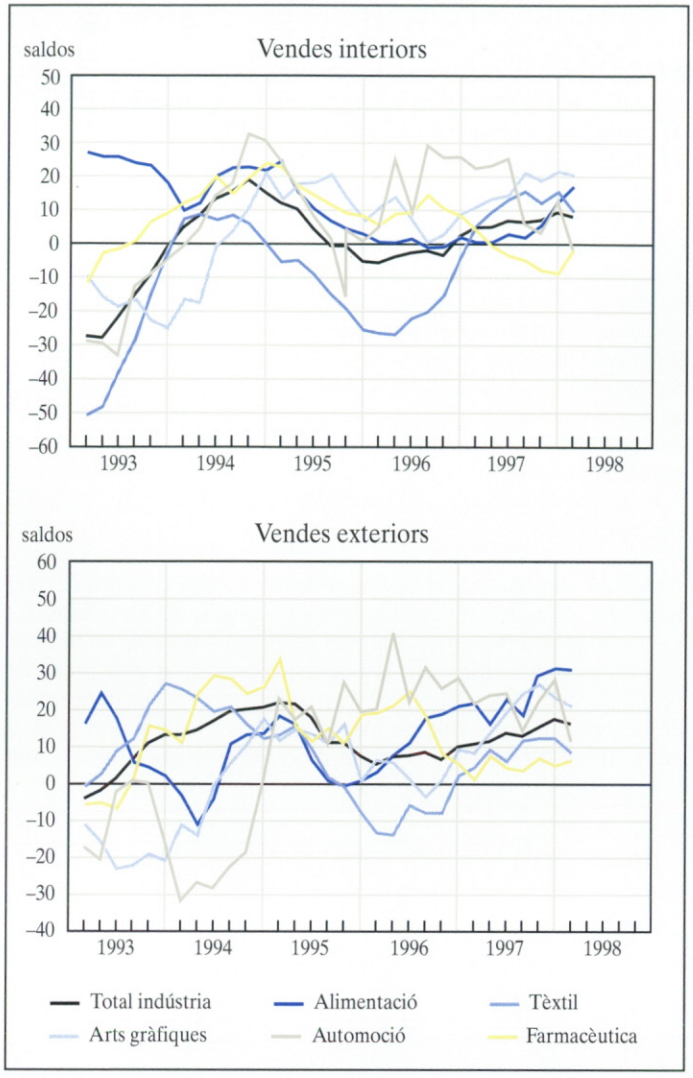

La intensitat de l'augment de la cartera de comandes, a més de generar noves inversions i forçar una major utilització de la capacitat productiva instal·lada per tal de no allargar excessivament els terminis de lliurament —amb l'actual nivell de comandes la indústria té feina assegurada per a més de deu setmanes— garanteix nous augments en les xifres de producció i vendes de productes industrials.

Segons les perspectives avançades per les empreses de cara a la segona meitat de l'any —que potser s'haurien de revisar per la forta sacsejada que han patit la majoria de mercats financers durant la segona meitat de l'estiu—, la persistència de l'expansió econòmica sembla que està assegurada almenys fins a final d'any. Malgrat aquest convenciment, creix el nombre d'empreses que no confien a poder continuar augmentant ni el volum de la producció ni el de les vendes. En part per l'augment de la competència estrangera i en part per la dificultat d'augmentar a curt termini la seva capacitat productiva.

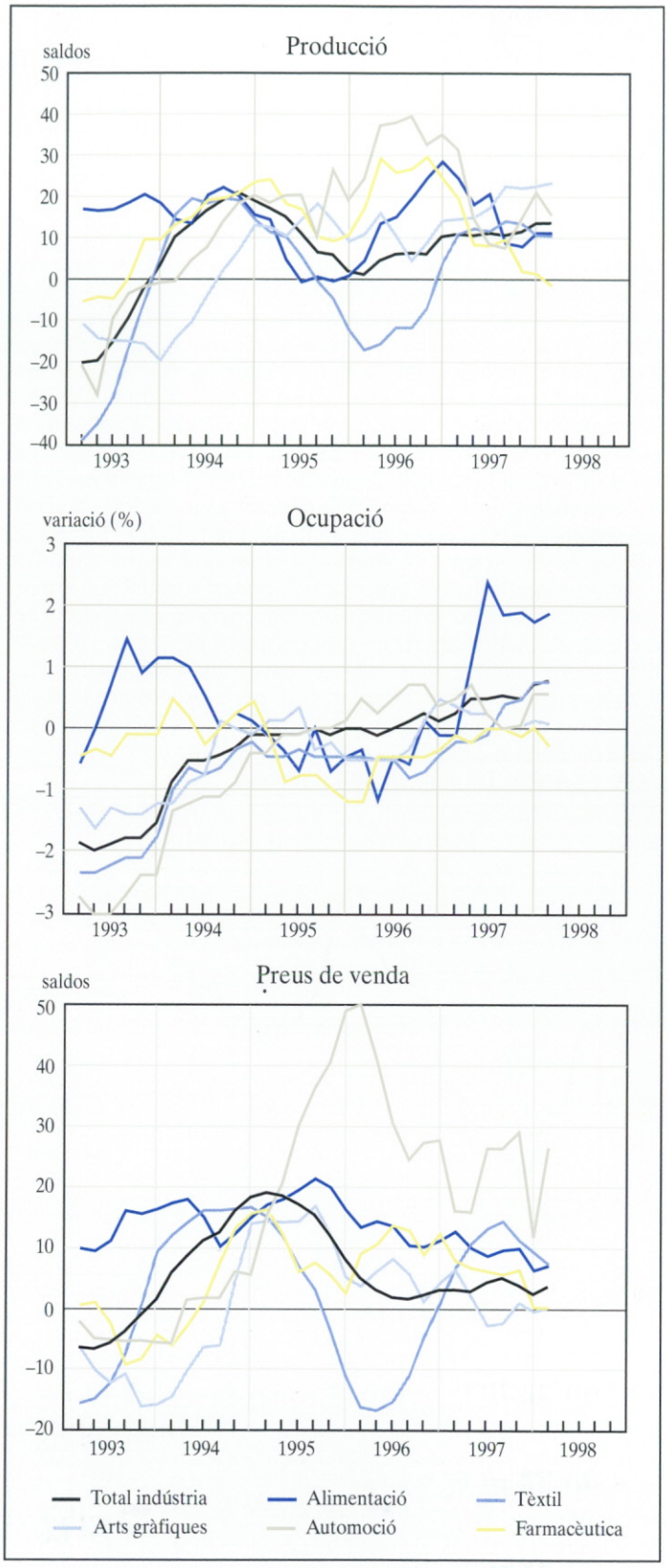

Total indústria (sense Construcció) (dades provincials)

		1997			1998			
		mg-jn	jl-ag	st-oc	nv-ds	gn-fb	mç-ab	mg-jn
A) Resultats del bimestre observat comparats amb l'anterior (%)								
1) Producció	Igual	48	28	31	37	47	38	44
	Saldo	17	–25	48	–18	15	45	18
2) Nombre de persones ocupades	Variació en %	1,42	0,84	0,15	–0,41	0,60	1,63	1,95
3) Vendes totals	Igual	41	30	28	34	40	31	41
	Saldo	23	–19	46	–17	15	54	11
4) Vendes en el mercat interior	Igual	46	27	29	36	47	37	44
	Saldo	20	–34	45	–20	4	43	10
5) Vendes en el mercat exterior	Igual	46	32	58	40	36	41	39
	Saldo	15	–8	47	–18	25	46	7
6) Preus de venda	Igual	86	88	80	86	68	75	78
	Saldo	–1	–4	6	1	17	–5	8
B) Situació al final del bimestre (%)								
7) Estocs de productes elaborats	No n'hi ha mai	5	4	5	4	3	4	4
	Normals	70	67	69	73	80	74	73
	Saldo	0	3	–7	2	6	5	6
8) Cartera de comandes	Normal	51	59	57	61	58	52	58
	Saldo	2	15	23	6	13	25	15
9) Període de treball assegurat amb l'actual cartera de comandes	Dies	57	63	58	54	61	66	74
C) Resultats referits a les perspectives per als propers tres o quatre mesos (%)								
10) Producció	Manteniment	60	41	58	51	53	48	48
	Saldo	22	47	16	19	39	34	1
11) Vendes	Manteniment	58	38	56	50	46	53	60
	Saldo	27	52	21	20	45	29	14
12) Cartera de comandes	Manteniment	69	55	62	53	57	63	62
	Saldo	14	34	20	25	29	26	22
13) Preus de venda	Manteniment	77	75	82	65	78	84	79
	Saldo	10	11	8	13	6	4	8
14) Ocupació	Manteniment	74	73	71	70	72	72	76
	Saldo	3	–5	–13	–7	7	12	4
D) Capacitat productiva utilitzada (%)		84,8	83,6	84,9	84,8	84,5	86,6	87,3

Font: Tots els quadres i gràfics de les enquestes s'han elaborat amb dades de la Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona.

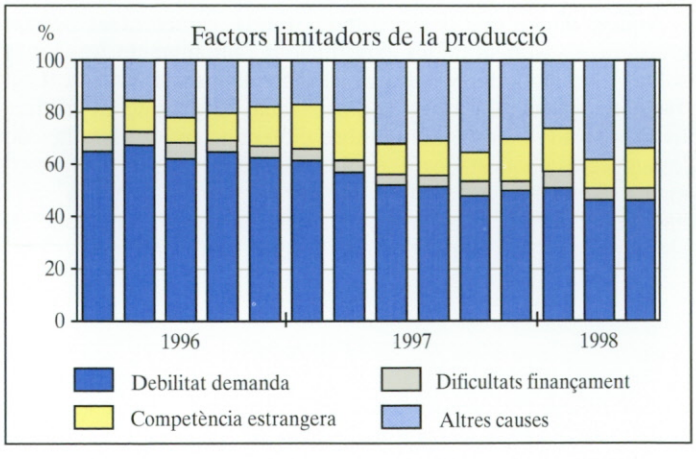

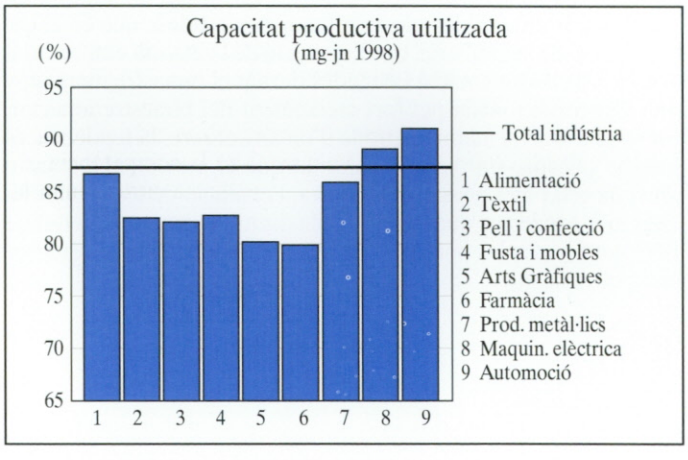

Alimentació

(dades provincials)

		1997				1998		
		mg-jn	jl-ag	st-oc	nv-ds	gn-fb	mç-ab	mg-jn
A) Resultats del bimestre observat comparats amb l'anterior (%)								
1) Producció	Igual	41	39	45	22	16	25	26
	Saldo	–4	–20	45	–35	14	68	–4
2) Nombre de persones ocupades	Variació en %	0,85	3,70	8,77	–2,05	–0,79	–0,06	1,70
3) Vendes totals	Igual	47	41	34	38	16	12	33
	Saldo	–31	–16	51	10	11	80	5
4) Vendes en el mercat interior	Igual	47	42	53	30	17	26	39
	Saldo	–23	–16	37	2	9	66	4
5) Vendes en el mercat exterior	Igual	54	72	33	65	17	52	52
	Saldo	20	–6	62	8	58	46	18
6) Preus de venda	Igual	83	96	90	84	63	90	75
	Saldo	13	1	–8	10	28	–7	18
B) Situació al final del bimestre (%)								
7) Cartera de comandes	Normal	35	85	96	72	75	74	67
	Saldo	–64	7	4	–14	23	22	10
8) Període de treball assegurat amb l'actual cartera de comandes	Dies	33	32	34	37	39	36	37
C) Capacitat productiva utilitzada (%)		79,5	76,9	76,4	82,6	79,1	83,9	86,8

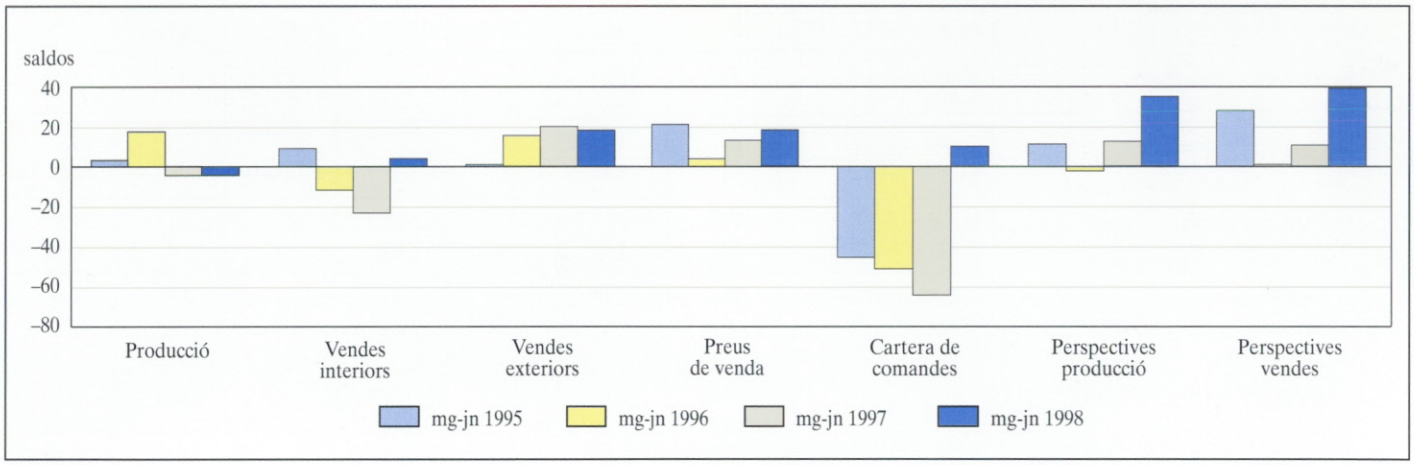

Les dades disponibles mostren, amb més nitidesa que en el cas del conjunt de la indústria, que l'evolució de l'activitat empresarial al sector de l'Alimentació i begudes durant el bimestre maig-juny s'ha vist condicionada pel fort creixement del bimestre anterior. En relació amb el mateix període d'un any enrere, la tendència és gairebé calcada, amb la particularitat que el moviment expansiu previ ha estat més acusat. Per contra, l'evolució de les vendes ha estat més expansiva que la registrada durant la primera meitat de 1997, fent bones les perspectives avançades pels industrials a començament d'any.

Aquest dinamisme de les vendes totals, caracteritzat per un creixement sostingut de les exportacions i un augment força més sobtat i intens de les vendes en el mercat interior, ha forçat un augment considerable del grau d'utilització de la capacitat productiva instal·lada i també del nombre d'efectius en les plantilles de les empreses enquestades. L'evolució de la cartera de comandes, molt més positiva que la d'un any enrere, sembla que està en la base de les perspectives clarament expansives amb les que operen els empresaris de l'alimentació de la regió metropolitana.

Tèxtil

(dades provincials)

		1997			1998			
		mg-jn	jl-ag	st-oc	nv-ds	gn-fb	mç-ab	mg-jn
A) Resultats del bimestre observat comparats amb l'anterior (%)								
1) Producció	Igual	62	35	43	60	63	61	45
	Saldo	22	–30	38	2	5	28	19
2) Nombre de persones ocupades	Variació en %	0,82	–0,81	0,20	0,76	1,76	1,68	1,04
3) Vendes totals	Igual	30	29	21	42	52	42	40
	Saldo	–1	–12	63	10	–13	46	–29
4) Vendes en el mercat interior	Igual	30	35	20	47	40	39	36
	Saldo	13	–25	59	7	–9	48	–21
5) Vendes en el mercat exterior	Igual	38	22	36	51	50	53	28
	Saldo	–1	3	34	–1	4	35	–24
6) Preus de venda	Igual	79	92	84	77	69	76	83
	Saldo	11	8	12	11	13	1	–2
B) Situació al final del bimestre (%)								
7) Cartera de comandes	Normal	58	59	60	58	50	45	48
	Saldo	–1	6	5	–14	–15	–20	–22
8) Període de treball assegurat amb l'actual cartera de comandes	Dies	52	50	62	51	54	55	53
C) Capacitat productiva utilitzada (%)		81,7	79,8	82,0	82,2	82,7	82,9	82,5

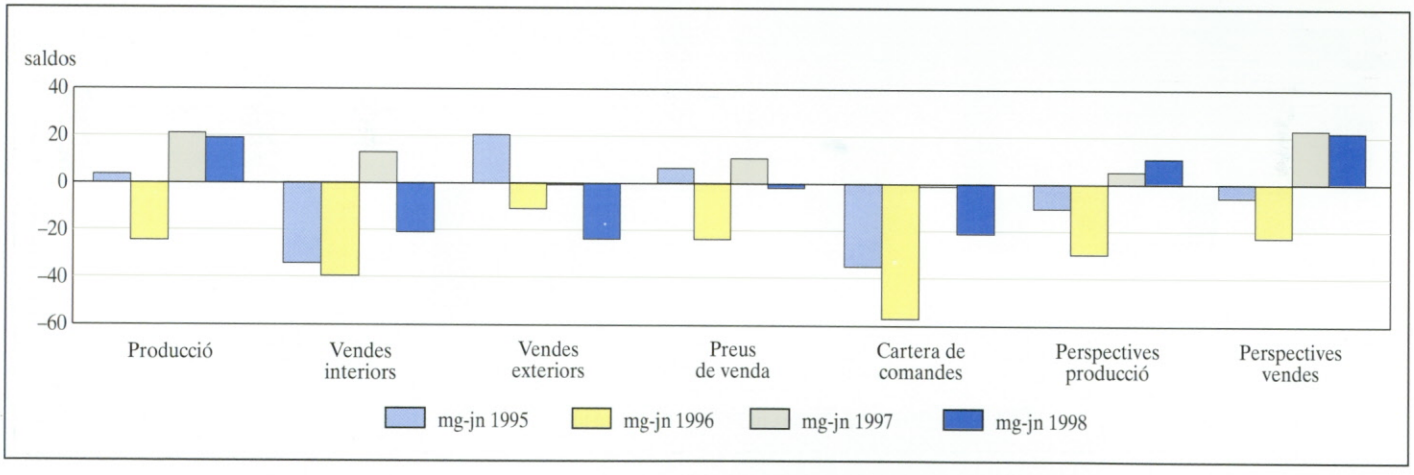

Els resultats declarats per les empreses del sector i corresponents al primer semestre de 1998 evidencien que l'activitat del sector comença a moderar el fort ritme de creixement d'un any abans. Un alentiment de la tendència expansiva que no impedeix però, un sensible increment del nombre d'ocupats. Possiblement aquest augment, que només en part sembla justificat per l'expansió de producció, obeeix també a un cert aflorament d'ocupació submergida i a una certa regularització de plantilles aprofitant la nova normativa laboral que afavoreix l'estabilitat en l'ocupació i la contractació a temps parcial.

Seguint la trajectòria lleument descendent de la cartera de comandes, augmenta de manera significativa el nombre d'empreses que declaren un volum de vendes inferior al del bimestre anterior. Hom ha de retrocedir dos anys per trobar un bimestre amb uns resultats comparables. Però hi ha dues diferències importants entre la situació d'ara i la de mitjan de 1996; d'una banda, els preus de venda clarament a la baixa en aquell moment, es mouen ara en un entorn de més estabilitat i de l'altra, les perspectives empresarials a curt termini són molt més positives ara que no pas dos anys enrere.

Pell, calçat i confecció

(dades provincials)

		1997				1998		
		mg-jn	jl-ag	st-oc	nv-ds	gn-fb	mç-ab	mg-jn
A) Resultats del bimestre observat comparats amb l'anterior (%)								
1) Producció	Igual	29	22	73	30	37	32	29
	Saldo	21	–62	10	–46	–45	–26	–33
2) Nombre de persones ocupades	Variació en %	1,45	–2,11	–3,58	–6,48	–1,89	–2,25	5,21
3) Vendes totals	Igual	24	15	58	23	29	27	17
	Saldo	5	–51	25	–53	–44	–14	–22
4) Vendes en el mercat interior	Igual	56	18	38	15	29	54	16
	Saldo	–28	–63	–13	–49	–44	–14	–35
5) Vendes en el mercat exterior	Igual	17	10	0	19	23	47	27
	Saldo	26	–49	59	–42	–42	9	–38
6) Preus de venda	Igual	60	89	90	49	66	70	84
	Saldo	–33	11	10	–36	–1	–8	8
B) Situació al final del bimestre (%)								
7) Cartera de comandes	Normal	27	64	32	28	20	29	27
	Saldo	–59	–36	–59	–72	–64	–51	–73
8) Període de treball assegurat amb l'actual cartera de comandes	Dies	50	50	48	44	44	63	42
C) Capacitat productiva utilitzada (%)		85,6	87,9	88,3	86,9	78,7	78,8	82,1

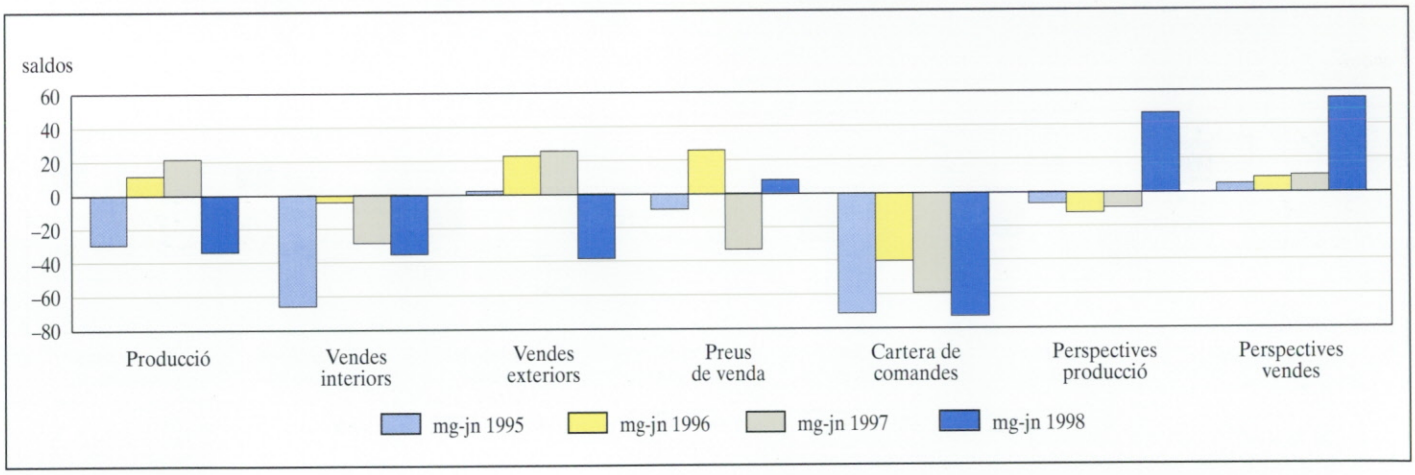

L'heterogeneïtat d'aquest sector, conseqüència tant de la diversitat de productes com de factors estacionals, sovint dificulta la valoració, en termes globals, de l'evolució de l'activitat empresarial i del negoci generat. El predomini aclaparador de signes negatius a la majoria de les respostes empresarials reforcen la tendència descendent encetada un any enrere i accentuada a final d'exercici. Uns resultats que, si més no sobre el paper, allunyen cada cop més l'evolució d'aquest sector de la resta d'activitats industrials.

El detall de les respostes dels dos darrers bimestres posa de manifest que s'ha produït una sensible correcció a la baixa dels volums de producció i vendes assolits un any enrere. El singular augment del nombre d'ocupats, difícil de casar amb la sensible desacceleració dels ritmes de creixement de la producció i de les vendes, s'ha d'interpretar a la llum del descens d'ocupació acumulat en els cinc bimestres anteriors i a les excel·lents perspectives que declaren els empresaris a curt termini malgrat la pèssima evolució de la cartera de comandes.

Fusta i mobles de fusta

(dades provincials)

		1997				1998		
		mg-jn	jl-ag	st-oc	nv-ds	gn-fb	mç-ab	mg-jn
A) Resultats del bimestre observat comparats amb l'anterior (%)								
1) Producció	Igual	90	48	46	37	88	26	35
	Saldo	–10	–39	28	63	–8	64	64
2) Nombre de persones ocupades	Variació en %	2,95	–0,19	0,0	–1,44	3,09	–0,24	5,58
3) Vendes totals	Igual	59	47	38	74	88	19	35
	Saldo	21	–35	40	8	2	80	50
4) Vendes en el mercat interior	Igual	90	50	37	74	88	61	90
	Saldo	–10	38	41	8	2	28	–5
5) Vendes en el mercat exterior	Igual	55	51	49	92	87	42	37
	Saldo	28	–49	41	–8	0	45	53
6) Preus de venda	Igual	98	100	94	97	60	42	80
	Saldo	2	0	6	3	–22	–28	20
B) Situació al final del bimestre (%)								
7) Cartera de comandes	Normal	83	88	41	18	75	49	82
	Saldo	7	12	36	55	0	26	7
8) Període de treball assegurat amb l'actual cartera de comandes	Dies	70	63	50	61	62	n.d.	n.d.
C) Capacitat productiva utilitzada (%)		91,4	91,7	88,7	92,3	87,8	86,4	82,7

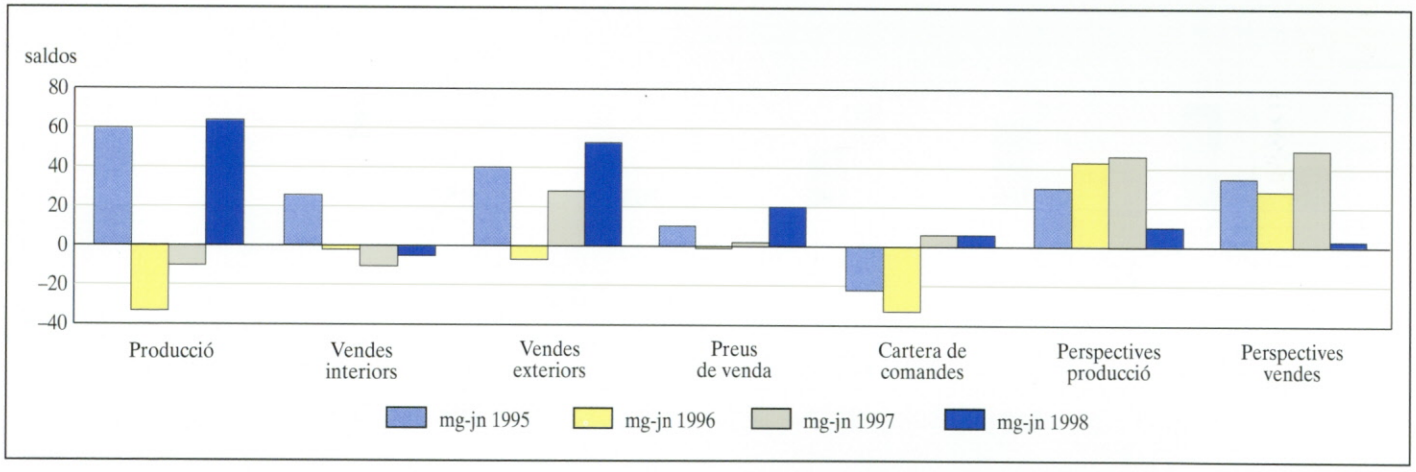

L'evolució del nivell d'activitat d'aquesta indústria durant el darrer bimestre, sumada a la registrada a començament d'any, consolida la forta expansió del sector de la Fusta i mobles de fusta que ja el caracteritzà durant el 1997. A banda de la conjuntura expansiva que viu la construcció i l'augment de la despesa privada en béns d'equipament, els empresaris del sector apunten cap a l'exportació més que al mercat interior com el factor dinamitzador de les vendes en els darrers mesos. Segons aquestes dades, l'impuls de la demanda interna va actuar de revulsiu durant la segona meitat de 1997 i ara aquest segment de la demanda es manté en un nivell elevat però sense que registri augments substancials.

El dinamisme de les exportacions —contrastat pel fet que el nombre d'empreses que en els darrers mesos han exportat menys que en el bimestre anterior s'estima en només el cinc per cent del total— afegit al fet que vuit de cada deu empreses reconeixen que el seu volum de vendes en el mercat interior es manté estable, explica el fort augment dels nivells de producció i d'ocupació. Alhora, els preus de venda registren una lleu correcció a l'alça després de dos bimestres d'orientació moderadament baixista. Les previsions a curt termini, recolzades en un nivell estable de la cartera de comandes, són força optimistes.

Arts gràfiques

(dades provincials)

		1997				1998		
		mg-jn	jl-ag	st-oc	nv-ds	gn-fb	mç-ab	mg-jn
A) Resultats del bimestre observat comparats amb l'anterior (%)								
1) Producció	Igual	59	40	49	42	66	44	61
	Saldo	34	–16	47	29	–6	49	37
2) Nombre de persones ocupades	Variació en %	0,10	0,11	–1,03	–0,45	2,24	–0,21	–0,15
3) Vendes totals	Igual	57	43	46	42	65	45	69
	Saldo	53	–19	50	39	–21	43	29
4) Vendes en el mercat interior	Igual	53	43	46	42	58	45	69
	Saldo	37	–19	44	39	–24	54	29
5) Vendes en el mercat exterior	Igual	52	48	44	49	54	45	76
	Saldo	34	–18	49	25	11	39	20
6) Preus de venda	Igual	65	80	84	100	90	94	87
	Saldo	3	–12	–9	0	10	6	6
B) Situació al final del bimestre (%)								
7) Cartera de comandes	Normal	79	52	70	89	83	86	87
	Saldo	8	22	21	3	2	4	7
8) Període de treball assegurat amb l'actual cartera de comandes	Dies	65	80	84	79	101	62	68
C) Capacitat productiva utilitzada (%)		80,7	78,2	83,3	80,5	80,2	81,2	80,2

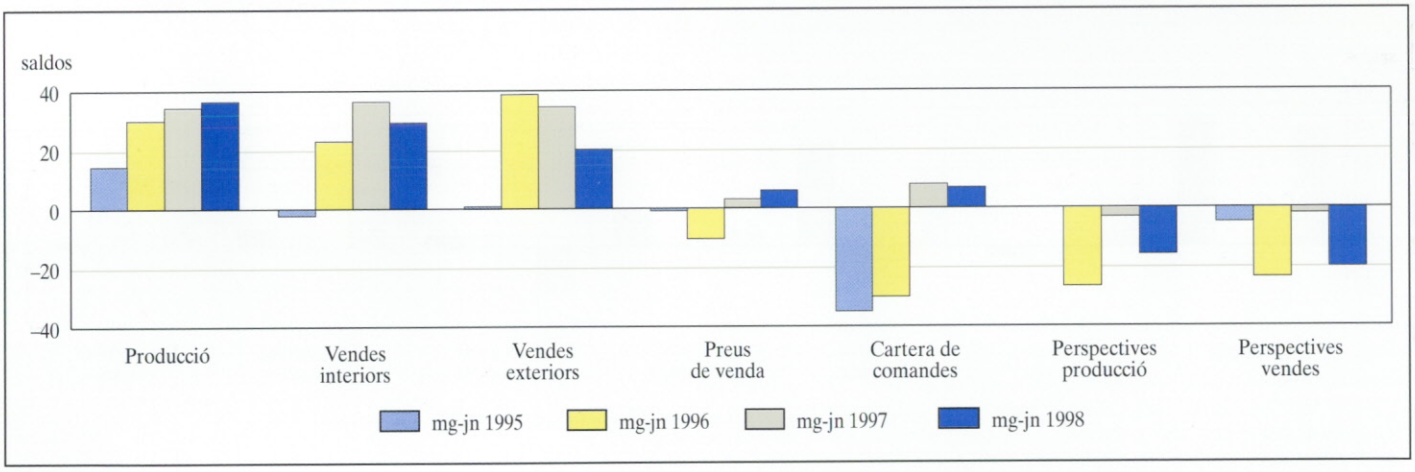

Si es comparen els resultats del quadrimestre març-juny amb els d'un any abans pel que fa al volum de producció, la conclusió que se n'obté és que s'ha produït un augment escassament perceptible. Aquesta primera impressió es veu confirmada per l'evolució d'altres magnituds com ara el nombre d'ocupats, que es redueix lleument per segon bimestre consecutiu, i especialment les vendes. Així, pel que fa a l'evolució interanual, disminueix el nombre d'empreses que declaren augments de facturació, amb una major incidència entre les exportadores. Possiblement són els primers símptomes de la crisi financera d'Amèrica del Sud.

La desacceleració de les exportacions s'ha vist compensada per la reactivació de la demanda interna, que ha superat sense més problemes el sotrac —en part de caire estacional— de començament d'any. A diferència del saldo lleument negatiu que els ha caracteritzat durant el 1997, els preus de venda mostren signes moderadament alcistes. La capacitat productiva utilitzada es manté sense canvis significatius i, com ja és habitual, lleument per sota de la mitjana del conjunt de la indústria. Per contra, les perspectives empresarials a curt termini pel que fa a la producció i vendes, basades en una situació de la cartera de comandes que sense ser negativa no passa de ser estable, no són gens optimistes.

Indústria farmacèutica (dades provincials)

		1997				1998		
		mg-jn	jl-ag	st-oc	nv-ds	gn-fb	mç-ab	mg-jn
A) Resultats del bimestre observat comparats amb l'anterior (%)								
1) Producció	Igual	49	34	38	58	64	69	75
	Saldo	42	–59	41	–33	6	10	25
2) Nombre de persones ocupades	Variació en %	1,23	–0,56	0,44	–0,97	–1,43	1,38	–0,59
3) Vendes totals	Igual	71	41	38	41	56	59	59
	Saldo	–5	–52	55	–33	14	19	24
4) Vendes en el mercat interior	Igual	65	39	43	39	75	53	61
	Saldo	–3	–58	33	–30	3	3	39
5) Vendes en el mercat exterior	Igual	60	30	44	75	38	59	53
	Saldo	4	–15	41	1	–28	27	12
6) Preus de venda	Igual	98	99	97	95	87	88	82
	Saldo	2	–1	–3	–5	13	–5	2
B) Situació al final del bimestre (%)								
7) Cartera de comandes	Normal	13	84	76	98	93	83	82
	Saldo	52	9	–13	–2	–7	–17	–15
8) Període de treball assegurat amb l'actual cartera de comandes	Dies	57	65	61	54	35	46	64
C) Capacitat productiva utilitzada (%)		84,2	73,2	84,3	80,8	82,2	81,3	79,9

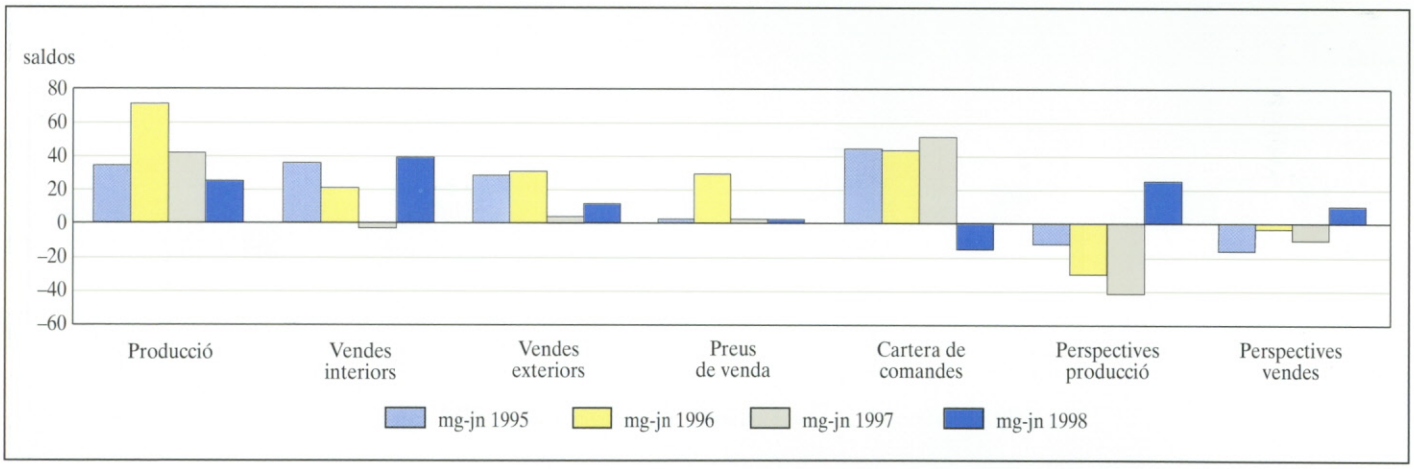

Seguint la línia de desacceleració del creixement de la xifra de negocis que va caracteritzar l'evolució de la indústria farmacèutica de la regió metropolitana durant el 1997, els resultats del quadrimestre març-juny d'enguany mostren un notable transvasament d'empreses des del grup de les que declaren augments en els nivells de producció cap al de les que els mantenen. Aquesta situació incideix de manera lleument negativa en el volum d'ocupació, que després de tres bimestres sense una tendència definida presenta un saldo força més negatiu que el d'un any enrere. Els processos de concentració empresarial que s'han viscut al sector, tant a nivell nacional com internacional, no són aliens a aquest fet.

Per contra, l'evolució de les vendes segueix una trajectòria moderadament a l'alça com sembla desprendre's del progressiu augment del nombre d'empreses que declaren volums de facturació superiors als del bimestre anterior. Un resultat imputable bàsicament a la represa de les vendes en el mercat interior. A diferència d'un any enrere, els preus de venda durant aquest primer semestre pràcticament no han variat. Les previsions a curt termini són lleument optimistes si es comparen amb les declarades un any abans, tot i el nombre creixent d'empreses que declaren un cert empitjorament de la situació de la cartera de comandes.

Productes metàl·lics

(dades provincials)

		1997			1998			
		mg-jn	jl-ag	st-oc	nv-ds	gn-fb	mç-ab	mg-jn
A) Resultats del bimestre observat comparats amb l'anterior (%)								
1) Producció	Igual	65	16	18	54	57	57	73
	Saldo	26	–36	77	–6	20	41	19
2) Nombre de persones ocupades	Variació en %	1,27	2,37	1,68	0,19	0,26	2,73	0,83
3) Vendes totals	Igual	23	14	15	55	52	55	66
	Saldo	71	–36	78	–6	23	42	12
4) Vendes en el mercat interior	Igual	38	12	21	65	57	63	67
	Saldo	55	–41	71	–15	13	26	23
5) Vendes en el mercat exterior	Igual	14	29	16	58	55	51	58
	Saldo	56	–46	77	–4	17	43	0
6) Preus de venda	Igual	89	85	98	91	86	92	95
	Saldo	–5	–8	–1	3	0	1	–2
B) Situació al final del bimestre (%)								
7) Cartera de comandes	Normal	20	70	76	74	76	76	85
	Saldo	–13	12	12	–3	12	21	12
8) Període de treball assegurat amb l'actual cartera de comandes	Dies	52	49	59	50	52	59	49
C) Capacitat productiva utilitzada (%)		84,9	80,6	81,8	80,0	82,3	82,3	85,9

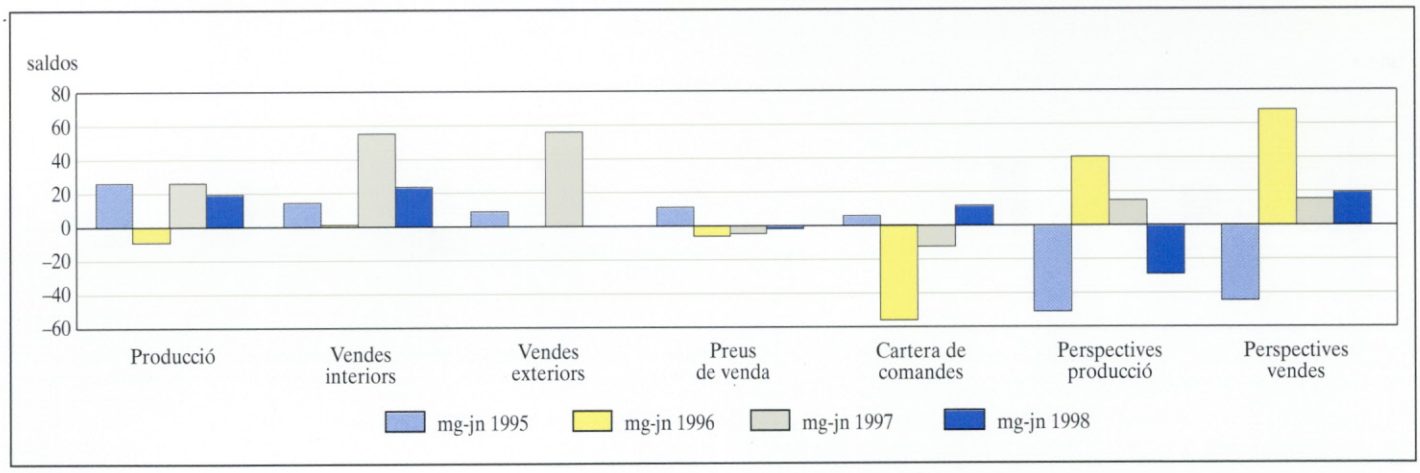

El conglomerat format per les empreses incloses sota l'epígraf d'Indústries de productes metàl·lics presenta uns resultats que mostren una tendència expansiva força ajustada a la mantinguda al llarg de 1997. Especialment pel que fa als nivells de producció. Aquest creixement de la producció —abocat en part a la reposició d'estocs— ha estat possible gràcies a un augment de la capacitat productiva utilitzada, fet que ha permès consolidar al llarg del primer semestre d'enguany el procés de generació de nous llocs de treball directes.

L'evolució de les vendes, clarament a l'alça durant el bimestre març-abril, s'ha desaccelerat en els mesos següents, especialment les exportacions. En el mercat interior es detecta també un alentiment de l'expansió de les vendes; en part per l'augment de la competència estrangera que, juntament amb la baixa cotització d'algunes primeres matèries en els mercats internacionals, afavoreix l'estabilitat dels preus de venda. En tot cas, l'acumulació de comandes en la cartera de les empreses a començament d'estiu és prou important com perquè l'agreujament de la situació econòmica a l'Extrem Orient encara no capgiri el signe de les previsions a curt termini.

Maquinària i material elèctric

(dades provincials)

		1997			1998			
		mg-jn	jl-ag	st-oc	nv-ds	gn-fb	mç-ab	mg-jn
A) Resultats del bimestre observat comparats amb l'anterior (%)								
1) Producció	Igual	74	36	18	39	44	27	68
	Saldo	19	19	77	–36	–10	66	20
2) Nombre de persones ocupades	Variació en %	–0,02	1,12	1,68	–1,28	0,35	0,32	0,85
3) Vendes totals	Igual	70	20	15	39	32	27	27
	Saldo	23	3	78	–36	–2	66	41
4) Vendes en el mercat interior	Igual	84	21	21	36	17	46	31
	Saldo	9	–14	71	–39	–44	35	35
5) Vendes en el mercat exterior	Igual	73	43	16	36	20	62	43
	Saldo	26	20	77	–47	27	32	25
6) Preus de venda	Igual	76	88	98	87	91	76	68
	Saldo	–21	–12	–1	–13	0	–21	–28
B) Situació al final del bimestre (%)								
7) Cartera de comandes	Normal	16	19	76	80	27	25	62
	Saldo	13	65	12	17	9	66	38
8) Període de treball assegurat amb l'actual cartera de comandes	Dies	77	73	59	43	n.d.	83	99
C) Capacitat productiva utilitzada (%)		88,9	89,7	81,8	82,4	88,6	90,8	89,1

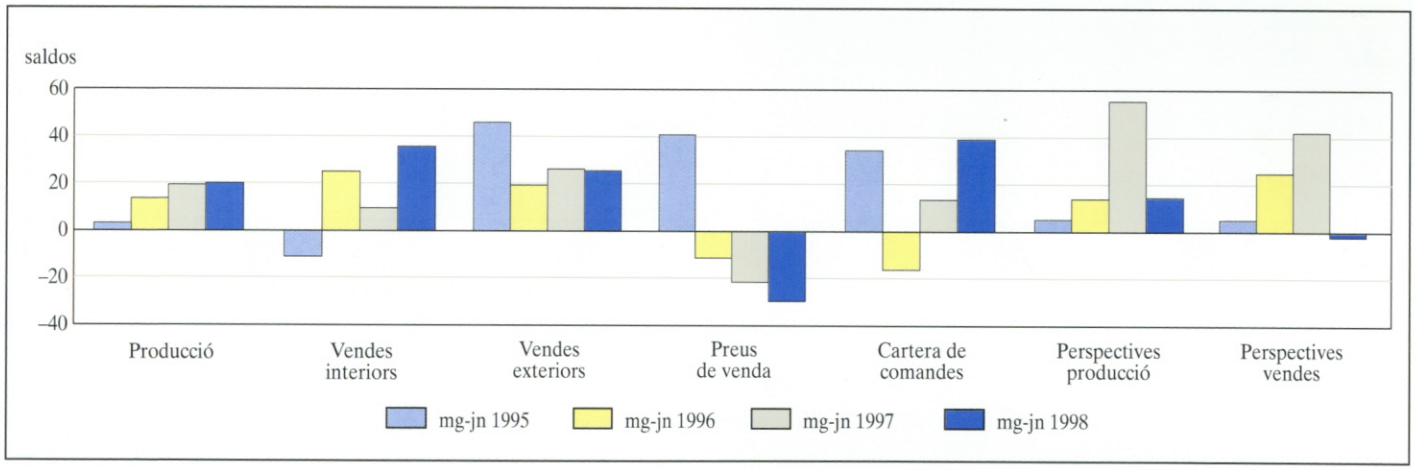

Les empreses d'aquest sector són, en termes agregats, les primeres que comencen a patir l'augment de competència a tots els mercats dels productes i components fabricats a les deteriorades economies asiàtiques. Gràcies a una reducció força generalitzada dels preus de venda, i a la situació de represa de la demanda interna de consum que viu la nostra economia, les empreses de la regió metropolitana han pogut mantenir els ritmes de creixement del seu volum de producció i de vendes. Especialment al mercat interior. L'exportació ha mantingut un to molt positiu alhora que sembla iniciar una fase de creixement més moderat.

El volum d'ocupació generat durant el primer semestre d'enguany ha estat remarcable, especialment si es compara amb l'evolució d'un any abans. L'espectacular augment de la cartera de comandes d'ençà Setmana Santa, en paral·lel al descens dels preus de venda, manté la capacitat productiva utilitzada en màxims sectorials i per sobre de la del conjunt de la indústria. Curiosament però, els empresaris enquestats no es mostren excessivament esperançats de cara a l'evolució de les vendes durant el segon semestre d'enguany.

Automoció

(dades provincials)

		1997				1998		
		mg-jn	jl-ag	st-oc	nv-ds	gn-fb	mç-ab	mg-jn
A) Resultats del bimestre observat comparats amb l'anterior (%)								
1) Producció	Igual	11	4	9	9	10	10	7
	Saldo	51	–67	46	–78	86	88	–41
2) Nombre de persones ocupades	Variació en %	2,89	0,21	–2,71	–0,16	0,95	2,24	2,91
3) Vendes totals	Igual	7	58	27	9	10	11	4
	Saldo	55	16	–45	–78	87	88	–38
4) Vendes en el mercat interior	Igual	12	14	31	10	75	15	9
	Saldo	47	41	–42	–79	23	85	–39
5) Vendes en el mercat exterior	Igual	11	4	9	9	10	13	8
	Saldo	58	48	–27	–82	87	85	–42
6) Preus de venda	Igual	96	97	42	100	16	40	13
	Saldo	–4	–3	56	0	80	–58	84
B) Situació al final del bimestre (%)								
7) Cartera de comandes	Normal	14	16	12	15	12	16	3
	Saldo	81	81	87	85	83	84	93
8) Període de treball assegurat amb l'actual cartera de comandes	Dies	95	94	93	96	88	108	78
C) Capacitat productiva utilitzada (%)		86,3	88,9	88,3	86,2	87,0	91,2	91,0

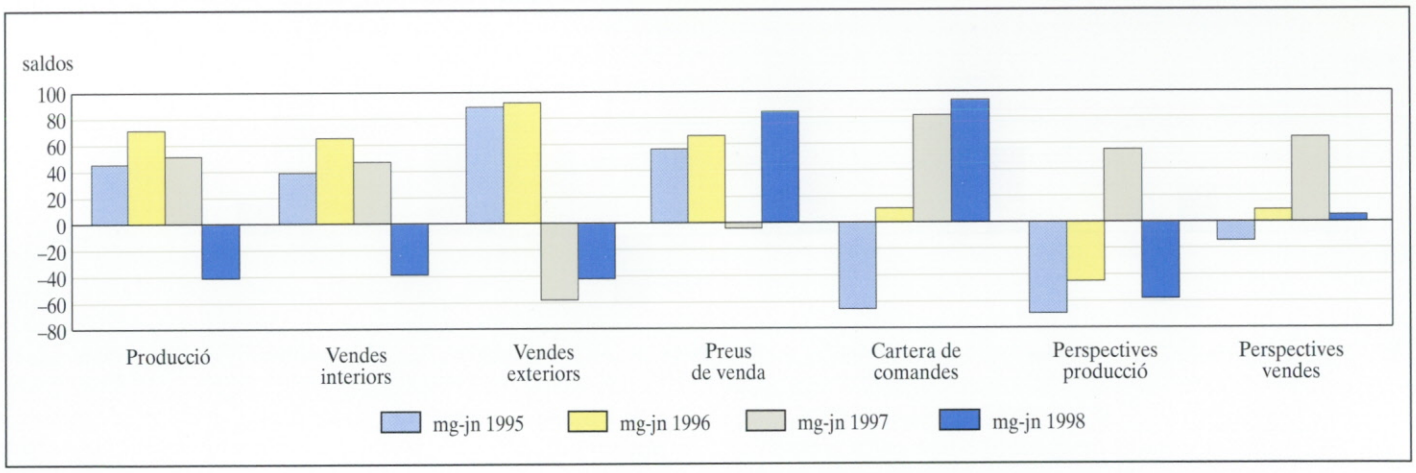

Els saldos negatius referits a l'evolució de la producció i les vendes durant el darrer bimestre s'han d'interpretar com el resultat d'un període d'assimilació del fort creixement acumulat d'ençà començament d'any. El manteniment de la capacitat productiva utilitzada en màxims històrics i per sobre de la mitjana del conjunt de la indústria —la manca de noves instal·lacions i mà d'obra qualificada es comencen a revelar com alguns dels factors que dificulten nous augments de producció— i l'important augment del nombre d'ocupats, són elements molt reveladors de la situació d'expansió que viu el sector.

L'evolució dels preus de venda en els dos darrers bimestres reflecteix tant la forta pressió de la demanda a la majoria de mercats com l'augment de competència en determinats segments. Tot i que la situació de la majoria de carteres de comandes a començament d'estiu era difícilment millorable, les perspectives empresarials de cara al segon semestre de l'any són força més moderades. Un fet que es pot explicar per la por que la crisi asiàtica acabi contagiant les perspectives de creixement i el nivell de confiança dels consumidors europeus —principals compradors de les nostres exportacions— i alhora afavoreixi la competitivitat en el mercat europeu dels vehicles i components fabricats als països asiàtics.

II. Finances

Nombre d'oficines				(31 març 1998)
Àmbit territorial	**Total**	**Banca**	**Caixes d'estalvis**	**Cooper. de crèdit**
Barcelona	2.269	995	1.251	23
Resta província	2.930	1.137	1.773	20
Resta Catalunya	2.056	853	1.185	18
Total Catalunya	7.255	2.985	4.209	61
Madrid	2.902	1.888	996	18
Resta província	1.485	811	665	9
Total Espanya	38.222	17.590	17.141	3.491

Font (per a totes les taules i gràfics d'aquest apartat): Banco de España. Boletín estadístico.

Variació (%) 31 mç 98/31 mç 97	**Total**	**Banca**	**Caixes**	**Cooper.**
Barcelona	1,8	–3,9	5,8	91,7
Catalunya	3,0	–1,7	6,0	84,8
Espanya	2,7	–0,4	5,7	4,7

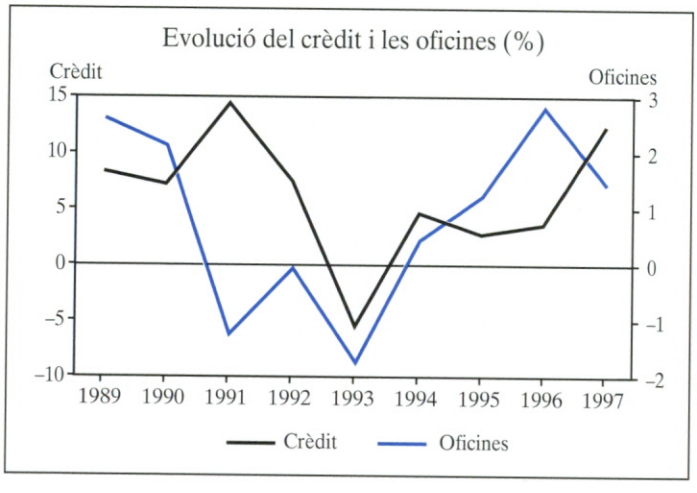

L'any 1998 comença amb un nou repunt en el procés d'expansió del nombre d'oficines del sistema bancari.

Si l'augment registrat durant l'any passat es podia interpretar com l'inici d'un cert alentiment del procés d'expansió de la xarxa d'oficines del sistema bancari, especialment a Barcelona, les dades del primer trimestre d'enguany semblen desmentir-ho. Tant a Catalunya com al conjunt d'Espanya, l'augment del tres per cent en termes anuals del primer trimestre dobla el registrat l'any 1997.

Dipòsits i crèdits				(milers de milions de ptes.)
Àmbit territorial	**31 des. 95**	**31 des. 96**	**31 des. 97**	**31 març 98**
	Dipòsits del sector privat en el sistema bancari			
Prov. Barcelona	10.092	10.892	10.764	10.350
Resta Catalunya	2.233	2.299	2.305	2.238
Total Catalunya	12.325	13.191	13.069	12.588
Prov. Madrid	13.943	14.829	16.714	16.530
Total Espanya	60.096	63.237	65.996	65.059
	Crèdits del sistema bancari al sector privat			
Prov. Barcelona	6.935	7.525	8.626	8.772
Resta Catalunya	1.646	1.748	1.983	2.049
Total Catalunya	8.581	9.273	10.609	10.821
Prov. Madrid	11.605	12.551	14.602	15.443
Total Espanya	43.920	48.257	55.360	57.211

Variació (%)	**31 març 98/ 31 des. 97**	**31 març 98/ 31 març 97**	**31 des. 97/ 31 des. 96**
	Dipòsits		
Prov. Barcelona	–3,8	–3,9	–1,2
Total Catalunya	–3,7	–3,3	–0,9
Total Espanya	–1,4	4,5	4,4
	Crèdits		
Prov. Barcelona	1,7	11,1	14,6
Total Catalunya	2,0	11,8	14,4
Total Espanya	3,3	15,1	14,7

Aquest nou impuls en l'expansió del nombre d'oficines del sistema bancari, fins a cert punt recolzat en el creixement sostingut de la demanda de crèdit per part del sector privat, amaga estratègies diferents segons el tipus d'operador i els àmbits territorials. Tot i que el protagonisme d'aquest augment correspon un trimestre més, gairebé en exclusiva, al segment de les caixes, sembla que la banca ha frenat finalment el degoteig a la baixa, especialment fora de Barcelona.

Un fet remarcable és que l'augment d'aquesta oferta de serveis al conjunt de la regió metropolitana de Barcelona és sensiblement superior al de la resta de Catalunya. És un aspecte revelador d'on s'està generant el creixement econòmic més intens, que coincideix amb una profunda transformació urbana de la ciutat central.

Crèdit del sistema bancari a les famílies. Classificació segons finalitats. Espanya (Milers de milions de ptes.)

Període	Total	Inversió immobiliària	Consum de béns duradors	Altres aplicacions
31 des. 86	3.280	1.721	559	1.001
31 des. 87	4.242	1.991	782	1.469
31 des. 88	5.558	2.496	1.013	2.050
31 des. 89	7.001	3.179	1.282	2.540
31 des. 90	7.862	3.983	1.431	2.453
31 des. 91	8.931	4.948	1.510	2.473
31 des. 92	10.119	5.925	1.419	2.775
31 des. 93	11.879	7.283	1.393	3.203
31 des. 94	14.699	10.159	1.472	3.068
31 des. 95	16.389	11.456	1.561	3.372
31 març 96	16.548	11.726	1.358	3.284
30 juny 96	17.259	12.207	1.609	3.443
30 set. 96	17.605	12.586	1.623	3.396
31 des. 96	18.180	13.014	1.654	3.512
31 març 97	18.649	13.462	1.689	3.498
30 juny 97	19.637	14.234	1.783	3.620
30 set. 97	20.442	14.995	1.868	3.579
31 des. 97	21.568	15.903	1.956	3.709
31 març 98	22.867	16.434	1.932	4.501

Variació (%)	Total	Inversió immobiliària	Consum
31 març 1998/31 des. 1997	6,0	3,3	–1,2
31 març 1998/31 març 1997	22,6	22,1	14,4
31 des. 1997/31 des. 1996	18,6	22,2	18,3

Pel que fa al volum de dipòsits que manté el sector privat en el sistema bancari a Catalunya, l'evolució del primer trimestre accentua la incipient tendència a la baixa que es començà a palesar durant la segona meitat de 1997. A banda del transvasament des de col·locacions a termini cap a d'altres de més *líquides* com ara les d'estalvi i a la vista, el fet és que en conjunt i en només tres mesos, el sistema bancari ha perdut gairebé el quatre per cent dels dipòsits privats, prop de mig bilió de pessetes. L'escassa remuneració d'aquestes col·locacions sense risc ha continuat derivant recursos cap als fons d'inversió i al mercat de renda variable. A la resta d'Espanya aquest moviment és, ara per ara, més moderat.

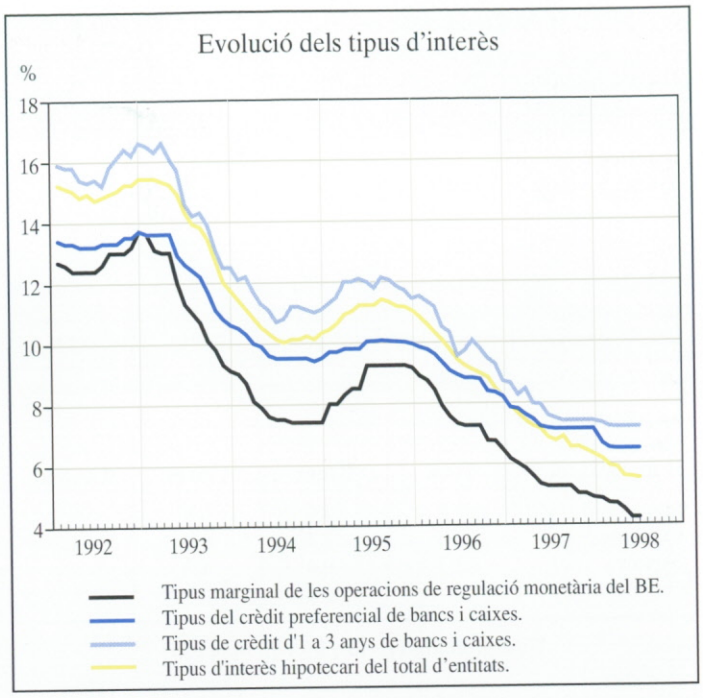

La reactivació del consum i el creixement que manté la inversió privada són factors que afavoreixen la persistència de l'elevada demanda de crèdit bancari. Una trajectòria alcista a la que no és aliena el cost d'aquest finançament.

L'evolució del crèdit del sistema bancari al sector privat durant el primer trimestre d'enguany mostra —a diferència dels dipòsits— un major dinamisme a la resta d'Espanya que no pas a Catalunya. Tot i que es manté la tendència alcista de l'any passat, el creixement durant els primers mesos de 1998 s'ha desaccelerat lleument, passant d'una taxa del 14,4 per cent en acabar el 1997 al 11,8 de final de març. Al conjunt d'Espanya aquest creixement s'ha mantingut al voltant del 15 per cent.

La suma dels dos efectes —contenció i descens dels dipòsits juntament amb l'augment del crèdit— fa augmentar de manera espectacular la relació Crèdits/Dipòsits i la situa clarament per sobre del 85 per cent, quinze punts més que a final de 1996. Un creixement equivalent a un u per cent mensual.

Crèdit del sistema bancari als sectors productius. Espanya (Milers de milions de ptes.)

Període	Total	Indústria	Construcció	Total Serveis	Comerç i reparacions	Hosteleria i restauració	Transp., comun. i serveis logístics	Activitats immob.	Altres serveis
31 des. 86	11.745	6.240	1.149	3.792	1.515	219	482	460	892
31 des. 87	12.974	6.419	1.338	4.574	1.768	289	519	534	1.151
31 des. 88	14.457	6.441	1.706	5.529	2.133	355	604	606	1.387
31 des. 89	16.832	6.975	2.277	6.734	2.581	446	855	841	1.359
31 des. 90	18.745	7.461	2.827	7.515	2.735	506	951	1.174	1.544
31 des. 91	22.236	8.585	3.485	9.163	3.247	663	1.253	1.408	1.952
31 des. 92	23.751	8.933	3.980	9.668	3.395	735	1.255	1.469	2.171
31 des. 93	23.196	8.261	3.852	10.188	3.397	740	1.195	1.495	2.666
31 des. 94	23.703	8.021	3.571	11.195	3.268	748	1.409	1.756	3.179
31 des. 95	24.862	8.365	3.623	11.919	3.488	788	1.517	2.009	3.224
31 març 96	24.751	8.168	3.611	11.975	3.496	821	1.527	2.072	3.095
30 juny 96	25.267	8.207	3.717	12.326	3.626	832	1.534	2.040	3.292
30 set. 96	25.398	7.598	3.753	13.026	3.560	806	1.537	2.077	3.442
31 des. 96	26.259	7.976	3.743	13.509	3.457	836	1.443	2.287	3.508
31 març 97	27.053	8.024	3.775	14.235	3.538	878	1.522	2.341	3.508
30 juny 97	27.694	7.994	3.818	14.784	3.736	930	1.646	2.397	3.638
30 set. 97	28.581	8.393	3.863	15.195	3.763	931	1.694	2.502	3.847
31 des. 97	29.684	8.729	3.798	16.035	3.912	977	1.880	2.611	4.188
31 març 98	30.023	8.470	4.038	16.377	3.981	1.031	1.874	2.394	4.226

Nota: La columna de Total inclou el crèdit concedit al sector Primari i la de Total Serveis, el concedit a societats d'intermediació financera (excepte entitats de crèdit).

Variació (%)	Total	Indústria	Construcció	Serveis
31 març 1998/31 des. 1997	1,1	–3,0	6,3	2,1
31 març 1998/31 març 1997	11,0	5,6	7,0	15,0
31 des. 1997/31 des. 1996	13,0	9,4	1,5	18,7

Si s'analitza amb més detall l'expansió de l'activitat creditícia del sistema bancari espanyol s'observa que el principal protagonista, per la intensitat de la tendència alcista que manté en els darrers trimestres, és la demanda de les famílies per a finançar la compra o rehabilitació d'habitatges. La variació interanual dels darrers dotze mesos dóna un creixement del 22,1 per cent en acabar el més de març, pràcticament idèntic al de final de 1997. Un augment sostingut d'aquesta magnitud explica que aquest segment de la demanda acapari ja el 31 per cent del crèdit bancari en mans de les famílies i dels sectors productius.

Per contra, el volum de crèdit adreçat a la compra de béns de consum durador presenta una lleu desacceleració que en principi no s'ha d'associar a una evolució en el mateix sentit de la despesa en consum de les famílies, sinó més aviat a la ja comentada davallada dels dipòsits a termini i a la major disponibilitat de liquidesa que comporta. Alhora, en l'apartat de la despesa de consum de les famílies, augmenta de forma sensible —gairebé un 29 per cent en els darrers dotze mesos— el finançament bancari de les compres de béns i serveis corrents.

El recurs dels sectors empresarials a la demanda de crèdit bancari, més moderat que el de les famílies, també ha temperat el seu ritme de creixement. La Construcció i els Serveis —especialment els relacionats amb el Turisme i amb el Transport, les comunicacions i la logística— han estat els sectors més necessitats de finançament bancari.

Volum efectiu negociat a les borses de comerç

Període	Milers de milions de ptes.		Núm. índex (1986 = 100)	
	Barcelona	Madrid	Barcelona	Madrid
1986	364,1	2.226,5	100,–	100,–
1987	791,1	3.918,0	217,3	176,0
1988	592,8	2.587,2	162,8	116,2
1989	550,6	4.022,7	151,2	180,7
1990	530,1	4.130,6	145,6	185,5
1991	574,3	4.206,0	157,7	188,9
1992	466,7	4.497,7	128,2	202,0
1993	497,9	7.287,1	136,7	327,3
1994	943,5	11.798,2	259,1	529,9
1995	1.098,6	10.924,1	301,7	490,6
1996	2.703,9	19.459,5	742,6	874,0
1r. tr.	582,1	5.968,0		
2n. tr.	565,1	6.245,0		
3r. tr.	540,6	3.228,0		
4t. tr.	1.016,2	4.018,5		
1997	5.174,3	24.545,1	1.421,1	1.102,4
1r. tr.	1.210,7	5.803,1		
2n. tr.	1.284,2	6.117,8		
3r. tr.	1.162,6	5.539,6		
4t. tr.	1.516,9	7.084,6		
1998				
1r. tr.	1.904,7	8.370,2		
2n. tr.	2.307,0	8.866,9		

Font: Borsa de Barcelona. Dades facilitades pel Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona. Borsa de Madrid, revista mensual, diversos números.

Variació (%)	Barcelona	Madrid
2n. tr. 1998/2n. tr. 1997	79,6	44,9
1r. sem. 1998/1r. sem. 1997	68,8	44,6
1997/1996	91,4	26,1

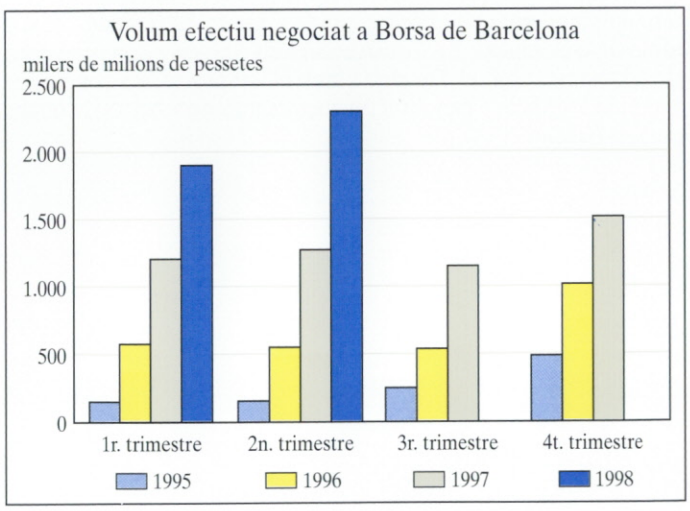

Contractació al MEFF (Renda Fixa i Variable)

Període	Contractes		Total Nominal (bilions Ptes.)
	Total	Mitjana diària	
1990	272.482	1.282	2,88
1991	1.082.484	4.347	15,41
1992	6.823.433	27.294	22,72
1993	20.311.100	81.244	85,94
1994	51.100.064	206.883	209,45
1995	52.786.952	214.581	236,70
1996	62.765.553	250.681	404,69
1r. tr.	16.977.257	269.480	100,57
2n. tr.	14.173.341	236.222	94,86
3r. tr.	14.631.662	225.102	101,22
4t. tr.	16.993.288	269.735	108.02
1997	35.534.877	142.855	580,53
1r. tr.	9.010.496	150.175	149,86
2n. tr.	9.943.378	160.377	152,34
3r. tr.	8.494.133	134.828	141,53
4t. tr.	8.086.870	127.033	136,79
1998			
1r. tr.	9.309.057	153.416	149,40
2n. tr.	8.063.180	133.005	131,78

Font: MEFF.

Durant el segon trimestre ha continuat augmentant el volum d'estalvi canalitzat cap a la renda variable. La creixent volatilitat i l'elevada capitalització del mercat han frenat, però, aquesta tendència.

Els volums efectius negociats al conjunt de les borses espanyoles durant el segon trimestre d'enguany marquen uns augments interanuals propers al cinquanta per cent, pràcticament el doble del creixement registrat durant el 1997. Aquest augment del volum de negoci —fruit en part de l'elevada capitalització del mercat i de la privatització d'Endesa— no pot evitar l'estroncament de la tendència alcista dels índexs alhora que comença a imposar-se la sensació de que el mercat està sobrevalorat.

L'espectacular revalorització de les cotitzacions als mercats borsaris espanyols durant el primer trimestre ha situat els índexs clarament per sobre de les previsions més optimistes avançades pel conjunt de l'exercici. Aquest fet, afegit als símptomes d'agreujament de la crisi asiàtica i al temor per la situació política i financera de Rússia, forcen un canvi de posició de molts gestors i inversors davant d'un escenari internacional de creixent inestabilitat i volatilitat. L'aversió al risc incontrolable fa que molts operadors comencin a materialitzar una part de les plusvàlues latents, canviant el sentiment del mercat cap a una posició més defensiva.

Pel que fa a l'evolució dels mercats internacionals de capitals, la confirmació de la gravetat de la crisi financera i econòmica al Japó capgira radicalment les expectatives a curt i a mitjà termini a partir del més de juliol. Comença una forta davallada que, atesa la creixent popularització de la inversió en renda variable, pot acabar incidint en una revisió de les expectatives de consum i inversió de moltes famílies.

III. Consum, comerç i preus

Evolució del parc automobilístic* (prov. de Barcelona)

Període	Matriculacions	Baixes	Saldo
1986	138.468	46.572	91.896
1987	184.284	59.119	125.239
1988	215.631	78.322	137.309
1989	236.902	86.619	150.283
1990	204.151	64.695	139.456
1991	185.902	61.557	124.345
1992	192.843	79.213	113.630
1993	136.146	78.194	57.952
1994	152.956	88.085	64.904
1995	146.294	72.041	74.253
1996	158.475	64.536	93.939
1r. tr.	38.188	14.976	23.212
2n. tr.	39.895	14.203	25.692
3r. tr.	36.100	12.591	23.519
4t. tr.	44.282	22.766	21.516
1997	183.053	76.683	106.370
1r. tr.	44.315	15.412	28.903
2n. tr.	41.873	18.929	22.944
3r. tr.	44.254	16.962	27.292
4t. tr.	52.611	25.380	27.231
1998			
1r. tr.	52.685	18.699	33.986
2n. tr.	59.972	17.439	42.533

* Exclosos ciclomotors.

Font: Prefectura Provincial de Trànsit de Barcelona. Les dades de matriculacions anteriors al 1988 provenen del Boletín de Estadística y Coyuntura (COCINB).

Variació	Matriculacions	Baixes	Saldo
2n. tr. 1998/2n. tr. 1997	43,2	–7,9	85,4
1r. sem. 1998/1r. sem. 1997	30,7	5,2	47,6
1997/1996	15,5	18,8	13,2
1996/1995	8,3	–10,4	26,5

L'elevat nombre de matriculacions confirma que el 1998 assolirà el rècord anterior de 1990. Els pocs vehicles donats de baixa confirmen l'augment del parc.

Les matriculacions de vehicles a la província de Barcelona durant el segon trimestre del 1998 refermen el que ja s'apuntava al primer trimestre: un augment espectacular de les vendes de vehicles, amb un increment en relació amb el segon trimestre de 1997 de més del 43 per cent i de més del 30 per cent pel conjunt del primer semestre. En termes absoluts, estem parlant de més de 112.000 vehicles nous en sis mesos, xifra que amb tota probabilitat serà la més elevada dels últims nou anys, ja que ens hem de remuntar al 1990 per trobar un nivell de matriculacions semblant.

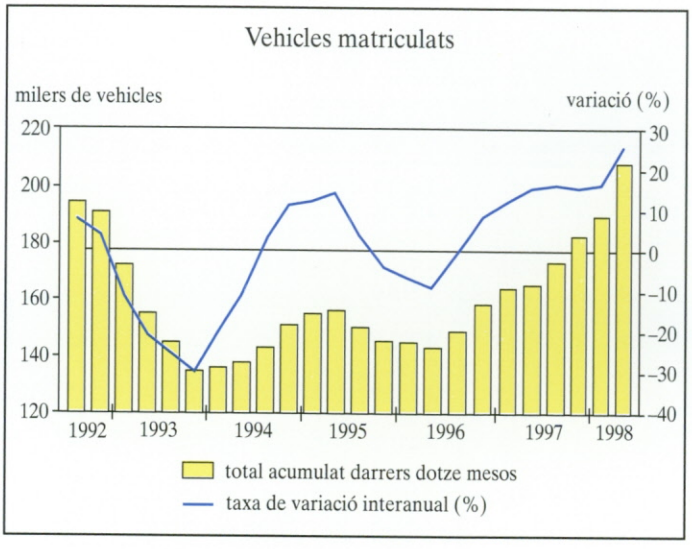

Els elements que han permès aquesta eclosió són nombrosos i prou coneguts. En definitiva, el període actual de creixement econòmic sostingut afavoreix la compra de vehicles de tot tipus, tant per part de particulars com d'empreses: un consum interior dinàmic, un augment de l'ocupació i de les perspectives de mantenir-se i un abaratiment dels costos financers han permès que molts particulars i empreses decideixin renovar els seus vehicles o fins i tot ampliar la seva flota particular.

De fet, una de les dades que més impacta en el que portem d'any és el baix nombre de vehicles donats de baixa en relació amb el nombre de matriculats, que han provocat que el parc provincial hagi augmentat en més de 76.000 unitats en el primer semestre. De fet, el creixement de les matriculacions de vehicles industrials i de motocicletes i ciclomotors confirmen la hipòtesi que el parc de vehicles s'amplia a un ritme més elevat que no es renova: si les matriculacions dels sis primers mesos van créixer un 30 per cent en comparació amb el mateix període de 1997, el saldo —l'increment net de vehicles— ho ha fet en un 47,6 per cent.

Tot i que aquestes dades es refereixen a l'àmbit provincial, el cert és que el parc de vehicles també augmenta a Barcelona, encara que a un ritme més moderat, atès els elevats índexs de motorització de la ciutat central. Si en termes de matriculacions la ciutat en genera prop del 30 per cent del total provincial, la participació sobre l'augment del parc es redueix a menys de la meitat.

Consum d'electricitat

Període	Total: Num. índex 1986 = 100	Total: Gwh	Estructura d'usos (Gwh): Domèstic	Comercial i industrial	Tracció
1986	100,–	3.622,7	1.175,2	2.318,3	129,2
1987	111,1	4.025,5	1.276,4	2.602,8	146,3
1988	115,2	4.174,9	1.262,6	2.776,4	135,9
1989	123,6	4.476,6	1.314,3	3.023,9	138,4
1990	124,7	4.516,0	1.273,5	3.093,3	149,2
1991	132,3	4.792,9	1.431,0	3.222,0	139,8
1992	142,4	5.158,1	1.524,2	3.480,8	153,0
1993	136,9	4.958,9	1.548,9	3.245,9	163,7
1994	135,9	4.922,7	1.522,9	3.241,0	158,8
1995	138,9	5.031,2	1.577,8	3.280,9	172,5
1996	143,2	5.189,3	1.631,8	3.389,1	168,4
1r. tr.		1.332,4	449,5	841,5	41,4
2n. tr.		1.294,7	430,0	821,8	42,9
3r. tr.		1.274,2	360,0	872,5	41,7
4t. tr.		1.288,0	392,3	853,4	42,4
1997	148,0	5.360,0	1.663,6	3.533,0	163,4
1r. tr.		1.354,8	475,2	840,2	39,5
2n. tr.		1.324,4	420,4	866,2	37,8
3r. tr.		1.307,2	366,7	898,8	41,7
4t. tr.		1.373,6	401,3	927,9	44,4
1988					
1r. tr.		1.379,4	470,7	866,4	42,3
2n. tr.		1.333,8	429,3	861,2	43,2

Font: Dades d'ENHER, FECSA i HECSA recollides i facilitades pel Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona. Elaboració pròpia.

Variació (%)	Consum total	Domèstic	Comercial i industrial	Tracció
2n. tr. 1998/2n. tr. 1997	0,7	2,1	–0,6	14,5
1r. sem. 1998/1r. sem. 1997	1,3	0,5	1,2	10,7
1997/1996	3,3	1,9	4,2	–3,0
1996/1995	3,1	3,4	3,3	–2,4

El segon trimestre registra una lleugera desceleració del consum d'electricitat, principalment per causes climàtiques i estacionals. En conjunt, continua reflectint el creixement econòmic.

Les dades referides al consum de gas i d'electricitat presenten en aquest segon trimestre d'enguany unes variacions molt dispars en relació amb el mateix període de l'any passat. En primer lloc, cal advertir que l'elevat augment del consum de gas canalitzat —gairebé un 15 per cent— es veu potenciat per la variació que es registrà un any abans, amb un atípic descens interanual del 17 per cent.

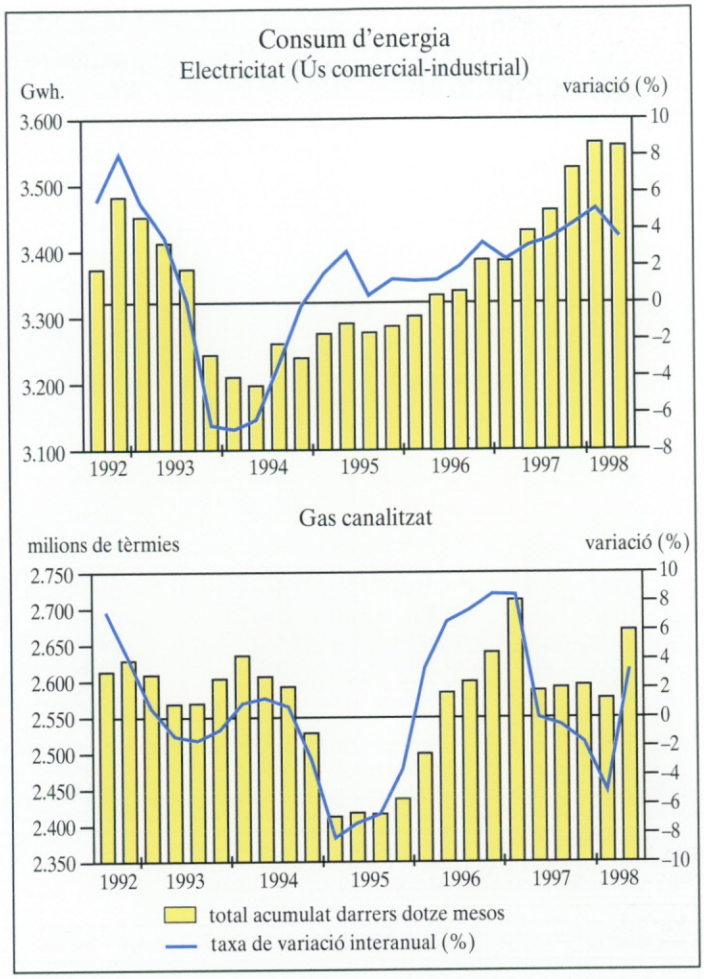

En definitiva, el que recull aquest augment és la compensació d'aleshores, a banda d'una consolidació de la tendència a l'augment del consum, no tant per efectes climàtics com per un reflex força fidel del creixement econòmic, de l'augment del nombre de llars i de l'ús més intensiu que es fa d'aquesta energia tant en les economies domèstiques com en molts petits negocis. El cost d'instal·lació de calefacció és menor que anys enrere, i les ofertes d'instal·ladors i de finançament no deixen de succeir-se. A més, la reducció de preus i la millora del rendiment dels diversos electrodomèstics fa que en nombrosos casos, alguns aparells de gas comencin a ser competitius amb els elèctrics.

Consum de gas canalitzat

Període	Milions de tèrmies	Núm. índex 1986 = 100	Consum/hab. (tèrmies)
1986	1.967,8	100,–	1.125,4
1987	2.083,6	105,9	1.203,4
1988	2.047,2	104,0	1,197,3
1989	2.141,9	108,8	1.269,3
1990	2.188,9	111,2	1.361,1
1991	2.525,4	128,3	1.539,6
1992	2.626,0	133,4	1.629,6
1993	2.602,5	132,3	1.641,1
1994	2.526,1	128,4	1.619,2
1995	2.436,0	123,8	1.587,5
1996	2.642;9	134,3	1.751,7
1r. tr.	935,4		
2n. tr.	754,4		
3r. tr.	397,5		
4t. tr.	555,5		
1997	2.594,3	131,8	1.719,4
1r. tr.	1.003,4		
2n. tr.	626,0		
3r. tr.	402,0		
4t. tr.	562,8		
1998			
1r. tr.	985,3		
2n. tr.	719,3		

Font: Gas Natural, S.A. Dades recollides pel Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona. Elaboració pròpia.

Variació (%)	Gas canalitzat
2n. tr. 1998/2n. tr. 1997	14,9
1r. sem. 1998/1r. sem. 1997	4,6
1997/1996	–1,8
1996/1995	8,5

Paral·lelament, el consum domèstic d'electricitat presenta un creixement moderat pel conjunt del semestre en relació amb el mateix període de l'any anterior, molt d'acord amb l'hivern suau que hem passat. Per contra, el destinat a usos comercials i industrials sí que presenta creixements més elevats, tot i que la comparació estricta per trimestres presenti variacions de signe oposat a causa del còmput desigual de dies feiners entre aquest any i l'anterior. Així, el primer semestre presenta un augment interanual de l'1,2 per cent, força inferior al del conjunt de 1997, però que reflecteix un nivell d'activitat productiva a l'alça. El fet que el creixement del consum energètic sigui inferior al de l'activitat econòmica indica tant un augment d'eficiència del consum energètic com un avanç d'alentiment de les taxes de creixement.

Per altra banda, l'elevat augment del consum destinat a tracció compensa el descens que es registrà al segon trimestre de l'any passat i reflecteix la millora i ampliació del servei: l'allargament de la línia 2 de Metro i la implantació dels nous horaris a la línia Catalans dels Ferrocarrils de la Generalitat, a banda, de l'allargament de l'horari nocturn que s'inicià pràcticament a finals de juny.

Consum d'aigua

Període	Total		Estructura d'usos (hm³)		
	Núm. índex 1986 = 100	hm³	Domèstic	Comercial i industrial	Altres
1986	100,–	137,10	80,00	44,60	12,50
1987	100,7	138,10	80,00	45,20	12,80
1988	102,5	140,50	82,00	46,00	12,50
1989	106,5	146,00	83,50	49,60	12,90
1990	101,4	138,98	81,40	46,00	11,59
1991	100,7	138,08	81,69	44,15	12,24
1992	96,2	131,84	79,95	40,85	11,05
1993	90,2	123,66	76,85	35,66	11,14
1994	88,2	120,91	76,15	34,55	10,21
1995	87,0	119,32	75,74	33,43	10,15
1996	84,4	115,72	74,33	32,67	8,71
1r. tr.		28,33	19,02	7,36	1,95
2n. tr.		28,71	18,91	7,91	1,89
3r. tr.		30,16	18,84	8,84	2,48
4t. tr.		28,52	17,56	8,57	2,39
1997	84,8	116,22	74,83	33,41	7,97
1r. tr.		28,36	19,17	7,42	1,76
2n. tr.		29,72	19,60	8,04	2,07
3r. tr.		29,95	18,54	9,00	2,40
4t. tr.		28,19	17,51	8,95	1,73
1998					
1r. tr.		28,18	18,76	7,71	1,72
2n. tr.		29,64	19,34	8,21	2,09

Font: Societat General d'Aigües de Barcelona, SA. Dades recollides i facilitades pel Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

Variació (%)	Consum total	Domèstic	Comercial i industrial	Altres
2n. tr. 1998/2n. tr. 1997	–0,3	–1,3	2,0	0,8
1r. sem. 1998/1r. sem. 1997	–0,4	–1,7	2,9	–0,8
1997/1996	0,4	0,7	2,3	–8,5
1996/1995	–3,0	–1,9	–2,3	–14,2

Quant al consum d'aigua, el destinat a usos comercials i industrials reflecteix, com el gas i l'electricitat, el dinamisme de l'activitat productiva, mentre que el destinat a usos domèstics confirma la moderació del consum gràcies a una major conscienciació d'estalvi i a un equipament a la llar amb uns aparells més estalviadors d'aigua.

Índex general de preus de consum (1992 = 100) (Prov. Barcelona/Espanya)

Any		Gener	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Set.	Oct.	Nov.	Des.
1992	B	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**102,2**
	E	98,6	99,2	99,6	99,5	99,7	99,7	100,0	101,0	101,8	101,9	101,9	102,2
1993	B	**103,2**	**103,2**	**103,7**	**104,2**	**104,5**	**104,9**	**105,2**	**105,7**	**106,4**	**106,9**	**107,1**	**107,5**
	E	103,2	103,2	103,6	104,0	104,3	104,6	105,0	105,6	106,2	106,6	106,8	107,3
1994	B	**108,7**	**108,5**	**108,9**	**108,9**	**109,5**	**109,6**	**109,8**	**110,4**	**110,9**	**111,3**	**111,4**	**111,9**
	E	108,3	108,4	108,7	109,2	109,4	109,5	109,9	110,7	111,0	111,2	111,4	111,9
1995	B	**113,2**	**113,7**	**114,3**	**114,8**	**114,9**	**114,9**	**114,9**	**115,0**	**115,5**	**115,8**	**116,0**	**116,6**
	E	113,1	113,6	114,3	114,9	114,9	115,1	115,1	115,4	115,8	116,1	116,4	116,7
1996	B	**117,4**	**117,9**	**118,3**	**118,9**	**119,4**	**119,3**	**119,5**	**119,6**	**119,9**	**120,2**	**120,3**	**120,8**
	E	117,5	117,8	118,2	118,9	119,3	119,2	119,3	119,7	120,0	120,1	120,1	120,5
1997	B	**121,1**	**121,1**	**121,3**	**121,2**	**121,4**	**121,3**	**121,6**	**122,1**	**122,6**	**122,7**	**123,0**	**123,4**
	E	120,8	120,8	120,8	120,9	121,0	121,0	121,3	121,8	122,4	122,4	122,6	122,9
1998	B	**123,9**	**123,6**	**123,8**	**124,2**	**124,2**	**124,3**	**124,9**	**125,2**				
	E	123,2	122,9	123,0	123,3	123,5	123,5	124,0	124,3				

Nota: Les dades dels últims tres mesos són provisionals. Font: INE.

Variació (%)	juny 98/març 98	juny 98/juny 97	des. 97/des. 96
Prov. Barcelona	0,4	2,5	2,2
Catalunya	0,5	2,4	2,1
Espanya	0,4	2,1	2,0
– subjacent	0,6	2,4	2,0
Prov. Madrid	0,3	2,0	2,3
UE	0,8	2,0	2,0

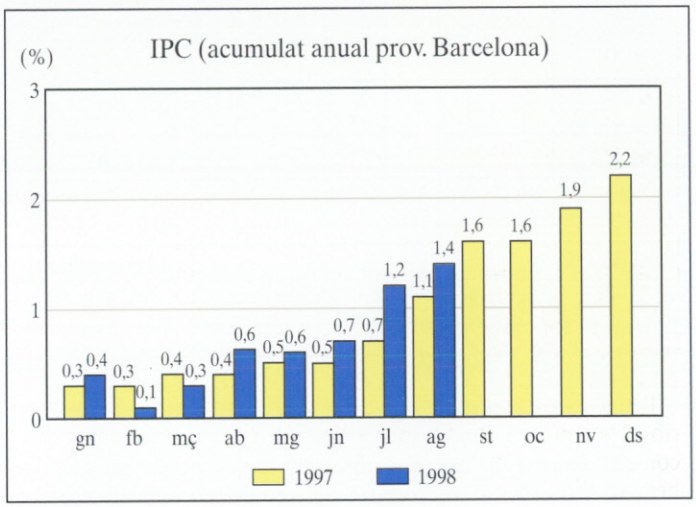

L'IPC del segon trimestre registra una puja de preus, a causa principalment de l'encariment d'alguns serveis. La taxa interanual, però, es manté dins de l'objectiu d'acabar l'any amb un augment del 2,1 per cent.

L'evolució de l'índex de preus al consum durant el segon trimestre i per al conjunt d'Espanya s'ha caracteritzat per un augment de gairebé mig punt que contrasta amb l'augment nul que s'havia registrat al primer trimestre. Aquesta diferència, però, no fa res més que compensar la contenció de preus d'un any enrere i que va arribar a situar aleshores la taxa interanual en un poc sostenible 1,5 per cent al mes de maig, gràcies principalment al descens que es registrà en el preu dels productes alimentaris frescos. Així, des de gener fins a juny d'enguany, l'augment de preus, en termes interanuals, ha oscil·lat entre un 1,8 i un 2,1 per cent, mantenint-se dins dels objectius previstos d'acabar l'any una dècima per sobre dels dos punts.

La principal causa de l'augment de preus d'aquests últims mesos és l'encariment d'alguns serveis, principalment els destinats al turisme com ara hosteleria i restauració. Per contra, la reducció del preus de l'energia ha conduït a la moderació l'índex de preus de l'apartat de transport. Pel conjunt de l'alimentació els preus pràcticament no han variat en el segon trimestre.

A Catalunya, el comportament dels diferents epígrafs ha estat força semblant al del conjunt espanyol, però amb més divergències en els extrems. Així, la disminució dels preus dels aliments i la nul·la variació en l'epígraf de transports han afavorit la contenció de l'índex general mentre que, com a la resta d'àmbits, els preus dels serveis han crescut per sobre de la mitjana.

Però és justament per l'atípic comportament en els capítols d'aliments frescos i energia que la inflació subjacent s'ha situat cada mes i des de principi d'any entre tres i quatre dècimes per sobre de l'índex general. Al mes de juny, era d'un 2,5 per cent de variació interanual. Darrere d'aquest diferencial hi ha el comportament a l'alça dels preus dels serveis i les pròpies pressions d'un període expansiu on la demanda interna es manté activa i amb taxes de creixement al voltant del 4,5 per cent anual.

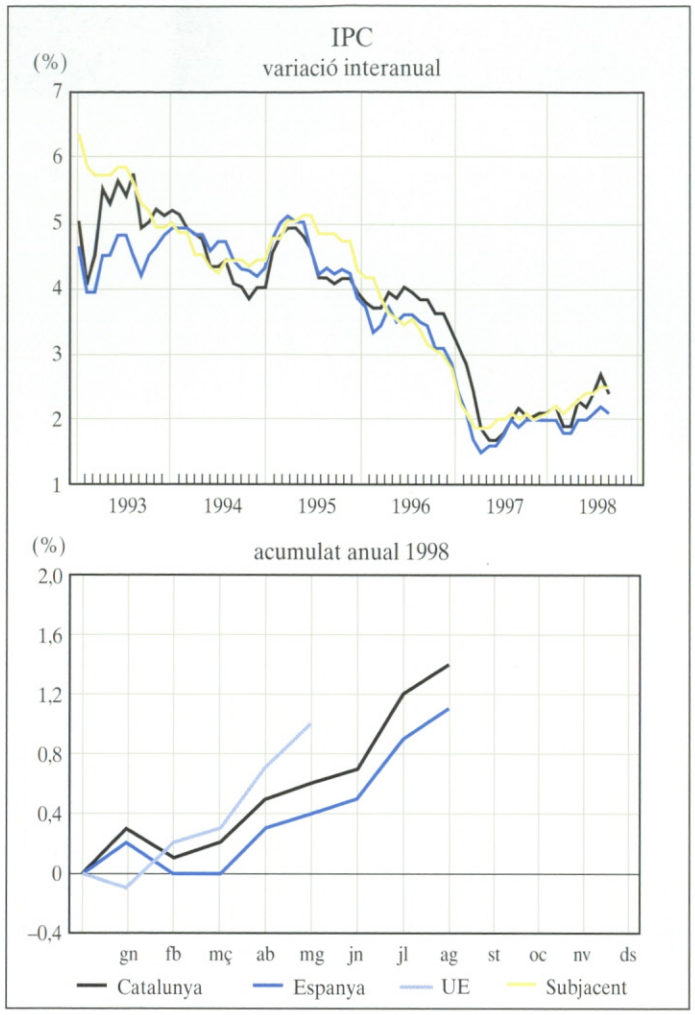

Per altra banda, l'evolució dels preus industrials s'ha caracteritzat per una contínua tendència a la baixa, gràcies sobretot al comportament del preu dels béns intermedis. Així, des del setembre de 1997, no hi ha hagut cap mes en què el seu índex general en termes interanuals no hagi disminuït en relació amb el mes anterior, fins a situar-se en una taxa negativa al mes de maig. El grup de béns intermedis ja ho havia aconseguit dos mesos abans, al març, i ho manté en els mesos següents. Un cop més, el descens dels preus energètics ha estat un dels factors que ha afavorit aquesta tendència, sense oblidar la desacceleració dels preus dels béns d'equipament, a més d'una moderació dels costos salarials.

IPC per components

	juny 98/març 98	juny 98/juny 97	des. 97/des. 96
	Catalunya		
Alimentació	–0,2	2,0	1,2
Vestit	1,0	2,7	2,4
Habitatge	0,5	2,8	3,7
Parament llar	0,5	2,2	1,2
Medicina	0,6	3,9	3,9
Transport	0,0	0,6	1,2
Cultura	0,3	2,8	2,3
Altres	1,9	4,2	3,6
Total	**0,5**	**2,4**	**2,1**
	Espanya		
Alimentació	0,1	2,3	1,5
Vestit	0,7	2,1	1,9
Habitatge	0,4	1,7	3,2
Parament llar	0,4	1,6	1,4
Medicina	0,6	3,1	3,0
Transport	–0,1	0,4	1,2
Cultura	0,2	2,0	1,7
Altres	1,5	3,8	3,3
Total	**0,4**	**2,1**	**2,0**

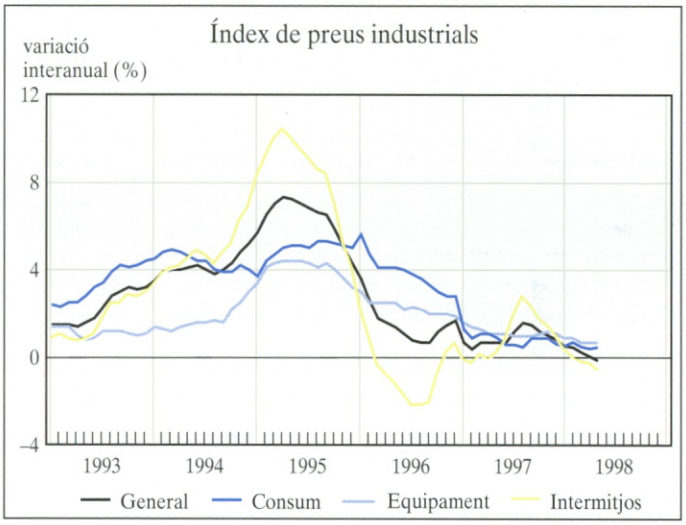

Les previsions de cara a la segona meitat de l'any són que els preus energètics continuïn en la tònica de contenció, igual que l'augment del preu dels aliments frescos, per tal de mantenir els augments mensuals similars als de l'any passat i poder acabar l'any amb la taxa interanual, ja assolida al juny, del 2,1 per cent. L'evolució dels preus industrials abona aquesta previsió.

Escombraries recollides

Escombraries recollides			
Any	**Domiciliàries**	**Selectiva**	**Total**
1986	500.406	n.d.	n.d.
1987	542.221	n.d.	n.d.
1988	581.909	n.d.	n.d.
1989	604.896	n.d.	n.d.
1990	625.793	n.d.	n.d.
1991	656.371	n.d.	n.d.
1992	675.215	n.d.	n.d.
1993	666.388	13.311	679.699
1994	650.057	15.601	665.658
1995	622.585	16.625	639.210
1996	627.134	20.596	647.730
1r. tr.	162.569	5.121	167.690
2n. tr.	159,357	5.088	164.445
3r. tr.	139.388	4.529	143.917
4t. tr.	165.820	5.858	171.678
1997	635.803	23.485	659.288
1r. tr.	160.829	5.709	166.538
2n. tr.	164.638	5.629	170.267
3r. tr.	143.799	5.370	149.169
4t. tr.	166.537	6.777	173.314
1998			
1r. tr.	163.027	7.329	170.356
2n. tr.	160.469	7.876	168.345

Font: Dades facilitades per la U.O. de Neteja de l'Ajuntament de Barcelona.

Variació (%)	Domicil.	Selectiva	Total
2n. tr. 1998/2n. tr. 1997	–2,5	39,9	–1,1
1r. sem. 1998/1r. sem. 1997	–0,6	34,1	0,6
1997/1996	1,4	14,0	1,8
1996/1995	0,7	23,9	1,3

El segon trimestre registra una lleugera reducció en el volum total d'escombraries domiciliàries, que es veu contrastada per un augment de prop del 40 per cent de la recollida selectiva.

Les dades referents a la recollida domiciliària d'escombraries durant el segon trimestre d'enguany mostren una disminució del 2,5 per cent en comparació amb el segon trimestre de l'any anterior. Amb tot, si considerem el conjunt del semestre per compensar els efectes estacionals entre un any i altre, la disminució es redueix a un modest 0,6 per cent, que suavitza el creixement que s'havia iniciat a les darreries del 1996. Però caldria esperar els pròxims trimestres per confirmar aquesta tendència.

Recollida selectiva				(tones)
Període	**Paper**	**Envasos**	**Vidre**	**Total**
1993	n.d.	n.d.	n.d.	13.311
1994	n.d.	n.d.	n.d.	15.601
1995	4.244	2.153	10.228	16.625
1996	7.322	2.707	10.567	20.596
1r. tr.	1.636	645	2.840	5.121
2n. tr.	1.784	749	2.555	5.088
3r. tr.	1.657	599	2.273	4.529
4t. tr.	2.245	714	2.899	5.858
1997	9.153	3.147	11.185	23.485
1r. tr.	2.070	722	2.917	5.709
2n. tr.	2.133	781	2.715	5.629
3r. tr.	2.104	746	2.520	5.370
4t. tr.	2.846	898	3.033	6.777
1998				
1r. tr.	3.245	936	3.148	7.329
2n. tr.	3.810	1.038	3.028	7.876

Distribució recollida d'escombraries
(acumulat darrers dotze mesos)

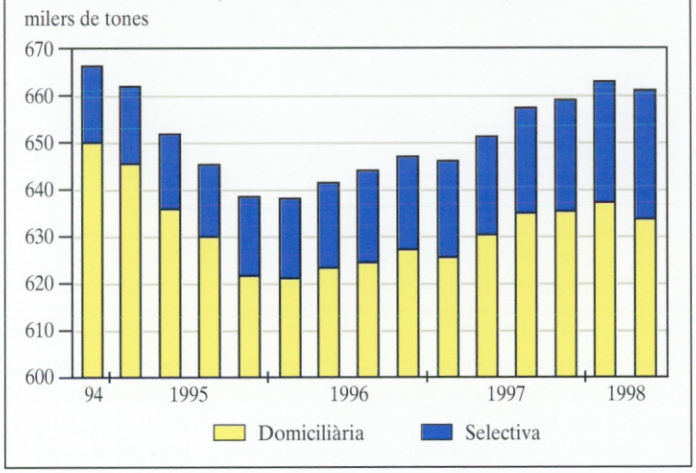

Ara bé, aquestes dades contrasten amb les que ofereix la recollida selectiva, que mostra uns signes clarament expansius, en línia amb el rellançament que s'està fent d'aquest tipus de recollida en tots els àmbits d'actuació. Recordem, per exemple, a nivell municipal, la recollida a domicili del cartró en els grans eixos comercials; a nivell metropolità, les inauguracions de noves plantes de reciclatge de productes especials, o a nivell estatal, la llei d'envasos i embalatges que acorda les futures subvencions a la recollida selectiva. Tot plegat fa que, en definitiva, el grau de conscienciació ciutadana vagi en augment i la recollida d'aquest tipus d'escombraries també ho faci.

Així, al primer semestre l'augment de la recollida selectiva en comparació al mateix període de 1997 ha estat del 34 per cent, clarament per sobre dels increments anuals del 24 i del 14 per cent d'anys anteriors. Però encara és més interessant observar que, en termes absoluts, aquest creixement compensa a bastament la disminució de la recollida domiciliària genèrica, de tal manera que si considerem tots dos tipus de residus, es registra un creixement del 0,6 per cent per al semestre en comparació amb el mateix període de l'any anterior, una variació que es manté més en consonància amb el que hom podria esperar d'un període de creixement econòmic sostingut com el que estem vivint.

IV. Transports, comunicació i turisme

Tràfic de mercaderies pel port de Barcelona

Període	Total				Càrrega general		Líquids a doll		Dolls sòlids	
	Sortida	Entrada	Sortida	Entrada	Sortida	Entrada	Sortida	Entrada	Sortida	Entrada
	Núm. índex (1986 = 100)		milers de tones		milers de tones					
1986	100,–	100,–	6.650	10.693	3.475	2.113	374	5.641	2.801	2.939
1987	93,8	99,5	6.236	10.642	3.646	2.343	359	5.950	2.231	2.349
1988	92,3	110,6	6.136	11.828	3.819	2.649	400	6.339	1.917	2.840
1989	93,9	111,2	6.247	11.896	3.902	3.073	417	6.676	1.928	2.147
1990	80,7	118,4	5.367	12.662	3.627	2.817	447	6.991	1.293	2.855
1991	79,0	122,1	5.254	13.059	3.761	2.988	417	7.209	1.075	2.862
1992	80,1	121,7	5.330	13.008	4.258	3.343	388	7.140	684	2.525
1993	78,4	116,6	5.216	12.466	3.969	2.947	361	7.298	887	2.222
1994	104,9	125,5	6.974	13.415	5.065	3.473	225	7.810	1.685	2.132
1995	119,5	138,2	7.949	14.782	5.428	3.973	284	7.931	2.237	2.878
1996	132,4	138,1	8.802	14.769	5.949	4.146	235	8.112	2.619	2.512
1r. tr.			2.074	3.912	1.316	997	59	2.220	698	695
2n. tr.			2.128	3.796	1.466	1.031	59	1.959	603	807
3r. tr.			2.359	3.127	1.555	1.043	83	1.723	722	361
4t. tr.			2.241	3.934	1.612	1.074	34	2.210	595	649
1997	141,3	144,9	9.398	15.489	6.723	5.042	281	7.764	2.394	2.683
1r. tr.			2.343	3.944	1.541	1.200	72	2.062	731	683
2n. tr.			2.425	4.055	1.693	1.309	97	1.936	635	809
3r. tr.			2.321	3.548	1.693	1.169	56	1.819	572	560
4t. tr.			2.308	3.942	1.797	1.364	55	1.948	456	631
1998										
1r. tr.			2.211	3.932	1.641	1.327	68	1.875	503	729
2n. tr.			2.358	3.954	1.849	1.549	84	1.723	424	682

Nota: A partir de 1995, les dades es comptabilitzen segons data de trànsit de la mercaderia i no segons documents. Ni aquesta taula ni la de tràfic de contenidors no mantenen la sèrie homogènia, però sí que ho fan les variacions. Les dades dels darrers 12 mesos són provisionals.
Font: (de totes les dades d'aquest apartat) Autoritat Portuària de Barcelona. Elaboració pròpia.

Variació (%)	Sortides			Entrades		
	Total	Cabotatge	Exportacions	Total	Cabotatge	Importacions
	1r. sem. 1998/1r. sem. 1997					
Total	–4,2	8,1	–8,9	–1,4	–1,8	–1,4
Càrrega General	8,0	14,9	4,8	14,6	6,4	15,9
Líquids a doll	–10,0	–47,4	7,6	–10,0	–8,8	–10,2
Dolls sòlids	–32,2	–7,4	–37,8	–5,4	41,3	–6,7
	1997/1996					
Total	6,8	18,3	2,9	4,9	–9,0	7,1
Càrrega General	13,0	13,0	13,0	21,6	26,6	20,9
Líquids a doll	19,6	73,6	4,6	–4,3	–24,2	0,0
Dolls sòlids	–8,6	36,8	–15,9	6,8	21,2	6,4

En els sis primers mesos de 1998, el moviment de mercaderies pel port es caracteritza per un descens del tràfic d'alguns dels principals productes a doll, mentre que el conjunt de la càrrega general continua creixent per sobre del deu per cent.

El tràfic de mercaderies manipulades al port durant el segon trimestre d'enguany ha confirmat la tendència que s'apuntava al primer trimestre i presenta una disminució del 2,6 per cent en relació amb el mateix període de l'any anterior. Però aquesta primera impressió global contrasta amb l'evolució de signe contrari que presenta la càrrega general, amb un augment interanual pel conjunt del semestre del 10,9 per cent.

I és que darrera de la caiguda general del tràfic només hi ha, de fet, la disminució d'algunes grans partides de dolls. Així, dels 12,8 milions de tones manipulades en els sis primers mesos d'enguany i en comparació amb el mateix semestre de l'any anterior, s'ha produït un descens d'unes 470.000 en el gas natural i de 75.000 en el fuel, en sintonia amb un hivern força suau, que no compensa les puges de gasolina i gasoil, de 182.000 tones en conjunt, dos productes energètics més vinculats a l'activitat productiva ja que el seu consum és essencialment de vehicles de tracció mecànica.

Distribució del tràfic per productes (2n. tr. 1998)

Productes	Tones	%
Gas natural	848.193	13,7
Gasoil, gasolina i fuel	610.332	9,8
Altres productes energètics	106.169	1,7
Productes siderúrgics	246.163	4,0
Minerals i metalls	151.512	2,4
Potasses i altres adobs	63.931	1,0
Productes químics	536.241	8,6
Ciment i clínker	449.866	7,2
Altres materials de construcció	174.350	2,8
Cereals, faves i farines	484.968	7,8
Begudes i derivats	156.518	2,5
Olis i greixos	47.258	0,8
Tabac, cafè i cacau	96.493	1,6
Pinsos i ferratges	102.311	1,6
Resta productes alimentaris	309.842	5,0
Paper, pasta i fustes	201.720	3,2
Maquinària i recanvis	192.896	3,1
Automòbils i peces	251.049	4,0
Resta de mercaderies	457.469	7,4
Tares i trànsits	724.541	11,7
Total	**6.211.822**	**100,–**

Paral·lelament i també en aquest primer semestre, el tràfic d'alguns altres grans epígrafs de dolls també disminueixen: les potasses ho fan d'unes 100.000 tones, així com el de ciment i clínker en unes 370.000 tones. En aquest últim cas, les exportacions de ciment són menors en gran part per la necessitat de satisfer la forta demanda interior en el sector de la construcció que està vivint un dels seus períodes de més creixement.

En definitiva, l'evolució semestral a la baixa d'aquestes partides de dolls amaga els increments en d'altres epígrafs, ja siguin de dolls o sobretot de càrrega general, menors en termes absoluts però que estan més vinculats a la conjuntura econòmica i que vénen a confirmar el creixement continu dels darrers anys. És el cas dels productes siderúrgics i metal·lúrgics, dels productes químics, del paper i pasta, i en especial del automòbils i dels productes alimentaris.

De fet, ens els darrers anys ha estat el conjunt de la càrrega general l'agregat que ha anat marcant la tendència expansiva del port de Barcelona, com es pot veure en el gràfic corresponent. Així, a grans trets es pot observar com el creixement del volum de tràfic prové quasi en exclusivitat de la càrrega general. Per exemple, si prenem l'evolució dels darrers cinc anys (de juny de 1998 a juny de 1993), s'hi observa com la càrrega general ha augmentat un 83,4 per cent mentre que el conjunt de dolls ha romàs pràcticament invariable.

Tràfic de contenidors

Període	Teus	Núm. índex (1986 = 100)
1986	340.870	100,–
1987	385.318	113,0
1988	409.542	120,1
1989	439.969	129,1
1990	447.920	131,4
1991	488.917	143,4
1992	552.309	162,0
1993	501.146	147,0
1994	605.356	177,6
1995	689.324	202,2
1996	767.236	225,1
1r. tr.	178.014	
2n. tr.	190.751	
3r. tr.	192.993	
4t. tr.	205.478	
1997	971.921	285,1
1r. tr.	223.331	
2n. tr.	249.617	
3r. tr.	207.847	
4t. tr.	291.126	
1998		
1r. tr.	238.148	
2n. tr.	268.455	

Variació (%)	Teus
2n. tr. 1998/2n. tr. 1997	7,5
1r. sem. 1998/1r. sem. 1997	7,1
1997/1996	26,7

Si entrem en més detall sobre l'evolució de la càrrega general, les dades del primer semestre presenten un fort increment de tot tipus de tràfic, però especialment les sortides de cabotatge i les importacions, tots dos amb increments sobre el mateix període de l'any passat de l'ordre del 15 per cent aproximadament. Per altra banda, les entrades de cabotatge i les exportacions presenten augments més moderats, del sis i del cinc per cent, respectivament.

Els increments dispars del tràfic exterior de la càrrega general mostren, a grans trets, el creixement de l'activitat productiva i del consum en tot el que es pot considerar l'àmbit d'influència del port, mentre que el menor ritme de creixement de les exportacions es pot atribuir, com en el cas del ciment, a la prioritat de les empreses d'abastir els mercats més propers, com també a una contenció del ritme de creixement de les economies d'Extrem Orient, afectades per una important crisi financera.

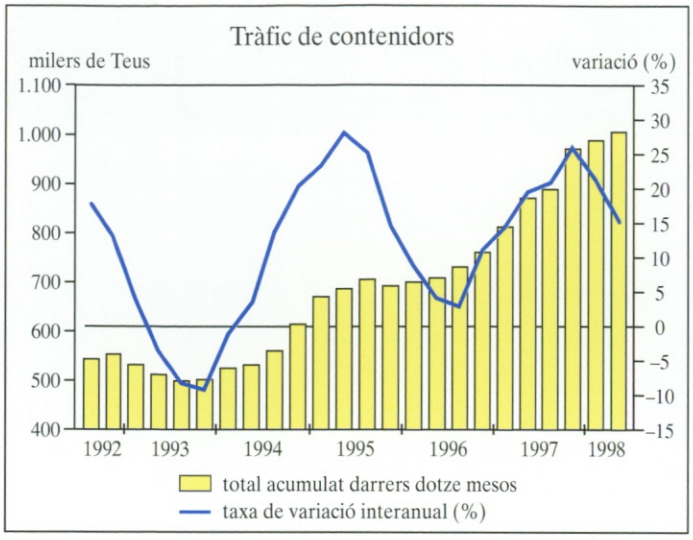

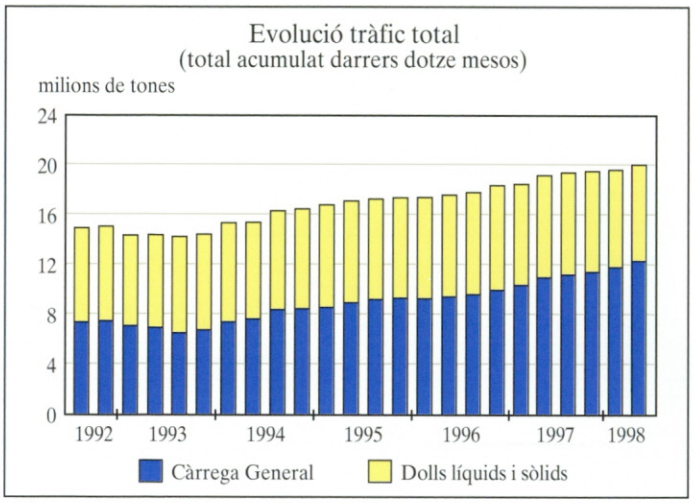

Paral·lelament, el tràfic de contenidors continua a l'alça i presenta a juny de 1998 un total acumulat dels darrers dotze mesos que supera per primer cop el milió de Teus. Recordem que el creixement del nombre de contenidors manipulats al port no ha cessat de créixer des del 1993 de manera ininterrompuda i a unes taxes que ronden el 20 per cent de mitjana anual: al 1993 es van manipular mig milió de Teus, i quatre anys i mig després ja s'ha doblat aquesta quantitat.

Igual com el conjunt de la càrrega general contenidoritzada, el tràfic d'automòbils presenta una tendència clarament expansiva, amb un increment global per al primer semestre d'un 20 per cent, en comparació amb el mateix període de 1997 i mesurat en unitats de vehicles. En aquests sis mesos s'han carregat i descarregat més de 313.000 vehicles, dels quals més de 200.000 ha estat carregats amb destinació a d'altres ports espanyols —uns 40.000— i sobretot estrangers —poc més de 160.000. De fet, Barcelona ha esdevingut el segon port d'Europa en importació i exportació de vehicles, just darrere de Bremen.

Trànsit de passatgers

Període	Cabotatge	Exterior	Trànsit	Total
1987	736.212	21.392	57.842	815.446
1988	727.031	12.804	72.606	812.441
1989	667.045	32.971	72.639	772.655
1990	617.395	48.110	69.251	734.756
1991	595.298	32.869	82.555	710.722
1992	556.197	46.502	59.230	661.929
1993	425.025	50.619	96.297	571.941
1994	490.843	63.321	108.934	663.098
1995	448.170	69.563	156.374	674.107
1996	453.126	98.912	179.123	731.161
1r. tr.	62.852	1.311	12.606	76.769
2n. tr.	127.710	40.684	57.878	226.272
3r. tr.	203.411	35.835	73.557	312.803
4t. tr.	59.153	22.082	35.082	115.317
1997	509.944	127.894	231.096	868.934
1r. tr.	79.994	777	11.970	92.741
2n. tr.	116.522	32.773	69.340	218.635
3r. tr.	236.645	65.639	100.621	402.905
4t. tr.	76.783	28.705	49.165	154.653
1998				
1r. tr.	67.978	492	8.162	76.632
2n. tr.	129.048	85.811	84.475	299.334

Variació (%)	2n. tr. 1998/ 2n. tr. 1997	1r. sem. 1998/ 1r. sem. 1997	1997/1996
Cabotatge	10,7	0,3	12,5
Exterior	161,8	157,2	26,8
Trànsit	21,8	13,9	32,0
Total	36,9	20,7	29,3

Un trànsit de passatgers que continua a l'alça i que fa preveure que es podrà tancat l'any amb uns 450.000 passatgers provenint exclusivament de creuers.

Finalment, una altra dada que reflecteix el bon moment de tràfic marítim és el que es fa referència al trànsit de passatgers. Sense oblidar la consolidació dels desplaçaments amb les illes i la recent ampliació de la seva oferta, el més rellevant és que Barcelona es va consolidant com a destinació turística i no és d'estranyar que nombroses companyies de creuers hagin escollit aquesta ciutat per a fer-hi escala o sobretot per a iniciar o finalitzar els seus creuers. La capacitat d'aplegar alhora un elevat nombre de vaixells fa que el port de Barcelona sigui el més ben dotat de la Mediterrània.

Un sol exemple pot ser suficient per il·lustrar aquest dinamisme i el potencial de creixement: al mes de maig van coincidir en un sol dia 7 creuers, amb més de 7.500 viatgers en conjunt, la majoria dels quals connectaven amb vols xàrter a l'aeroport del Prat. Per altra banda, en el primer semestre el nombre de passatgers de creuers turístics ha estat de quasi 180.000 persones, i les previsions per al total de l'any apunten que s'assolirà la xifra de 450.000, xifra que es podrà superar amb l'acabament de les dues estacions marítimes.

Trànsit de passatgers i tràfic de mercaderies per l'aeroport de Barcelona

Període	Avions			Passatgers (milers)				Mercaderies (tones)		
	Total	Interior	Internacional	Total	Interior	Internacional	Trànsit	Total	Interior	Internacional
1988	96.263	61.427	34.836	7.539	4.752	2.482	305	55.622	30.575	25.046
1989	106.129	61.271	44.858	8.462	5.144	3.002	316	61.321	33.687	27.634
1990	117.731	59.955	57.776	9.408	5.654	3.388	366	66.499	34.942	31.557
1991	123.048	63.806	59.242	9.191	5.710	3.266	215	61.662	30.290	31.372
1992	136.082	68.054	68.028	10.321	6.123	3.913	284	72.421	34.158	39.263
1993	133.541	65.144	68.397	9.992	5.706	3.949	338	57.478	29.637	27.841
1994	142.792	73.863	68.929	10.642	6.094	4.202	346	58.883	27.832	31.051
1995	152.842	80.249	72.593	11.728	6.751	4.563	414	68.286	31.047	37.238
1996	177.678	91.868	85.810	13.435	7.562	5.357	516	80.076	32.452	47.625
1r. tr.	38.927	20.945	17.982	2.805	1.678	1.033	94	18.558	7.636	10.922
2n. tr.	44.325	22.832	21.493	3.489	1.960	1.395	133	19.070	8.211	10.859
3r. tr.	47.206	23.504	23.702	3.867	2.013	1.687	167	18.651	7.709	10.943
4t. tr.	47.220	24.587	22.633	3.273	1.911	1.241	121	23.797	8.897	14.900
1997	208.015	111.996	96.019	15.066	8.300	6.261	504	80.903	32.383	48.520
1r. tr.	47.885	25.992	21.893	3.189	1.859	1.204	126	21.106	8.910	12.196
2n. tr.	53.381	29.129	24.252	3.991	2.211	1.641	139	20.537	8.633	11.934
3r. tr.	56.048	29.870	26.178	4.356	2.216	1.995	146	17.636	6.663	10.973
4t. tr.	50.701	27.005	23.696	3.530	2.015	1.422	93	21.594	8.177	13.417
1998										
1r. tr.	48.863	26.035	22.828	3.374	1.946	1.340	88	19.034	7.541	11.493
2n. tr.	54.030	28.110	25.920	4.250	2.247	1.881	122	19.073	7.510	11.562

Font: Aeroport de Barcelona.

Gràcies al trànsit internacional, el nombre de passatgers de l'aeroport durant el segon trimestre continua augmentant a una taxa interanual que, tot i ser inferior a la d'anys anteriors, encara se situa per sobre del set per cent.

Les dades referents al trànsit de viatgers per l'aeroport de Barcelona del segon trimestre d'enguany confirmen la diferent evolució entre el tràfic interior i l'internacional. Així, afavorit per l'efecte de les vacances de Setmana Santa, el tràfic internacional augmenta quasi un 15 per cent sobre el mateix trimestre de 1997, mentre que l'interior, desafavorit pel menor nombre de dies feiners que un any enrere, tot just creix un 1,6 per cent.

Paral·lelament, l'evolució del nombre de vols no augmenta a aquest nivell i fins i tot en el trànsit interior disminueix excepcionalment en aquest segon trimestre, sempre en relació amb el mateix període de l'any anterior. Darrere d'aquest augment més moderat en el nombre d'avions que de passatgers, a banda del marge cada cop més estret per a poder concedir més operacions d'aterratges o d'enlairament, hi ha una major racionalització dels vols, dels tipus d'avions i de les connexions, un cop consolidada la liberalització de l'espai aeri. Abans de final d'any, es preveu augmentar la capacitat amb l'increment del nombre d'operacions per hora abans que es construeixi la tercera pista.

Per altra banda, el tràfic interior es veu influït a la baixa per la millora d'altres mitjans de transport que són, de manera local, clarament competitius amb l'avió. Pensem en el cas del tren Euromed entre València i Barcelona o del recent inaugurat catamarà que connecta la nostra ciutat amb Palma de Mallorca en un temps rècord. De fet, l'exemple de l'AVE entre Madrid i Sevilla, que concentra aproximadament el 80 per cent dels desplaçaments entre les dues ciutats, és prou il·lustratiu d'aquest fenomen.

Variació (%)	Avions	Passatgers	Mercaderies
	2n. tr. 1998/2n. tr. 1997		
Total (sense trànsits)	1,2	7,2	–7,3
Interior	–3,5	1,6	–13,0
Internacional	6,9	14,6	–3,1
BCN-MDD	—	9,3	—
	1r. sem. 1998/1r. sem. 1997		
Total (sense trànsits)	1,6	7,2	–8,6
Interior	–1,8	3,0	–14,2
Internacional	5,6	13,2	–4,5
BCN-MDD	—	6,7	—
	1997/1996		
Total (sense trànsits)	17,1	12,7	1,0
Interior	21,9	9,8	–0,2
Internacional	11,9	16,9	1,9
BCN-MDD	—	3,9	—

Contràriament, el nombre de passatgers entre Barcelona i Madrid ha augmentat aquest segon trimestre més d'un nou per cent, sobretot per les connexions internacionals que s'han efectuat des d'allí amb motiu de les vacances de Setmana Santa.

A l'invers del trànsit de passatgers, el tràfic de mercaderies presenta per quart trimestre consecutiu un descens en relació amb el mateix període de l'any anterior, descens que es dóna tant en el tràfic interior com internacional. La competència creixent d'altres mitjans de transport terrestres o ferroviaris en el primer cas, i sobretot la crisi dels mercats asiàtics en el segon explicarien aquesta caiguda del tràfic de mercaderies, a banda de les polítiques comercials de concentrar en d'altres aeroports alguns tràfics de grans operadors internacionals.

Trànsit de passatgers als principals aeroports espanyols (milers) (1r. sem. 1998)

Aeroports	Interior			Internacional			Total		
	Total	Regular	No regular	Total	Regular	No regular	Absolut	Variació (%) interanual	% Internacional
Alacant	527	476	51	1.681	407	1.274	2.208	11,6	76,1
Barcelona	4.194	4.129	65	3.221	3.013	208	7.414	7,2	43,4
Bilbao	743	691	52	258	242	16	1.001	7,3	25,8
Eivissa	391	381	11	898	219	679	1.289	5,1	69,6
Fuerteventura	211	205	6	1.122	590	532	1.333	12,4	84,2
Gran Canària	1.155	1.145	11	2.915	1.023	1.892	4.070	4,8	71,6
Lanzarote	474	418	56	1.626	495	1.131	2.099	10,9	77,4
Madrid	6.193	6.128	66	5.688	5.441	246	11.881	7,3	47,9
Màlaga	945	906	38	2.633	921	1.712	3.578	6,5	73,6
Menorca	309	302	7	549	87	463	858	13,4	64,0
Palma de Mallorca	1.945	1.744	201	5.475	2.865	2.610	7.420	6,9	73,8
Santiago de C.	494	462	32	61	47	14	555	–9,6	11,0
Sevilla	655	600	55	142	105	38	797	3,2	17,8
Tenerife Nord	911	909	2	10	10	1	921	–2,1	1,1
Tenerife Sud	549	318	231	3.475	819	2.656	4.024	10,9	86,4
València	670	642	29	216	202	14	887	–5,5	24,4
Total Espanya	**22.622**	**21.565**	**1.057**	**30.809**	**16.666**	**14.143**	**53.431**	**6,7**	**57,7**

Font: Subsecretaría de Aviación Civil. Dades recollides pel Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

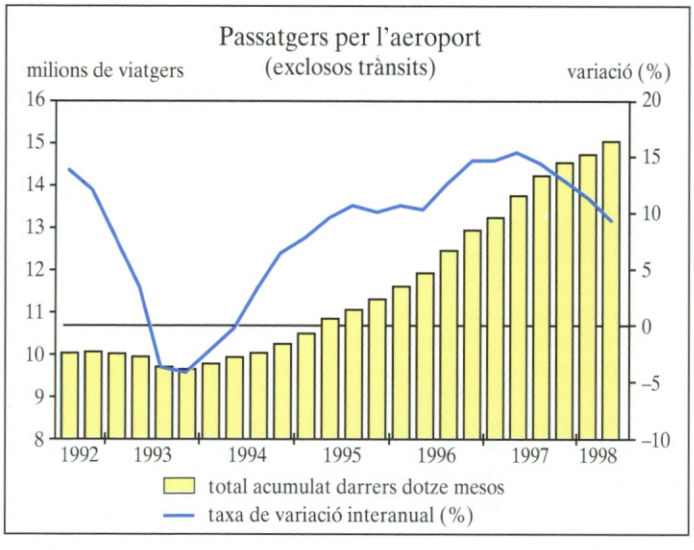

Usuaris de la línia BCN-MDD (milers)

Anys	1r. tr.	2n. tr.	3r. tr.	4t. tr.	Total
1988	356,9	382,0	300,4	405,4	1.444,7
1989	379,6	456,3	352,4	472,1	1.660,4
1990	407,6	490,6	383,7	496,6	1.878,5
1991	421,9	493,9	377,0	561,6	1.853,9
1992	556,9	562,3	466,8	537,9	2.123,9
1993	547,7	563,1	430,6	546,4	2.087,8
1994	582,5	650,4	516,1	619,5	2.368,6
1995	636,4	684,4	548,2	675,9	2.544,9
1996	720,0	750,0	606,2	782,0	2.858,2
1997	739,8	811,3	631,9	787,8	2.970,8
1998	767,8	886,7			

Font: Aeroport de Barcelona.

El trànsit aeri del conjunt dels aeroports espanyols segueix, a grans trets, l'evolució de Barcelona: una desceleració del creixement, que tot i això, continua essent superior al sis per cent en el primer semestre d'enguany.

Presentem a partir d'aquest número les dades del trànsit de passatgers relatives als setze aeroports amb més trànsit de passatgers, tots aquells que l'any passat van superar el milió de viatgers anuals. Així, ens podem fer una idea del creixement global del transport aeri i en especial del fenomen turístic.

Les dades són prou entenedores per elles mateixes. Els aeroports típicament turístics —sobretot de turisme estranger— hi ressalten per la importància dels vols xàrter sobre els regulars, alhora que són els que presenten unes taxes de creixement més elevades, reflex de la bona temporada turística.

Amb creixements lleument superiors a la mitjana del transport aeri espanyol, hi ha els tres més importants per nombre de viatgers (Madrid, Palma i Barcelona). La resta, amb l'excepció de Bilbao —potser pel fenomen Guggenheim— mostra un menor ritme de creixement, especialment els menys exposats al trànsit internacional.

Transport públic urbà i de rodalia

Transport públic urbà				(milers de viatgers)*
Període	**Xarxa Metro**	**Xarxa Autobusos**	**FGC CiS urbà**	**Total**
1986	245.605	193.000	17.707	470.648
1987	247.841	186.600	18.011	452.452
1988	253.452	185.900	18.159	457.511
1989	253.442	175.000	19.101	447.544
1990	268.522	174.295	19.836	462.653
1991	269.581	173.691	19.844	463.116
1992	260.719	174.234	19.907	454.860
1993	247.804	169.334	18.219	435.357
1994	237.395	172.877	17.312	427.584
1995	247.185	177.213	17.251	441.649
1996	253.242	181.272	17.992	452.506
1r. tr.	67.963	47.408	5.116	120.487
2n. tr.	64.744	46.906	4.608	116.258
3r. tr.	51.122	36.714	3.193	91.029
4t. tr.	69.413	50.244	5.076	124.733
1997	242.761	181.349	18.023	442.133
1r. tr.	60.943	45.454	4.706	111.103
2n. tr.	61.582	48.670	4.840	115.092
3r. tr.	50.511	37.074	3.274	90.859
4t. tr.	69.725	50.151	5.202	125.078
1998				
1r. tr.	67.958	45.147	5.456	118.561
2n. tr.	66.751	45.208	5.327	117.286

* Només es comptabilitzen els passatgers que paguen algun tipus de tarifa.
Font: Transports de Barcelona i Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya.

Variació (%)	**2n. tr. 1998/ 2n. tr. 1997**	**1r. sem. 1998/ 1r. sem. 1997**	**1997/1996**
Metro	8,4	9,9	–4,1
Autobús	–7,1	–4,0	0,0
FGC	10,1	13,0	0,2
Total	1,9	4,3	–2,3

Les dades del segon trimestre d'enguany refermen el creixement del nombre d'usuaris en el conjunt dels transports públics urbans i metropolitans.

El nombre de viatgers durant el segon trimestre ha crescut sensiblement per sota del que ho féu al primer trimestre i al conjunt de l'any passat, sempre en termes interanuals. Aquest menor creixement respon bàsicament a un efecte estacional i tal com al primer trimestre les dades estaven sobrevalorades pel desplaçament de la Setmana Santa, en el segon trimestre estan infravalorades.

Així, s'observa que per al conjunt del semestre es registra un creixement força similar de viatgers en el transport públic urbà i en la xarxa de ferrocarrils metropolitans, amb un 4,7 i un 4,3 per cent respectivament sobre el primer semestre de 1997.

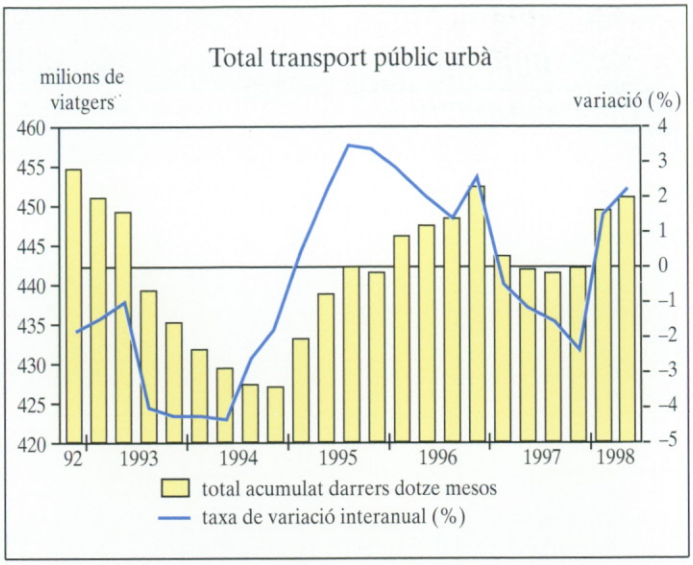

En termes generals, aquesta expansió és bàsicament atribuïble al propi creixement econòmic i de l'ocupació, que provoca un increment de les necessitats de desplaçaments, principalment per feina, però també per oci i per compres. També hi ha un segon factor que potencia, amb intensitats diverses, l'ús del transport públic i que és l'elevat nombre d'obres que s'estan realitzant a la ciutat i en algunes zones de connexions viàries a la xarxa de carreteres.

En aquest sentit és rellevant la disminució del nombre de passatgers a la xarxa d'autobusos, que també es veu afectada per les dificultats del tràfic rodat de superfície. La disminució és de l'ordre del quatre per cent en el conjunt del primer semestre, sempre en comparació amb el mateix període de l'any anterior, que es veu a bastament compensada per l'increment de passatgers al metro, amb un augment de quasi el deu per cent en el mateix període. A més, no hem d'oblidar que la comparació interanual en el cas del metro, es veu afavorida pel fet que en el període de referència hi hagué nombrosos dies de vaga i que encara no funcionava l'últim tram de la línia 2 —de Sagrada Família a La Pau—, que entrà en servei el setembre de 1997. Són en definitiva tres factors puntuals, independents del creixement econòmic, que expliquen l'elevat augment de viatgers que es registra en el metro.

A aquests factors, caldria afegir-n'hi un quart, que és la integració tarifària entre metro i trams urbans dels Ferrocarrils de la Generalitat que permet el canvi entre els tres serveis durant una hora i sense haver de tornar a pagar. Una part dels viatges addicionals atribuïbles a aquest últim factor provenen de desplaçaments que altrament es feien a peu. En aquest sentit, cal tenir en compte que intercanvis entre una companyia i l'altra es comptabilitzen com a un viatger en cada una d'elles, mentre que els canvis entre les línies de metro només es comptabilitzen com un sol viatge de la xarxa.

És en part per aquest motiu que el tram urbà del Ferrocarril de la Generalitat presenta increments més elevats —de l'ordre del 13 per cent pel conjunt del semestre sobre el mateix període de 1997—, afavorit també per la consolidació de l'anomenat «metro Vallès».

Nombre de viatgers a les línies de rodalia de RENFE i als FGC

(milers)

Període	RENFE					FGC			Total
	C-1	C-2	C-3	C-4	Total	Catalans	CiS Suburbà	Total	
1989	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	7.904	16.054	23.957	n.d.
1990	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	8.350	17.059	25.409	n.d.
1991	19.713	23.345	3.360	17.554	63.791	8.864	17.363	26.228	90.199
1992	22.512	25.164	4.015	20.871	72.562	9.127	17.354	26.481	99.043
1993	22.671	24.938	3.841	18.973	70.423	8.410	16.764	25.174	95.597
1994	21.994	25.848	3.964	23.208	75.014	8.236	16.947	25.183	100.196
1995	24.110	26.725	4.161	24.869	79.865	8.418	16.933	25.351	105.215
1996	24.739	26.220	4.247	26.877	82.083	8.661	18.287	26.948	109.031
1r. tr.	5.893	6.560	1.001	6.809	20.263	2.281	4.339	6.620	26.883
2n. tr.	6.328	6.664	1.087	6.991	21.070	2.221	3.912	6.133	27.203
3r. tr.	5.983	5.917	979	6.127	19.006	1.829	3.585	5.415	24.421
4t. tr.	6.535	7.979	1.180	6.950	21.744	2.330	6.451	8.781	30.525
1997	24.036	27.521	4.985	28.941	85.483	9.044	19.777	28.821	114.303
1r. tr.	6.171	6.662	1.134	6.583	20.550	2.225	4.444	6.670	27.220
2n. tr.	6.330	7.133	1.291	7.707	22.461	2.299	4.496	6.794	29.256
3r. tr.	5.585	6.428	1.196	6.790	19.999	1.960	4.408	6.367	26.367
4t. tr.	5.950	7.298	1.364	7.861	22.473	2.560	6.429	8.989	31.462
1998									
1r. tr.	5.722	7.074	1.343	7.390	21.529	2.718	5.005	7.723	29.252
2n. tr.	6.207	7.485	1.426	7.519	22.637	2.764	4.494	7.259	29.896

RENFE. C1: Maçanet-Mataró-Barcelona-Aeroport/l'Hospitalet; C2: Sant Vicenç-Vilanova-Barcelona-Granollers-Maçanet; C3: Vic-Barcelona-l'Hospitalet; C4: Manresa-Terrassa-Barcelona-Vilafranca-Sant Vicenç. FGC. Línia Catalans: Barcelona-Igualada/Manresa; Línia Catalunya i Sarrià, servei suburbà: Barcelona-Terrassa/Sabadell.
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades facilitades per RENFE i pels Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya.

Variació (%)	2n. tr. 1998/ 2n. tr. 1997	1r. sem. 1998/ 1r. sem. 1997	1997/1996
RENFE	0,8	2,7	4,1
C1	–1,9	–4,6	–2,8
C2	4,9	5,5	5,0
C3	10,5	14,2	17,4
C4	–2,4	4,3	7,7
FGC	6,8	11,3	6,9
Catalans	20,2	21,2	4,4
CiS suburbà	0,0	6,3	8,1

Pel que fa al conjunt del servei metropolità de ferrocarril, el nombre de passatgers segueix la tònica de creixement dels transports urbans, amb un augment en el primer semestre sobre el mateix de l'any passat del 4,7 per cent, lleugerament superior al del conjunt de la xarxa urbana. Però també presenten en aquest cas notables diferències segons les línies.

En primer lloc, cal ressaltar l'increment espectacular del servei suburbà de la línia Catalans, que abraça fins a Martorell i Olesa, amb un augment interanual del 27 per cent en els sis primers mesos. Val a dir que en el seu tram més pròxim a Barcelona, en hores punta la freqüència de pas de cada tren ha passat a ser de sis minuts, i s'ha transformat pràcticament en un servei de metro. A més, la integració tarifària amb la xarxa de metro permet incloure en la targeta T2 els desplaçaments fins a Cornellà, de la mateixa manera que permeten els desplaçaments fins a les Planes i amb el funicular de Vallvidrera en la línia suburbana de Catalunya i Sarrià. És de fet aquest augment del tram suburbà de la línia Catalans el que compensa el descens del trànsit en la línia de Rodalia.

Per altra banda, la consolidació del l'anomenat metro Vallès permet que el nombre de passatgers de les línies de Sabadell i Terrassa continuï la tònica ascendent i registri un increment interanual superior al sis per cent per al primer semestre.

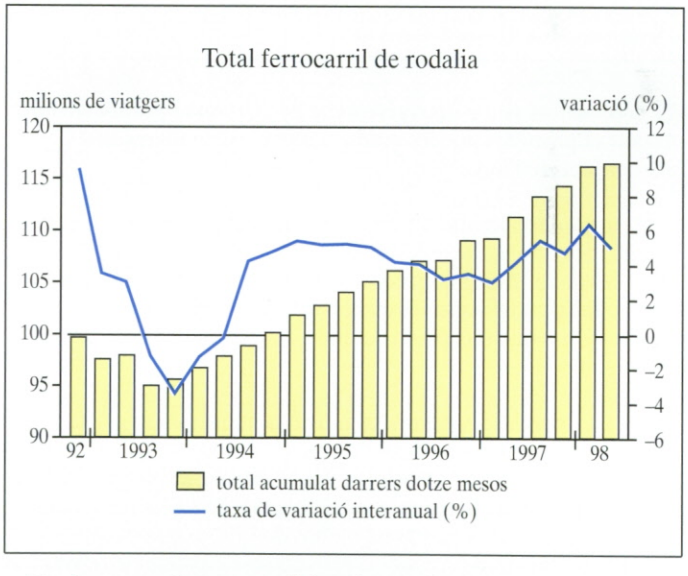

Finalment, en les quatre línies de rodalia de Renfe, es registren increments més moderats i força desiguals. No cal oblidar, però, que el servei de rodalia de Renfe porta molts anys amb augments continus del tràfic de passatgers i és doncs d'esperar que es produeixi una desceleració del creixement. Així, la línia de Vic continua guanyant viatgers, així com la C2 que serveix la costa del Baix Llobregat i el Garraf, afavorida per les obres que s'estan realitzant a la plaça Cerdà i que fan que nombrosos viatgers que abans usaven el vehicle privat, ara optin pel tren.

Contràriament els desplaçaments amb vehicle privat entre Barcelona i el Maresme es veuen afavorits per un peatge barat i una absència d'obres en els accessos a Barcelona, fet que explica en part la disminució que es registra en la línia C1 des de mitjans de l'any passat.

Visitants i pernoctacions als hotels de Barcelona

Període	Pernoctacions	Visitants	Estada mitjana*
1990	3.795.522	1.732.902	2,2
1991	4.089.510	1.727.610	2,4
1992	4.333.420	1.874.734	2,3
1993	4.256.524	2.455.249	1,7
1994	4.704.681	2.663.887	1,8
1995	5.674.580	3.089.974	1,8
1996	6.341.380	3.061.994	2,1
gn-fb	754.806	408.775	1,8
mç-ab	1.130.840	557.519	2,0
mg-jn	1.103.759	536.193	2,1
jl-ag	1.173.453	529.533	2,2
st-oc	1.245.275	548.739	2,3
nv-ds	933.247	481.235	1,9
1997	6.965.391	2.823.391	2,5
gn-fb	888.845	397.179	2,2
mç-ab	1.250.033	463.271	2,7
mg-jn	1.171.873	502.880	2,3
jl-ag	1.345.336	517.529	2,6
st-oc	1.294.801	554.532	2,3
nv-ds	1.014.503	388.000	2,6
1998			
gn-fb	973.874	322.580	3,0
mç-ab	1.290.158	522.945	2,5
mg-jn	1.294.718	571.316	2,2

* Dades expressades en nits.

Font: Tots els quadres i gràfics d'aquesta secció són d'elaboració pròpia a partir de l'enquesta d'activitat turística de Turisme de Barcelona.

Activitat hotelera segons categoria

Categoria	Nivell d'ocupació (%) En places	En habitacions	Nombre de pernoctacions	Nombre de visitants
				(mç-ab 1998)
H 5*	55,7	85,6	103.105	34.007
H 4*	69,1	84,2	593.339	249.695
H 3*	79,3	88,5	402.818	157.751
H 2*	82,6	87,5	124.874	59.854
H 1*	72,7	79,3	66.021	21.636
Total	**71,7**	**85,5**	**1.290.158**	**522.945**
				(mg-jn 1998)
H 5*	71,0	88,7	120.861	53.207
H 4*	70,9	87,5	610.146	297.803
H 3*	75,0	87,5	380.994	144.033
H 2*	76,3	83,6	115.427	41.196
H 1*	74,1	76,2	67.290	35.077
Total	**73,0**	**86,5**	**1.294.718**	**571.316**

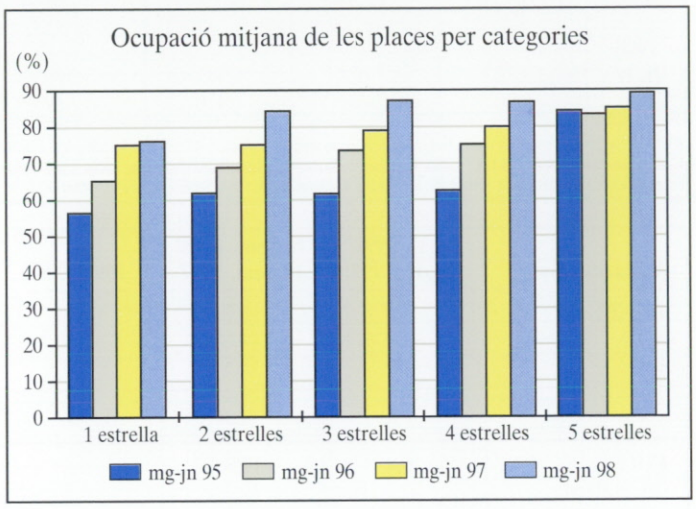

La represa del ritme de creixement de visitants i pernoctacions durant el primer semestre anuncia uns excel·lents resultats pel conjunt de l'any.

Després de l'alentiment del ritme de creixement que afectà diversos indicadors d'activitat turística durant els darrers mesos de 1997, les dades d'enguany confirmen, cada bimestre amb més força, que la salut del sector és esplèndida. O, en unes altres paraules, que els serveis de recepció i acollida dels visitants funcionen a ple rendiment.

Per una banda, les pernoctacions han registrat un revifament i han tornat a assolir una taxa de creixement de dos dígits després de quatre bimestres consecutius de moderada expansió. Per l'altra, la sèrie dels visitants ha invertit la tendència descendent que la caracteritzava des de la segona meitat de 1996 —interrompuda només el cinquè bimestre del 1997, quan es produí el casament reial— i, tant pel segon com pel tercer bimestre d'enguany presenta un increment a l'entorn del 13 per cent. Es tracta, en tots dos casos, d'uns ritmes de creixement que sobresurten entre els corresponents a d'altres indicadors econòmics, un fet especialment destacable en un context expansiu com el que viu la nostra economia.

En breu, els 571 mil visitants que han pernoctat als hotels de la ciutat durant els mesos de maig i juny han generat un total de 1.295 pernoctacions. Tant el nombre de pernoctacions com de visitants registrats durant el tercer bimestre de l'any representen els valors més elevats assolits mai durant els mesos de maig i juny. El perfil expansiu que presenta l'acumulat anual fa pensar en una bona temporada estival, un fet que alguns indicadors parcials ja comencen a dibuixar. Tot plegat, és una excel·lent llavor perquè a final d'any es torni a assolir un nou màxim absolut tant de visitants rebuts com de pernoctacions generades, i que, un cop més, torni a augmentar la contribució del turisme al creixement econòmic general de la ciutat.

Enquesta d'activitat turística a Barcelona. Sèrie homogènia de visitants

	mg-jn 97	jl-ag 97	st-oc 97	nv-ds 97	gn-fb 98	mç-ab 98	mg-jn 98	1996	1997
Sexe (%)									
Homes	64,7	56,5	55,4	57,5	64,8	72,3	69,2	65,2	63,2
Dones	35,3	43,5	44,6	42,5	35,2	27,7	30,8	34,8	36,8
Total	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–
Edat (%)									
Menys de 18 anys	0,4	0,9	0,1	1,0	1,6	0,1	1,2	0,3	0,4
18-24	5,5	8,9	10,7	12,1	8,2	6,3	4,6	8,9	8,3
25-34	30,4	25,5	25,9	31,4	32,3	24,2	26,3	25,6	26,5
35-49	36,9	43,5	35,9	40,3	49,0	45,5	45,3	47,9	42,1
50-64	22,8	18,4	19,4	14,1	8,1	22,9	20,5	17,0	19,6
65 i més	4,1	2,9	7,9	1,2	0,9	1,0	2,0	0,3	3,2
Total	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–
Nacionalitat (%)									
Espanyola	35,2	37,1	47,1	53,1	48,5	61,6	52,6	37,0	42,6
Madrid	*10,8*	*8,9*	*17,0*	*17,5*	*16,9*	*24,6*	*18,3*	*8,7*	*13,0*
País Basc	*2,9*	*4,6*	*3,4*	*1,4*	*2,3*	*3,8*	*0,8*	*2,8*	*3,0*
Andalusia	*1,2*	*3,5*	*3,9*	*3,8*	*2,1*	*4,8*	*1,4*	*4,0*	*3,5*
País Valencià	*4,4*	*3,7*	*6,1*	*5,3*	*6,6*	*7,5*	*7,3*	*4,9*	*4,7*
Altres	*15,9*	*16,4*	*16,7*	*25,1*	*20,6*	*20,9*	*24,8*	*16,6*	*18,4*
Estrangera	64,8	62,9	52,9	46,9	51,5	38,4	47,4	63,0	57,4
Francesa	*6,3*	*8,8*	*7,5*	*11,4*	*12,1*	*9,7*	*15,4*	*8,8*	*7,9*
Britànica	*9,3*	*6,3*	*8,5*	*6,6*	*7,7*	*7,7*	*5,8*	*8,7*	*7,8*
Italiana	*7,1*	*3,3*	*4,8*	*2,3*	*3,5*	*4,5*	*3,9*	*5,4*	*4,9*
Alemanya	*4,8*	*6,4*	*3,8*	*3,8*	*5,1*	*3,3*	*3,5*	*5,5*	*4,7*
Nord-americana	*13,3*	*11,3*	*9,4*	*12,2*	*14,7*	*8,5*	*8,1*	*8,9*	*10,4*
Japonesa	*1,9*	*0,9*	*1,2*	*1,2*	*0,7*	*1,2*	*0,6*	*2,3*	*1,8*
Altres	*22,1*	*0,1*	*18,0*	*9,4*	*7,7*	*3,5*	*10,1*	*13,4*	*19,9*
Total	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–
Professió de l'enquestat (%)									
Professional liberal	37,8	31,7	23,2	20,6	13,5	16,9	5,0	29,8	28,7
Alt directiu	11,8	8,7	13,2	5,6	11,7	10,1	16,1	12,3	11,1
Quadres intermedis	6,1	6,4	8,1	13,9	30,6	33,9	46,7	11,1	8,4
Empleat	8,5	15,4	18,6	21,9	24,8	20,2	13,5	6,5	14,2
Tècnic superior	15,0	12,0	6,7	6,6	1,6	1,7	1,5	15,6	13,3
Estudiant	5,3	8,7	9,4	11,3	5,4	2,5	3,1	7,3	7,6
Mestressa de casa	6,0	8,3	6,3	8,8	6,5	3,4	2,8	12,2	7,6
Altres	9,5	8,9	14,5	11,3	5,9	11,3	11,3	6,3	9,1
Total	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–

La favorable conjuntura econòmica internacional que ha caracteritzat la primera meitat de l'any ha actuat com a principal impulsora de l'afluència de visitants.

Sens dubte, la notícia més destacada de les dades que aquí presentem és la represa del creixement del nombre de visitants i, en especial, el creixement espectacular dels turistes. El favorable context econòmic que s'ha viscut en els darrers temps a Europa i als Estats Units —àrees de procedència de la major part dels visitants estrangers— i la bona situació de l'economia espanyola han estat els factors determinants d'aquest fort augment del nombre de visitants.

No sembla que els esdeveniments que s'estan registrant aquest estiu i que per ara colpeixen economies llunyanes hagin de tenir conseqüències immediates en aquest sector d'activitat, però cal considerar el possible impacte a l'escenari econòmic internacional en forma d'alentiment del creixement d'algunes economies de les que procedeix una part significativa dels visitants. Caldrà observar l'evolució d'aquests esdeveniments, als que cal afegir les turbulències en els mercats financers, per veure si afecten —i com i quant— els diferents sectors d'activitat de la nostra economia i, entre ells, el turisme.

Continua augmentant l'ocupació mitjana als hotels i s'assoleix un nou rècord del bimestre. Aquesta situació de creixement sostingut del nombre de pernoctacions és difícilment compatible amb la trajectòria de moderada expansió de l'oferta.

Durant els mesos de maig i juny, els serveis de recepció i acollida dels visitants han operat, com s'ha apuntat abans, a ple rendiment. El nivell d'ocupació ha tornat a batre el rècord del bimestre i, tant quant a places com habitacions, s'ha situat fregant els màxims absoluts assolits durant l'estiu de l'any passat i que previsiblement enguany s'hauran superat. Que el sector hoteler tingui els seus serveis en la banda alta de l'ocupació de manera permanent té diverses implicacions positives, bàsicament per a les mateixes empreses, però alhora suposa un risc per a la viabilitat futura del sector i un cost d'oportunitat per a la ciutat. Operar a prop de la capacitat màxima durant períodes cada cop més llargs repercuteix negativament en la qualitat dels serveis i frena el creixement de la mateixa activitat i de la induïda al conjunt de la ciutat. El lent augment de l'oferta que s'està registrant —amb l'obertura de nous establiments, però sobretot per la reforma i ampliació d'existents— és una via que s'ha d'accelerar per a pal·liar els efectes negatius derivats de la incapacitat tècnica d'absorbir més visitants i no perdre l'oportunitat de convertir-se en destinació turística de primer ordre.

Enquesta d'activitat turística a Barcelona. Sèrie homogènia de visitants (continuació)

	mg-jn 97	jl-ag 97	st-oc 97	nv-ds 97	gn-fb 98	mç-ab 98	mg-jn 98	1996	1997
Motiu de la visita (%)									
Comercial/Negocis/Professionals	43,0	27,6	38,2	36,4	45,7	41,7	30,9	43,2	39,5
Turisme	36,8	65,0	39,8	35,8	34,4	28,2	41,4	36,3	39,3
Fires	4,0	0,5	2,1	1,2	1,6	11,5	0,2	5,4	5,1
Congressos	5,2	2,0	6,5	7,1	4,6	11,0	14,5	6,3	5,6
Etapa viatge	2,0	0,1	4,4	8,1	12,1	7,5	11,7	3,4	3,0
Motius familiars i acompanyants	3,3	3,4	2,7	7,6	1,1	0,0	0,3	3,6	4,5
Altres	5,7	1,4	6,1	3,8	0,5	0,1	1,0	1,8	3,0
Total	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–
Raons d'elecció de Barcelona* (%)									
Coneixement previ	10,4	17,7	36,6	25,1	34,6	19,3	23,2	15,7	20,9
Per recomanació	17,0	14,3	10,4	9,7	18,8	27,6	18,0	16,2	13,9
Motius familiars i acompanyants	11,5	5,4	15,7	14,9	4,3	0,7	10,0	12,9	11,3
Etapa viatge	17,2	18,3	19,4	21,1	24,7	30,6	23,8	19,7	18,1
Informació (fulletó...)	8,7	6,1	1,1	1,5	2,5	1,2	1,4	11,5	6,2
Recomanació agència viatges	1,9	1,2	3,5	4,9	4,4	2,9	10,3	2,0	2,7
Altres	33,3	37,0	13,3	22,8	10,7	17,7	13,3	21,2	26,9
Total	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–
Repetitivitat de la visita (%)									
No cap vegada	34,5	38,7	19,9	18,7	14,5	14,1	13,3	29,4	23,4
Una vegada o més	65,5	61,3	80,1	81,3	85,5	85,9	86,7	70,6	76,6
Total	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–
Mitjà de transport utilitzat (%)									
Avió	70,1	54,8	62,8	61,8	76,3	76,8	58,6	67,1	66,6
Vehicle propi	13,3	26,6	18,5	20,1	15,7	8,8	13,0	20,8	18,8
Autocar/Autobús	4,8	7,2	4,8	5,0	3,4	5,1	7,1	6,2	4,7
Tren	9,7	10,5	11,7	12,1	4,5	8,6	21,4	4,8	8,9
Altres	2,1	0,9	2,2	1,0	0,1	0,7	0,0	1,1	1,0
Total	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–

* Hom ha enquestat només els visitants per motius de turisme i d'etapa de viatge.

Aquesta situació d'elevada ocupació en què operen molts dels hotels de la ciutat s'intueix com a arrel del suau descens del nombre mitjà de nits que pernocten els visitants a la ciutat, que ha passat de 3 nits el primer bimestre, a 2,5 el segon i a 2,2 el tercer, en clar paral·lelisme amb el superior creixement dels visitants en relació amb el registrat per les pernoctacions. Malgrat la preponderància dels turistes, que són els visitants que fan les estades més llargues, la creixent importància del grup de viatgers pels que Barcelona és una etapa —sovint breu— del seu viatge ha provocat aquesta disminució de l'estada mitjana.

En termes d'habitacions, els nivells d'ocupació més elevats corresponen als hotels de cinc estrelles, ocupats a parts iguals per visitants per motius professionals i per turistes. Els hotels de la gamma mitjana i baixa presenten una ocupació superior en termes de places i són ocupats massivament per turistes. Pel que fa a la distribució de pernoctacions i visitants, no s'aprecien diferències significatives en relació a bimestres precedents. De forma majoritària, els visitants s'allotgen en hotels de tres i quatre estrelles, que són els més abundants i els que ofereixen més places.

El turisme es consolida com a principal motor d'atracció de visitants a Barcelona. Encara després del fort augment dels darrers dos anys, el nombre de turistes ha crescut en aquesta primera meitat d'any més d'un onze per cent.

En el col·lectiu de forasters que ens ha visitat i ha pernoctat durant el tercer bimestre de l'any destaquen com mai ho havien fet els turistes, si bé tot apunta a que això és només un preludi del que s'espera per la temporada plenament estiuenca. De moment, en el primer semestre de l'any ja han passat per Barcelona gairebé mig milió de turistes, la meitat dels quals ho ha fet durant el tercer bimestre. Aquest grup és el responsable de la revifalla del nombre de visitants, després de pràcticament deu bimestres de davallada continuada en els que els visitants per motius professionals han anat perdent pes de forma progressiva sobre el conjunt en favor dels turistes.

Enquesta d'activitat turística a Barcelona. Sèrie homogènia de visitants (continuació)

	mg-jn 97	jl-ag 97	st-oc 97	nv-ds 97	gn-fb 98	mç-ab 98	mg-jn 98	1996	1997
Durada de l'estada mitjana a la ciutat									
Dies	3,0	3,2	3,0	3,5	3,9	3,3	2,9	2,9	3,1
Nits	2,3	2,6	2,3	2,6	3,0	2,5	2,3	2,1	2,5
Acompanyat per (%)									
Sol	29,6	18,0	13,8	20,9	13,1	14,6	10,3	34,4	26,0
Amic/companys	33,7	31,2	45,5	36,4	54,0	56,1	49,6	30,0	35,8
Amb la família	33,1	46,4	39,0	38,2	27,9	23,0	32,0	31,8	34,9
Amb fills	*8,3*	*20,5*	*12,6*	*10,7*	*6,7*	*4,0*	*11,9*	*9,1*	*10,6*
Sense fills	*24,8*	*25,9*	*26,4*	*27,5*	*21,2*	*19,0*	*20,1*	*22,7*	*24,3*
Grup organitzat	2,1	4,9	3,0	4,6	4,9	6,2	8,1	1,0	3,0
Altres	1,5	0,3	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	2,8	0,3
Total	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–
Distribució de la despesa extrahotelera (%)									
Menjar/beguda	57,0	54,0	56,0	58,0	63,0	66,0	50,0	70,0	61,0
Compres	15,0	15,0	12,0	12,0	11,0	8,0	5,0	4,9	11,0
Entreteniment	13,0	15,0	17,0	16,0	12,0	11,0	8,0	11,3	14,0
Transport intern	14,0	14,0	16,0	15,0	14,0	14,0	10,0	13,6	13,0
Altres	1,0	2,0	0,0	0,0	0,0	1,0	27,0	0,2	0,0
Total	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–
Valoració dels enquestats sobre els següents punts (Mitjana, sobre la base d'una valoració de l'1 al 10)									
Oferta arquitectònica	8,3	8,5	8,3	8,3	9,2	8,7	8,2	8,2	8,3
Oferta cultural	8,0	8,3	8,4	8,1	8,6	8,2	7,8	7,7	8,0
Entreteniment	7,8	8,1	8,3	8,1	8,4	7,8	7,4	8,0	8,0
Caràcter/amabilitat dels ciutadans	7,7	8,1	7,9	7,7	8,1	7,8	7,4	7,2	7,7
Accessos	7,8	7,8	7,9	7,5	7,6	7,3	6,8	7,9	7,7
Transport públic	7,9	8,1	8,0	8,0	8,5	8,0	7,4	7,7	7,8
Nivell d'informació	6,8	7,1	7,9	7,8	8,2	7,8	7,1	6,7	7,2
Seguretat ciutadana	6,9	7,2	7,6	7,7	8,4	7,9	7,5	5,9	6,9
Contaminació atmosfèrica	5,6	5,7	6,3	6,2	7,0	6,2	5,7	5,0	5,8
Sorolls	5,2	5,6	6,5	6,3	6,9	6,2	5,7	5,0	5,9
Neteja general de la ciutat	6,5	6,4	6,2	6,4	7,3	6,7	6,0	5,0	6,0
Relació qualitat/preu oferta restauració	7,6	7,5	7,9	7,5	7,9	8,1	7,7	7,4	7,6
Relació qualitat/preu oferta hotelera	7,5	7,3	7,7	7,2	7,7	8,0	8,0	7,3	7,4
Relació qualitat/preu oferta comercial	7,2	7,6	7,9	7,6	8,0	8,0	7,6	7,5	7,6

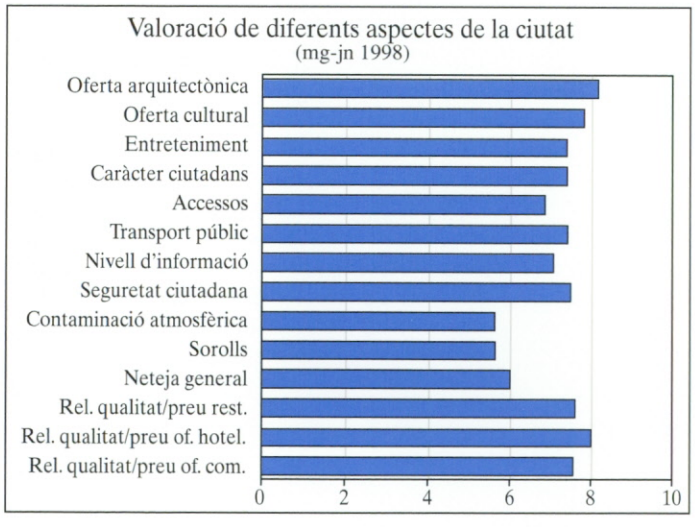

De fet, cal apuntar que la trajectòria descendent dels visitants per motius professionals es va interrompre pel sobtat augment del segon bimestre d'enguany, però, en conjunt, l'augment de les connexions aeroportuàries, l'ampliació de les possibilitats de telecomunicacions que aporten les noves tecnologies i la creixent instal·lació de companyies estrangeres amb delegacions estables a la ciutat arrosseguen a la baixa el nombre de pernoctacions generades per aquest segment de visitants. A més a més, cal considerar que l'ampliació de l'oferta hotelera registrada en els darrers anys a les afores de Barcelona pot haver contribuït a apropar alguns d'aquests visitants als punts de destí objecte de la seva visita.

L'any 1997 va ser el primer en què aquest col·lectiu de visitants cedí la posició de lideratge al turisme quant a nombre total de visitants atrets. Les dades de la primera meitat de l'any avancen la consolidació d'aquest nou *status quo*. La vigència de l'atractiu de Barcelona com a destí turístic es projecta bàsicament en tres fronts: d'una banda, ocupa un lloc destacat en el mapa internacional del turisme urbà i és una de les ciutats més ben valorades pels visitants, tal com demostren les enquestes realitzades.

En segon lloc, actua com a contrapunt i complement de paquets turístics centrats en factors com el sol o la platja oferts per altres localitats, així com d'estades per altres motius —professionals, de fires o congressos—, que s'allarguen per tal de conèixer una altra faceta de la ciutat de la que originàriament ha atret aquests visitants. I, en tercer lloc, gaudeix d'un renovat interès pel desenvolupament del seu port com a base de diverses línies de creuers que operen per la Mediterrània. Un ventall d'atractius capaç d'atreure turistes de diverses condicions socials, econòmiques i culturals que, alhora, actua com a enriquidor de la pròpia ciutat.

Aquest ampli ventall d'atractius contribueix a diluir el perfil de visitants tipus que predominava quan els assistents per motius professionals eren majoria. La progressiva presència de turistes ha rejovenit, feminitzat i diversificat professionalment aquell perfil estàndard. Pel que fa a l'origen, els viatgers que han pernoctat a Barcelona durant el període maig-juny es divideixen, pràcticament a parts iguals, entre els procedents d'altres regions d'Espanya i els estrangers. D'entre aquests darrers, el dels francesos és el col·lectiu que ha experimentat un creixement més notable, assentant la seva posició com a grup més nombrós dels provinents de l'exterior.

En línia amb l'observat en els darrers bimestres i a causa de la creixent importància dels turistes, s'està consolidant la visita en companyia tant d'amics com de família, alhora que lentament el grup organitzat cobra progressiva importància. També destaca durant aquest tercer bimestre de l'any el sobtat augment que han experimentat els viatgers que han triat el tren com a mitjà de transport.

La valoració dels diferents aspectes de la ciutat sobre els que s'interroga els visitants respon a la línia positiva habitual, si bé es detecta una petita retracció en relació amb els valors de finals de l'any anterior i començament d'aquest, quan s'assoliren màxims històrics. Els visitants expressen sobretot la seva satisfacció tant per l'oferta arquitectònica i cultural com perquè gaudeixen de l'oferta d'entreteniment i del caràcter afable dels ciutadans. Després, quan tornen als seus llocs de procedència i mitjançant el boca-orella, actuen d'amplificadors d'aquests atractius i alhora promocionen la ciutat, segons declaren ells mateixos.

V. Construcció i mercat immobiliari

Consum de ciment

Consum aparent de ciment				
	Província de Barcelona		Catalunya	
	Tones	Núm. índex*	Tones	Núm. índex[1]
1990	2.613.640	100,–	3.793.304	100,–
1991	2.532.335	96,9	3.652.683	96,3
1992	2.502.844	95,8	3.745.209	98,7
1993	2.145.106	82,1	3.143.324	82,9
1994	2.171.980	83,1	3.202.300	84,4
1995	2.198.691	84,1	3.434.545	90,5
1996	2.039.171		3.306.759	
1r. tr.	515.619	81,4	804.251	87,7
2n. tr.	566.813	80,1	884.742	86,4
3r. tr.	497.241	79,7	831.806	87,2
4t. tr.	459.498	78,0	785.960	87,2
1997	2.331.280		3.650.359	
1r. tr.	476.934	76,5	776.833	86,5
2n. tr.	602.844	77,9	961.746	88,5
3r. tr.	613.959	82,4	944.667	91,5
4t. tr.	637.543	89,2	967.113	96,2
1998				
1r. tr.	638.613	95,4	1.030.253	102,9
2n. tr.	694.754	98,9	1.095.645	106,4

Nota: Les dades dels darrers dotze mesos són provisionals.
[1] Números índex de l'acumulat dels darrers dotze mesos.
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades facilitades per Oficemen.

Variació (%)	prov. Barcelona	Catalunya
2n. tr. 1998/2n. tr. 1997	15,2	13,9
1r. sem. 1998/1r. sem. 1997	23,5	22,3
1997/1996	14,3	10,4
1996/1995	–7,3	–3,8

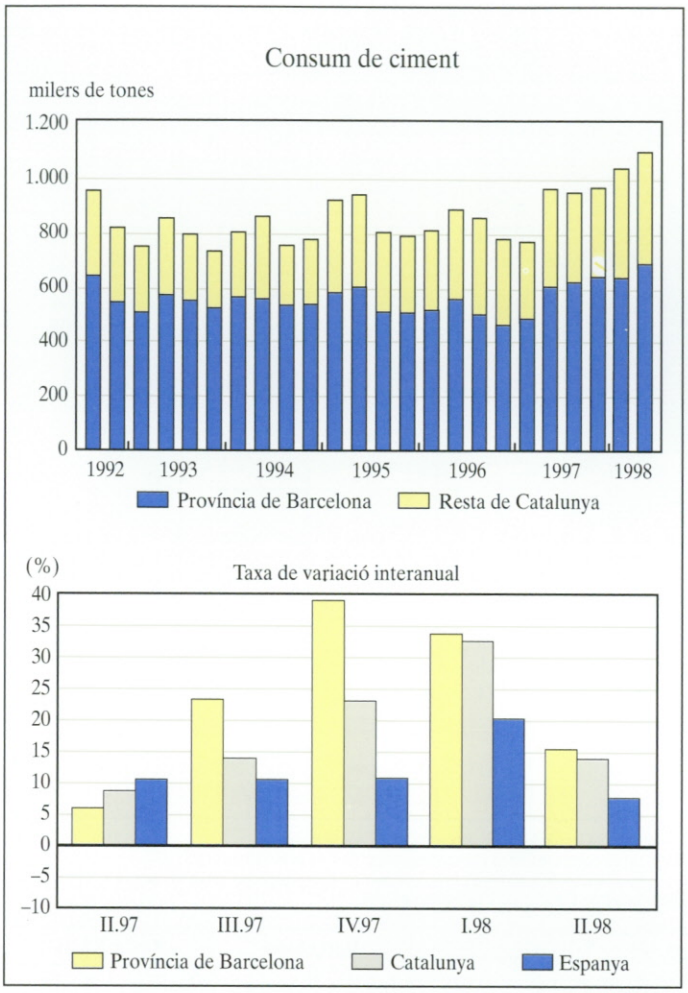

La forta expansió que viu el sector de la construcció l'apropa a la posició de liderat en el creixement econòmic general.

La consolidació del ritme de creixement de diversos indicadors del sector revela la intensitat de l'expansió que viu aquesta branca d'activitat i que contrasta amb l'esmorteïment de la tendència alcista de la indústria i els serveis. Efectivament, en poc menys d'un any, el sector de la construcció ha passat d'estar operant en valors negatius a ser el que mostra un ritme d'avenç més accelerat, fins al punt que s'espera que al llarg dels mesos centrals de l'any prengui el relleu a la indústria en el paper de motor del creixement econòmic. Tant a Catalunya com a Espanya, l'augment del VAB del sector dels primers mesos de l'any se situa clarament per sobre de la mitjana i molt a prop del de la indústria; però sobretot és a Catalunya on aquesta empenta és més notòria, ja que la previsió del PIB sectorial per al segon trimestre de l'any se situa al voltant del sis per cent.

D'entre les diverses variables sectorials que il·lustren aquest perfil expansiu, en destaquen les més directament vinculades a l'activitat, com les de producció pròpiament dita, d'ocupació sectorial o d'expectatives empresarials. Entre les primeres, cal subratllar l'extraordinari creixement de l'edificació residencial, la millora de la construcció a l'obra pública i la ferma expansió del consum aparent de ciment —amb més d'un milió de tones consumides per segon trimestre consecutiu a Catalunya. Per la seva banda, l'ocupació sectorial continua creixent a molt bon ritme i, a hores d'ara, el col·lectiu d'aturats d'aquest sector és el que més ràpidament està disminuint. Paral·lelament a això, en alguns segments es comencen a sentir veus que reclamen més mà d'obra especialitzada. Les favorables expectatives dels empresaris envers l'evolució futura del sector es constaten a partir dels bons resultats obtinguts en les enquestes, els més positius durant dos mesos seguits que s'han registrat des de la primera meitat del 1995.

Però no són només els indicadors d'activitat els que presenten un perfil positiu. Durant els primers mesos de l'any s'ha detectat una forta expansió de la inversió en béns d'equipament destinats a la construcció, en línia amb la recuperació de la inversió total que s'ha registrat a l'economia, conseqüència, al seu torn, de l'optimisme dels empresaris i de la necessitat d'ampliar la capacitat productiva del sector per a fer front a una demanda que s'enforteix a mesura que els tipus d'interès baixen.

Construcció d'habitatges[1]

Període	Barcelona		Resta RMB		Regió Metropolitana		Resta Catalunya		Catalunya	
	Iniciats	Acabats	Iniciats	Acabats	Iniciats	Acabats	Iniciats	Acabats	Iniciats	Acabats
1987	3.828	3.146	17.120	12.663	20.948	15.809	26.875	19.618	47.823	35.427
1988	3.480	3.302	21.756	13.221	25.236	16.523	35.632	19.214	60.868	35.737
1989	4.720	3.218	22.532	17.373	27.252	20.591	36.398	25.010	63.650	45.601
1990	2.724	2.431	14.841	15.988	17.565	18.419	19.797	24.105	37.362	42.524
1991	2.157	2.503	14.725	14.403	16.882	16.906	16.468	20.488	33.350	37.394
1992	2.819	4.103	15.217	12.189	18.036	16.292	16.265	14.688	34.301	30.980
1993	2.336	2.708	18.953	15.114	21.289	17.822	14.678	15.857	35.967	33.679
1994	2.756	2.130	22.876	16.720	25.632	18.850	16.810	13.964	42.442	32.814
1995	3.109	2.641	22.161	19.299	25.270	21.940	17.926	14.607	43.196	36.547
1996	4.088	2.540	25.580	22.316	29.668	24.856	16.676	14.956	46.344	39.812
1r. tr.	997	383	6.930	5.596	7.927	5.979	4.617	3.784	12.544	9.763
2n. tr.	976	763	6.408	6.036	7.384	6.799	4.425	4.508	11.809	11.307
3r. tr.	804	358	5.553	4.499	6.357	4.857	3.757	3.493	10.114	8.350
4t. tr.	1.311	1.036	6.689	6.185	8.000	7.221	3.877	3.171	11.877	10.392
1997	5.314	3.740	32.445	21.817	37.759	25.557	20.542	14.933	58.301	40.490
1r. tr.	940	758	7.452	4.847	8.392	5.605	4.185	3.062	12.577	8.667
2n. tr.	855	1.431	8.003	6.687	8.858	8.118	4.880	4.089	13.738	12.207
3r. tr.	945	589	7.584	4.212	8.529	4.801	4.788	4.197	13.317	8.998
4t. tr.	2.574	962	9.406	6.071	11.980	7.033	6.689	3.585	18.669	10.618
1998										
1r. tr.	1.181	686	9.185	5.530	10.366	6.216	5.743	3.892	16.109	10.108
2n. tr.	1.490	1.190	8.569	7.046	10.059	8.236	7.330	4.576	17.389	12.812

1 Fins a 1994 les dades inclouen reformes i ampliacions.
Nota: no es comptabilitzen els habitatges públics en la seva totalitat.
Font: Explotació dels visats d'obra residencial i dels certificats finals d'obra dels Col·legis d'Aparelladors de Catalunya. Direcció General d'Actuacions Concertades, Arquitectura i Habitatge. Generalitat de Catalunya. Elaboració pròpia.

Variació (%)	Barcelona		Resta RMB	
	Iniciats	Acabats	Iniciats	Acabats
2n. tr. 1998/2n. tr. 1997	74,3	–16,8	7,1	5,4
1r. sem. 1998/1r. sem. 1997	48,8	–14,3	14,9	9,0
1997/1996	30,0	47,2	26,8	–2,2
1996/1995	31,5	–3,8	15,4	15,6

La ferma i consolidada trajectòria alcista que viu la construcció residencial situa aquest sector al capdavant de la resta en el creixement econòmic general, alhora que permet superar els màxims de l'anterior fase expansiva.

Si el recorregut pels diversos apartats en què analitzem l'activitat econòmica de la ciutat ofereix la visió d'una fase plenament expansiva de la què participen pràcticament tots els sectors i en la què se succeeixen els bons resultats, quan arriba l'hora de comentar l'evolució de la construcció residencial cal eixamplar més encara el ventall dels adjectius favorables per donar cabuda a l'extraordinària evolució d'aquest subsector. Efectivament, la construcció d'habitatges es troba en un moment de gran vitalitat: opera a nivells de màxima ocupació de la capacitat productiva —la taxa d'atur sectorial entre els actius residents a la ciutat és inferior al sis per cent— i produeix als nivells més elevats dels registrats almenys des del 1987, data d'inici de la sèrie disponible.

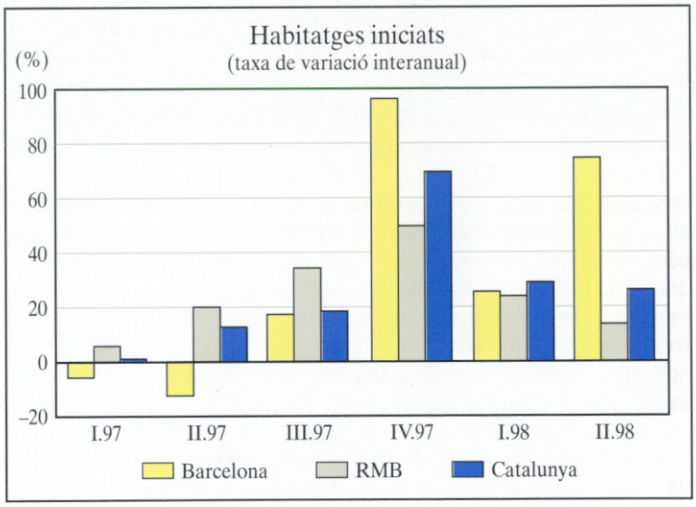

L'assoliment d'aquests valors, que superen els màxims cíclics assolits durant l'anterior fase expansiva, es produeix després d'un seguit d'anys de creixement; creixement que es detectà primer a la regió metropolitana i a la resta de Catalunya, per passar posteriorment a manifestar-se amb notable força a Barcelona.

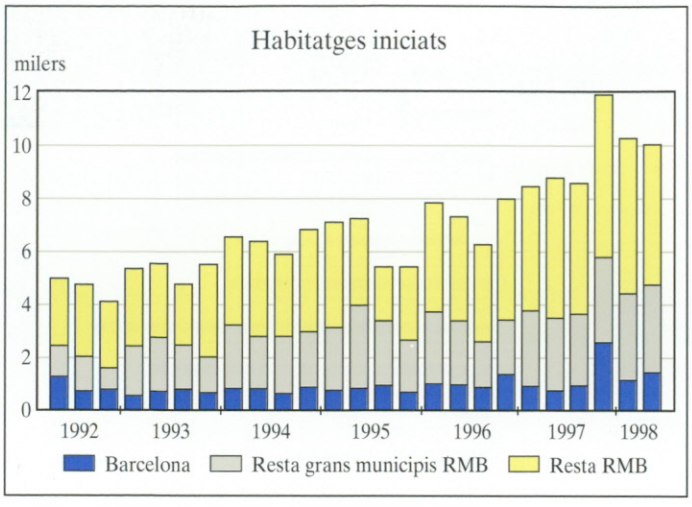

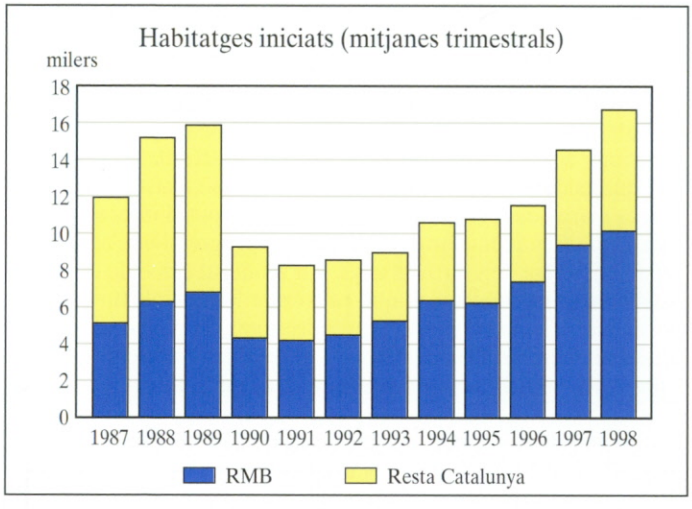

Les darreres dades conegudes il·lustren els respectius ritmes de creixement dels diferents àmbits: a Barcelona, els habitatges iniciats durant el segon trimestre de l'any han augmentat un 74,3 per cent en relació amb el mateix període de l'any anterior, mentre que a la regió metropolitana i a Catalunya el creixement ha estat més moderat, del 13,6 i el 26,6 per cent respectivament. En tots tres casos, i juntament amb les dades dels dos trimestres anteriors, aquestes dotacions corresponen als volums més elevats de la dècada.

Els acumulats dels darrers dotze mesos ofereixen una bona visió de l'abast d'aquesta expansió: a Barcelona s'han assolit pràcticament els 6.200 habitatges iniciats; a la regió metropolitana, 41.000; i a Catalunya, 66.000. Uns valors tan extrems que a Barcelona tripliquen els mínims cíclics assolits l'any 1991 i als altres dos àmbits els dupliquen.

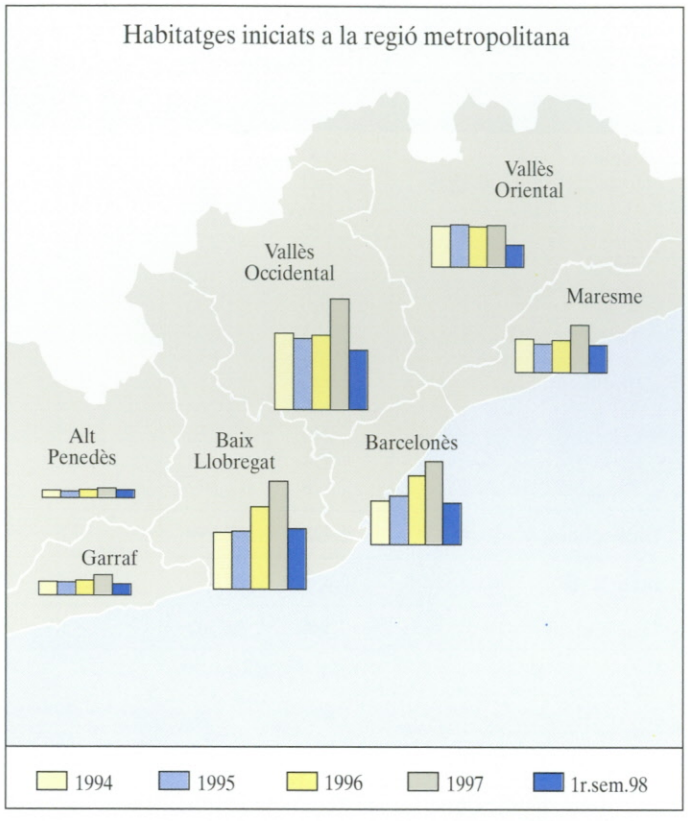

Preus a l'alça, tipus d'interès que pràcticament han esgotat el seu recorregut a la baixa i menors incentius fiscals són alguns dels canvis que presenta el nou escenari en què s'haurà de desenvolupar la demanda d'habitatge en el mercat lliure.

Precisament, és la magnitud d'aquests valors la que sembla indicar la propera maduresa de l'actual cicle expansiu, i, si bé no es detecten encara indicis d'alentiment del creixement en la fase de producció, hi ha diversos elements que contribueixen a limitar l'horitzó de la present fase alcista. En primer lloc, el motor que ha animat la construcció residencial en els darrers anys comença a perdre força, ja que l'existència de nombrosos ajuts públics —sobretot les mesures dels successius Plans d'habitatge i les de tipus fiscal— i la millora de les condicions d'accés als habitatges han reduït progressivament l'amplíssima demanda insatisfeta que existia a començament de la dècada, quan els extraordinaris increments de preus de la segona meitat dels vuitanta expulsaren del mercat una bona part de la demanda.

Habitatges iniciats als grans municipis de la Regió Metropolitana[1]

	2n. tr. 1998	1997	Variació (%)[2]
Barcelona	1.490	5.314	58,3
l'Hospitalet de Llobregat	109	765	–15,4
Badalona	266	1.046	134,2
Sabadell	626	1.580	30,0
Terrassa	619	2.262	30,6
Santa Coloma de Gramenet	72	283	–36,8
Mataró	209	1.400	–2,3
Cornellà de Llobregat	113	804	20,4
Sant Boi de Llobregat	200	634	–11,2
el Prat de Llobregat	125	516	79,3
Rubí	308	1.210	31,4
Viladecans	249	460	94,5
Granollers	214	478	63,7
Cerdanyola del Vallès	128	447	21,5
Total municipis > 50.000	**4.728**	**17.199**	**37,6**
Total RMB	**10.059**	**37.759**	**29,5**
Total Catalunya	**17.389**	**58.301**	**35,6**

[1] Municipis de la RMB amb més de 50.000 residents (Padró de 1996).
[2] Variació registrada en els darrers dotze mesos.
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades facilitades per la Direcció General d'Actuacions Concertades, Arquitectura i Habitatge.

Això no significa que no existeixi una àmplia demanda latent, sobretot si es considera que, a banda de la de primera ocupació —més associada a la incorporació de noves cohorts generacionals—, existeix una demanda de millora que s'expandeix i es comprimeix amb el cicle econòmic. A més, cal considerar una nova demanda creixent de to diferent al tradicional, com és la formada per població flotant. Les dades d'hipoteques constituïdes, de volum de crèdit bancari concedit o de transaccions realitzades que apareixen a l'apartat dedicat a l'evolució dels preus immobiliaris il·lustren perfectament la massiva absorció de l'oferta d'habitatges que han realitzat —i realitzen— les famílies, tant a Barcelona com a Catalunya i a Espanya.

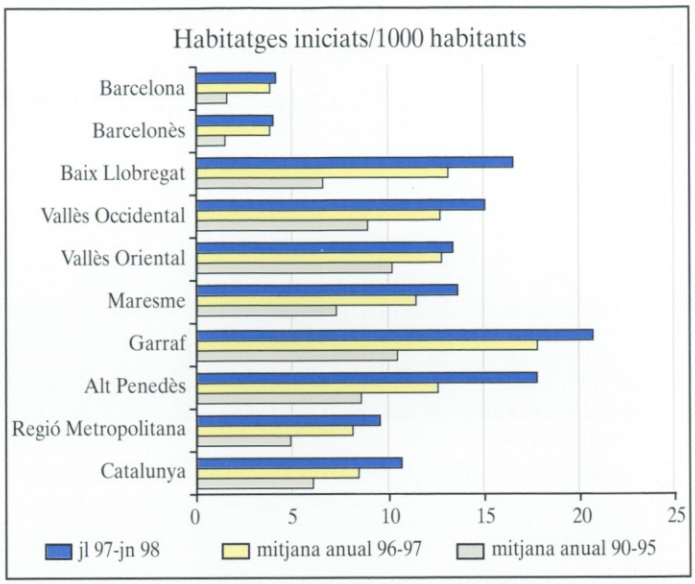

A banda de la pròpia reducció del nombre d'aspirants a adquirir un habitatge, es comencen a perfilar d'altres elements que poden contribuir a refredar l'entusiasme que ha caracteritzat la demanda en aquests darrers anys: l'inici d'una nova fase alcista dels preus i l'escàs marge de recorregut a la baixa dels tipus d'interès són elements que trenquen el procés de millora progressiva d'accessibilitat a l'habitatge dels darrers anys. Un moderat canvi de conjuntura al mercat immobiliari al que cal sumar les actuals turbulències als mercats financers per comprendre que, tot plegat, es dibuixa un escenari en el què la confiança i les expectatives dels potencials compradors d'habitatge probablement es debilitin.

L'augment de la construcció residencial és un fet generalitzat al territori, si bé destaquen els forts augments interanuals de les comarques més poblades de Catalunya, que són alhora les que registren les dotacions més elevades: el Barcelonès, el Baix Llobregat i el Vallès Occidental.

Com s'ha vist abans, la fase expansiva que viu la construcció residencial és la tònica dominant a tots els àmbits que habitualment analitzem, tant la ciutat estricta com l'entorn metropolità i el conjunt de Catalunya. Tan generalitzada és l'expansió que només deu de les 41 comarques catalanes presenten un signe negatiu en l'evolució interanual del primer semestre de l'any; una proporció molt petita, sobretot si es considera que aquestes deu comarques només representen el 3,3 per cent del total dels habitatges iniciats a Catalunya.

Projectes d'habitatges visats pel Col·legi d'Arquitectes (Província de Barcelona)

Any	1r. trim.	2n. trim.	3r. trim.	4t. trim.	Total
1988	5.952	7.635	5.618	7.125	26.330
1989	7.835	11.753	6.280	7.074	32.942
1990	6.104	5.482	5.059	3.844	20.489
1991	5.521	5.558	4.728	5.763	21.570
1992	5.652	6.150	5.936	4.130	21.868
1993	4.959	6.826	4.803	6.142	22.730
1994	6.337	7.329	6.970	7.108	27.744
1995	7.547	6.801	10.154	6.382	30.884
1996	9.099	9.066	7.780	8.813	34.758
1997	10.894	11.518	10.238	13.205	45.855
1998	19.164	7.558			

Font: Col·legi d'Arquitectes de Catalunya. Elaboració pròpia.

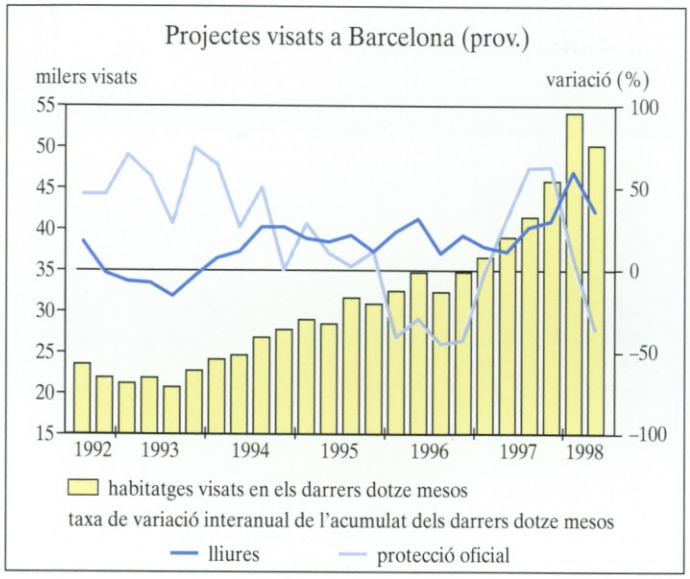

De les dades del segon trimestre mereix ser destacada la revitalització que han experimentat diverses àrees de Catalunya de fora de l'àmbit metropolità. Per bé que al llarg de trimestres anteriors ja s'apuntava un revifament de la construcció d'habitatges a les àrees turístiques, els resultats d'aquest trimestre posen de relleu que es tracta d'una tendència que es consolida amb fermesa, assentada en el favorable clima econòmic que ha caracteritzat el darrer bienni i que ha alimentat les expectatives de la demanda de residències turístiques. Al costat d'això, cal destacar els augments registrats a algunes comarques centrals i en particular, a l'Anoia, el Bages i l'Osona, amb dotacions d'entre 400 i 800 habitatges i increments d'entre el 27 i el 90 per cent durant la primera meitat de l'any.

Dintre de la regió metropolitana, totes les comarques s'emmarquen —amb l'única excepció puntual del Vallès Occidental— en aquesta tendència ascendent. A l'anàlisi trimestral, el Barcelonès és la comarca que presenta un augment més accentuat —del 52,3 per cent—, fruit de l'espectacular impuls registrat a la ciutat central. Per darrera se situen l'Alt Penedès i el Garraf, amb taxes de creixement d'entre el 25 i el 30 per cent. Les dades dels darrers dotze mesos il·lustren la generalització i la fermesa del creixement, ja que les taxes interanuals de les set comarques se situen entre el 14,5 per cent del Vallès Oriental i el 53,8 per cent del Barcelonès. Per la seva banda, les dues comarques amb les dotacions més elevades —el Baix Llobregat i el Vallès Occidental, que conjuntament acullen el 32 per cent del total d'iniciats a Catalunya— presenten increments del 27 per cent.

Pel que fa a la distribució territorial dels habitatges iniciats, les dades de la primera meitat de l'any aporten escasses variacions en relació a trimestres precedents. Barcelona acull a l'entorn del vuit per cent dels habitatges iniciats a Catalunya, mentre que a la regió metropolitana se situen sis de cada deu nous habitatges. És una distribució molt semblant a la predominant en els darrers anys i que, lluny del paral·lelisme que imposaria una translació figurada de la concentració de la població resident —a Barcelona hi viu un de cada quatre catalans, i a la regió metropolitana, set de cada deu—, reflecteix el procés de metropolinització que ha caracteritzat aquesta darrera part del segle.

Així, si ponderem la nova producció residencial en termes de població, veiem com evolucions semblants revelen fenòmens diferents. Els índexs de producció de nous habitatges per 1.000 habitants han tingut al llarg de la dècada una evolució creixent a tots els àmbits analitzats. Ara bé, mentre que a Barcelona ha resultat un alleujament per a la població ja resident que veia en l'escassetat de l'oferta i de sòl disponible un impediment difícil de salvar en la voluntat de seguir vivint a la ciutat, a la resta de la regió metropolitana ha significat l'absorció de nova població, sovint gràcies a la creació i urbanització de noves àrees residencials disposades a captar població que canviava de residència.

Sostre previst a les llicències d'obres aprovades (m²)

	Sostre nou							Reforma i Ampliació	Total[2]
	Residencial	Aparcament	L. comercials	Oficines	Equip. i hotels	Indúst. i altres	Total nou[1]		
1988	275.752	210.327	59.141	56.149	32.542	47.953	681.864	140.903	822.767
1989	480.800	403.524	174.196	79.260	59.436	94.756	1.291.972	114.772	1.406.744
1990	451.787	629.003	241.413	267.339	301.827	111.789	2.003.158	202.625	2.205.783
1991	252.847	435.874	122.016	202.940	127.512	55.567	1.196.756	147.425	1.344.181
1992	192.105	278.695	110.557	86.292	82.541	50.917	801.107	194.087	995.194
1993	286.341	507.874	119.905	105.890	106.016	57.222	1.183.248	375.741	1.558.989
1994	230.622	355.673	70.140	14.975	58.245	30.403	760.058	243.554	1.003.612
1995	337.926	430.047	193.079	11.795	56.219	37.633	1.066.699	304.241	1.370.940
1996	298.914	202.588	86.594	19.358	39.660	16.612	663.726	325.598	1.080.468
1997	555.174	437.184	230.673	22.627	56.765	108.859	1.411.282	325.982	1.737.264
1r. tr.	162.507	86.336	35.199	600	32.993	29.712	347.347	84.005	431.352
2n. tr.	135.269	50.389	29.799	6.858	4.698	11.771	238.784	107.250	346.034
3r. tr.	119.871	50.496	40.545	4.820	17.676	29.908	263.316	80.959	344.275
4t. tr.	137.527	249.963	125.130	10.349	1.398	37.468	561.835	53.768	615.603
1998									
1r. tr.	93.914	37.299	13.795	2.795	1.242	28.856	177.901	69.232	247.474
2n. tr.	238.251	116.725	52.262	590	15.021	15.016	437.865	73.558	511.639

1. Fins l'any 1991 inclou el sostre de nova planta dels projectes d'ampliació.
2. A partir de 1996 canvia la classificació per usos i en els diferents epígrafs es comptabilitzen els usos assignats per plantes. El total recull la resta d'usos i per això pot ser superior al sostre nou més el de reforma i ampliació. Les dades dels darrers dotze mesos són provisionals.
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades facilitades pel Servei de Control de l'Edificació de l'Ajuntament de Barcelona.

Habitatges i places d'aparcament

	Habitatges			Places d'aparcament
	nous	amp. i reforma	total	
1992	1.815	98	1.913	11.499
1993	2.761	689	3.450	19.609
1994	2.483	349	2.832	14.202
1995	3.978	927	4.905	15.642
1996	3.400	1.053	4.453	6.521
1997	5.684	1.876	7.560	15.199
1r. tr.	1.724	386	2.110	3.566
2n. tr.	1.399	669	2.068	2.229
3r. tr.	1.126	185	1.311	1.702
4t. tr.	1.435	636	2.071	7.702
1998				
1r. tr.	1.064	249	1.313	1.724
2n. tr.	2.474	242	2.716	3.882

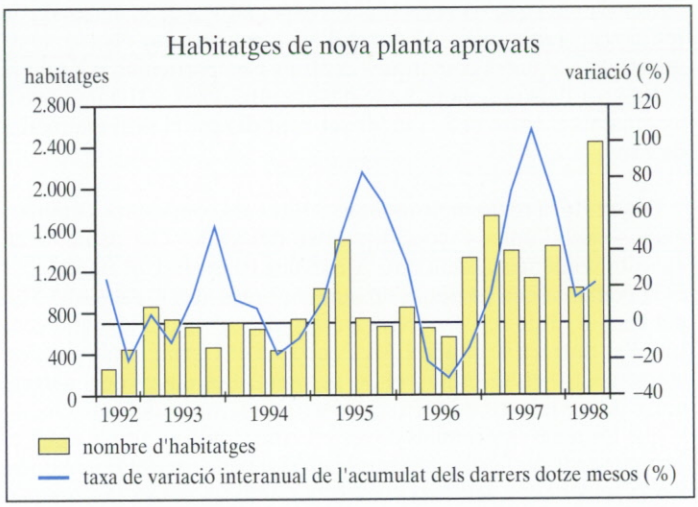

Les excel·lents perspectives de cara a l'adquisició d'habitatges que deriven del ferm creixement de l'economia i de la davallada dels tipus d'interès han disparat les xifres d'habitatges previstos a les llicències d'obres fins a assolir-se la dotació trimestral més elevada de tota la dècada.

Un cop més, cal qualificar d'espectacular l'increment registrat per les llicències d'obres a la ciutat, especialment les de nova construcció. Els nombrosos expedients residencials aprovats durant el segon trimestre de l'any confirmen l'excel·lent salut del sector de la construcció, immers en un infreqüent i vertiginós mostrari d'obres esteses per tota la ciutat. Completa aquest escenari de plena activitat i màxima utilització de recursos per part del sector —incloent-hi la mà d'obra—, la successió d'obres de millora i urbanització de carrers actualment en curs. Una situació, en conjunt, molt excepcional, que les llicències d'obres reflecteixen —amb el reflux que les caracteritza—, amb uns volums anuals de sostre propers als corresponents a la màxima activitat registrada durant la preparació de la ciutat per a les Olimpíades.

Les dades del segon trimestre reprenen amb una fermesa irrefutable la trajectòria expansiva que les ha caracteritzat darrerament. Amb més de mig milió de m² de sostre total previst, la dotació corresponent al segon trimestre d'enguany és la quarta més important d'entre les trimestrals registrades des de començament de la dècada. Sens dubte, els projectes residencials són els protagonistes absoluts, ja que concentren més de dos terços del sostre nou previst durant el segon trimestre, considerant tant el sostre d'habitatges com el comercial i d'aparcaments associat. Però on es palesa realment la magnitud de l'expansió residencial és en el nombre d'habitatges previstos: 2.474 de nous i gairebé 250 de reforma i ampliació, les xifres més elevades registrades en qualsevol dels trimestres de la dècada. D'entre els projectes aprovats, en destaquen per la seva grandària dos del Front Marítim i obertura de la Diagonal i dos de corresponents a l'operació Sant Andreu-Sagrera, però sobretot, cal remarcar que s'han aprovat més de 120 projectes d'edificis d'ús residencial escampats per tota la ciutat.

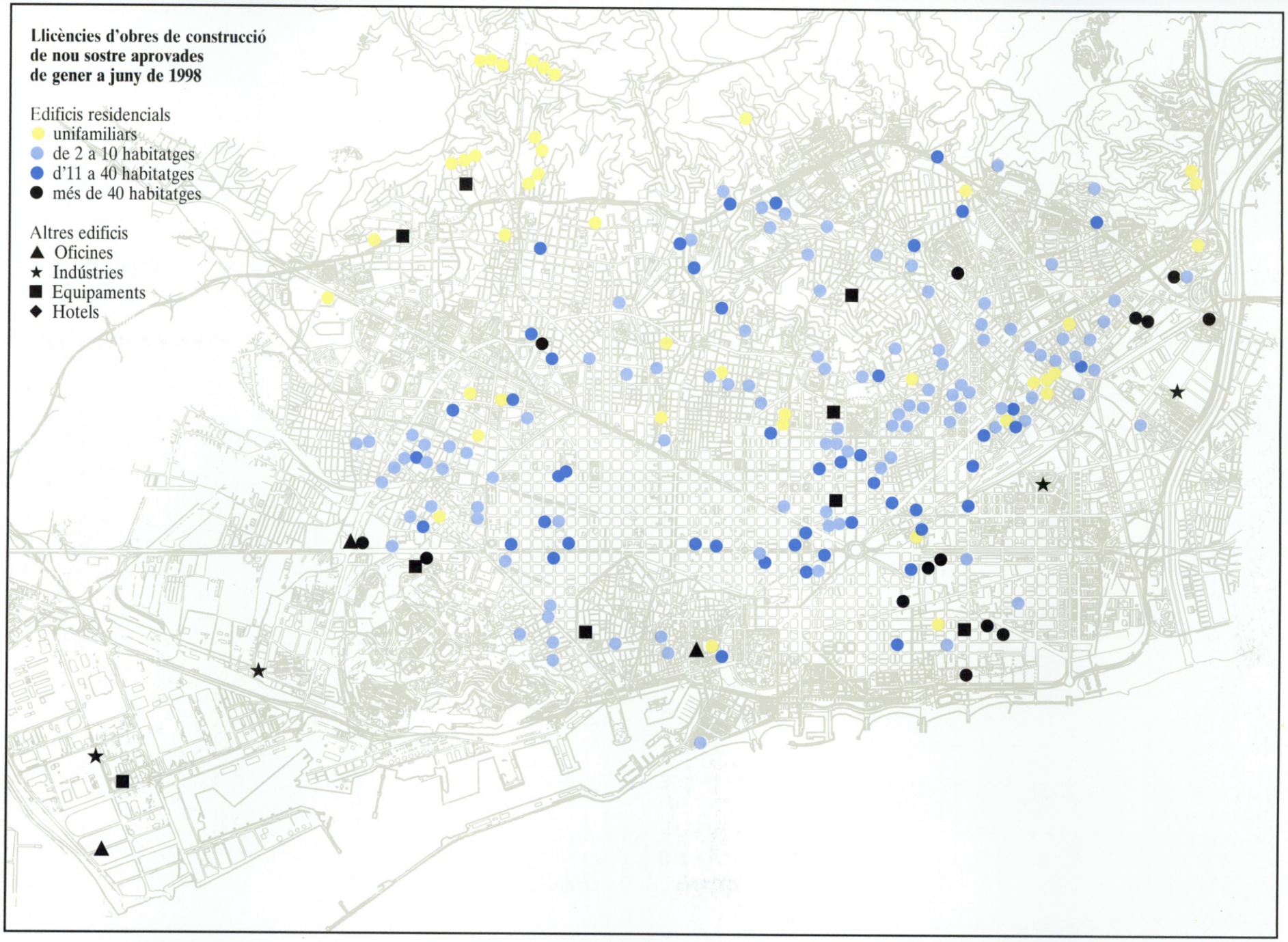

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades facilitades pel Servei de Control de l'Edificació de l'Ajuntament de Barcelona.

Evolució dels preus al mercat immobiliari: habitatges i places d'aparcament

Evolució dels preus al mercat immobiliari residencial

Període	Preu de venda (ptes./m²)				Preu de lloguer (ptes./m²/mes)
	Nova planta	Segona mà		Preu ponderat	
		Preu d'oferta	Preu transacció		
1986	70.852	57.814			315
1987	94.994	79.456			356
1988	141.090	132.815			468
1989	190.543	163.205			653
1990	203.274	195.829			822
1991	213.920	205.465	150.554	169.564	1.005
1992	229.614	214.459	190.107	201.959	1.109
1993	234.238	207.501	184.900	199.701	1.031
1994	233.907	212.757	197.475	208.405	954
1995	243.027	227.409	203.962	215.682	919
1996	238.474	214.826	198.462	210.466	903
1997	240.787	224.982	204.012	215.045	904
1r.sem.98	250.039	241.210	214.400	225.092	n.d.

Font: Tecnigrama, Departament d'Estudis Fiscals de l'Ajuntament de Barcelona, Forcadell, A. Jover, Cambra de la Propietat Immobiliària i elaboració pròpia.

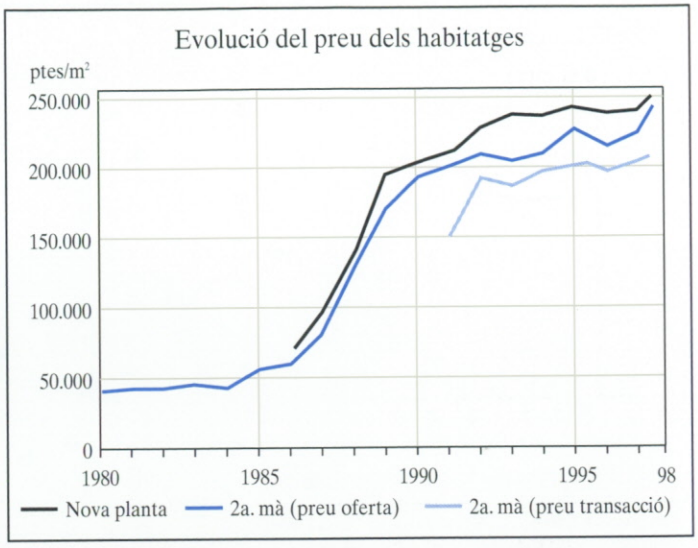

Font: Tecnigrama, Departament d'Estudis Fiscals de l'Ajuntament de Barcelona i Forcadell.

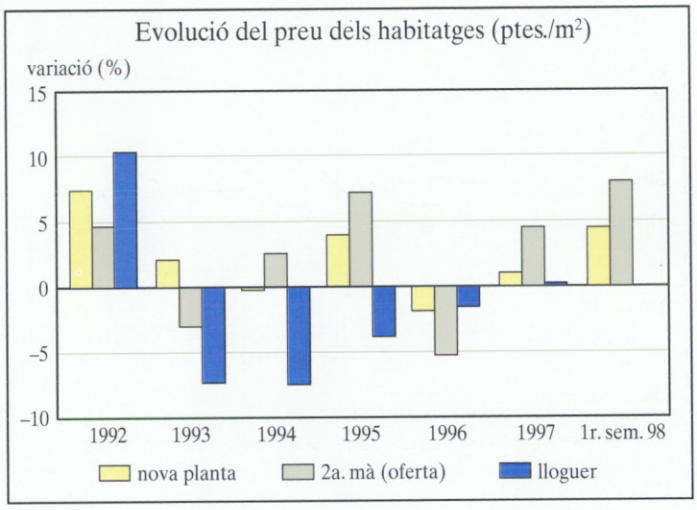

L'evolució recent dels preus dels habitatges

L'augment dels preus de venda registrat en els primers mesos de l'any posa fi a l'atonia del quinquenni precedent.

Al llarg dels primers mesos del 1998 el mercat immobiliari residencial de Barcelona ha deixat enrere la fase d'estancament dels preus en termes reals que l'ha caracteritzat en els darrers cinc anys i sembla haver-se situat a l'inici d'una etapa de creixement. Amb l'assoliment d'un preu mitjà de 250.000 ptes/m² en els habitatges de nova planta, durant el primer semestre de l'any s'ha registrat un augment del 4,6 per cent, el més notable des del final de l'anterior cicle expansiu si s'exceptua una revifalla sense continuïtat detectada el 1995. En termes reals, és l'increment més important registrat des de 1989.

Aquest augment mitjà dels preus del mercat de nova planta es veu acompanyat d'augments encara més importants en el segment de la segona mà. Si bé per un cantó els actuals nivells de tipus d'interès i la millora de l'activitat econòmica i de les rendes familiars actuen com a dinamitzadors de la demanda, en termes generals aquesta pressió no es tradueix en majors tensions inflacionistes per la resposta de l'oferta, que se situa en termes quantitatius en els nivells més elevats dels darrers anys i que incorpora, a més, nombrosos habitatges protegits o a preus assequibles.

Sota aquesta clau explicativa general per al conjunt de la ciutat s'amaguen, però, diferències significatives per districtes que seran analitzades en profunditat més endavant. A un nivell molt sintètic, la tònica general dels preus és clarament d'ascens. No obstant això, es produeixen creixements molt dispars entre districtes, i a augments molt moderats a districtes amb molta oferta i preus mitjans es contraposen forts creixements a zones amb oferta escassa i on s'havia produït una certa atonia de preus en els darrers anys.

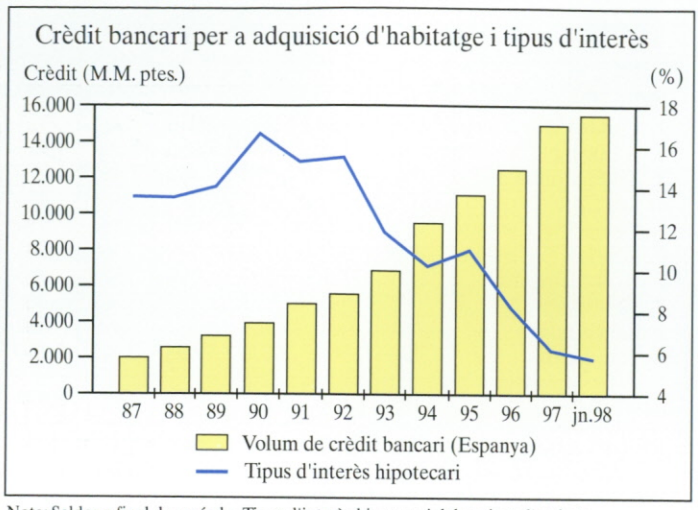

Nota: Saldos a final de període. Tipus d'interès hipotecari del conjunt d'entitats.
Font: Banco de España i elaboració pròpia.

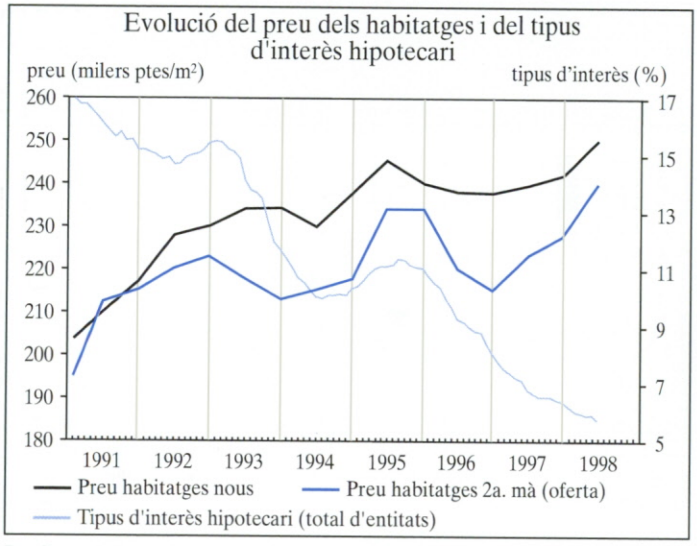

Font: Banco de España, Tecnigrama, Departament d'Estudis Fiscals de l'Ajuntament de Barcelona i elaboració pròpia.

En línies generals, els promotors s'han avançat a descomptar les bones expectatives en la conjuntura econòmica i en el marc financer, i, recolzats en la millora de la confiança i l'afany de compra de la demanda, les traslladen als preus. Això es pot percebre en l'anàlisi de les promocions que es troben actualment en venda a la ciutat. En una segmentació entre les que ja existien i les que s'han incorporat al mercat en aquest darrer semestre, s'observen diferències significatives en els preus: de mitjana, els habitatges pertanyents a les acabades d'incorporar són un 7,3 per cent més cars en termes de preu/m² i gairebé costen dos milions més. Un bon indici que ens trobem a l'inici d'una nova fase expansiva dels preus l'abast de la qual és encara difícil de precisar però en la que continuaran actuant de fre les promocions protegides ja en venda o en fase de construcció.

Habitatges hipotecats en finques urbanes

	BCN (prov)	Catalunya	Espanya
Nombre			
1994	69.381	94.434	331.200
1995	60.529	82.560	403.600
1996	67.965	91.853	412.982
1997	83.917	113.387	479.237
1998			
1r. tr.	20.142	27.705	111.985
2n. tr.	19.038	26.463	109.030
Import mitjà (milions pessetes)			
1994	8,0	7,7	7,4
1995	8,3	7,9	7,4
1996	9,1	8,7	7,9
1997	9,9	9,5	8,5
1998			
1r. tr.	10,7	10,1	9,0
2n. tr.	10,5	10,0	9,1

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE.

Per la seva banda, el mercat de segona mà també es beneficia de la millora de la situació econòmica de la demanda i registra uns repunts a l'alça lleugerament per sobre dels corresponents al mercat de nova planta —d'entre el 6 i el 8 per cent. La facilitat amb la que els propietaris traslladen als preus dels habitatges que volen vendre els canvis de tendència a l'alça dels preus dels habitatges nous o un bon clima econòmic explica aquest augment, sense obviar l'efecte que sobre aquests preus ha tingut l'augment del nivell de competència que darrerament s'ha produït entre els diferents operadors i intermediaris d'aquest mercat. La proliferació de punts de compra-venda d'habitatges a tots els barris afavoreix tant al venedor com al comprador d'un habitatge de segona mà.

Continua el descens dels tipus d'interès i l'expansió del crèdit hipotecari. En el primer cas, se situa en mínims històrics, i, en el segon, viu un excel·lent moment per la millora de l'economia i de la confiança de la demanda.

Els elements centrals que han impulsat aquest canvi radical del mercat immobiliari residencial en els darrers anys són, com s'ha dit moltes vegades, l'evolució dels tipus d'interès i la millora de la solvència i la confiança de la demanda. Les favorables expectatives d'aquesta es recolzen en la recuperació de la renda familiar real resultant de la progressiva absorció en el mercat laboral de persones desocupades —especialment intensa des del 1997—, així com de la consolidació de rendes salarials incertes durant els darrers anys, de l'augment de l'estalvi acumulat, de la revalorització d'actius financers i de la millora dels resultats empresarials. Alhora, s'han esvaït les incerteses derivades d'un canvi en el tractament fiscal de l'habitatge, en confirmar-se que l'adquisició d'habitatge principal continuarà sent una inversió amb un tractament fiscal molt favorable.

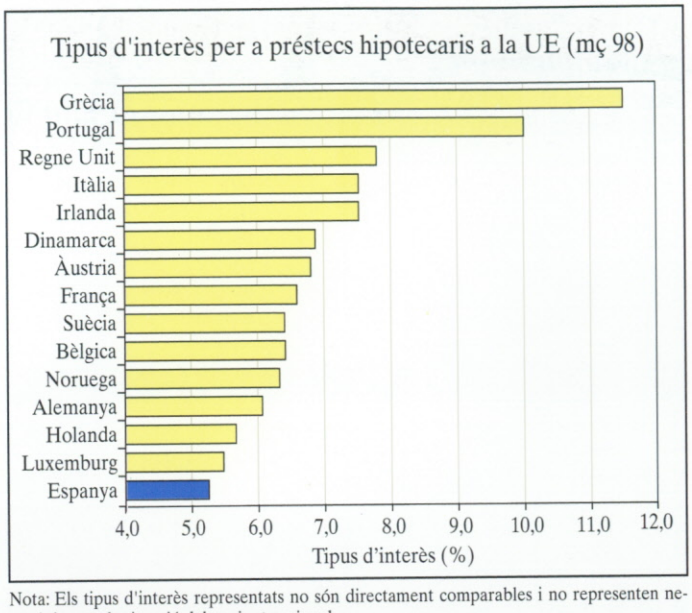

Nota: Els tipus d'interès representats no són directament comparables i no representen necessàriament la situació del conjunt nacional.
Font: Federación Hipotecaria Europea.

Pel que fa als tipus d'interès, no és cap novetat destacar l'evolució que han seguit al llarg de la dècada, qualificada per molts experts d'històrica. El pas d'uns tipus propers al 16 per cent el 1990 als actuals (5,6 al juny de 1998) ha estat acompanyat d'un notable augment del volum de crèdit bancari destinat a l'adquisició d'habitatge per part de les famílies. El gràfic adjunt il·lustra l'estreta correlació existent entre aquestes variables, així com també revela senyals d'un cert esgotament en les respectives evolucions, tant en la tendència a la baixa dels tipus d'interès com en el ritme de creixement del volum de crèdit concedit a les famílies per adquirir un habitatge. Al costat d'això, cal considerar que l'import mitjà sol·licitat per a una hipoteca no para de créixer i, pel juny d'enguany, se situa en 10,5 milions de pessetes a la província de Barcelona i 8,6 milions a la resta de Catalunya.

Un cop més, la rebaixa dels tipus hipotecaris ha estat superior a la baixada del tipus de referència que determina el Banco de España. En el primer semestre de l'any, el tipus d'interès hipotecari del conjunt d'entitats s'ha reduït en 62 punts bàsics. Certament, per bé que els tipus continuen lliscant a la baixa, ho fan amb menor intensitat que en el darrer bienni, un fet lògic després d'una evolució tan rotunda en un temps relativament breu, i en el que han passat d'estar —amb una llarga sèrie de precisions metodològiques que matisen les comparacions— dels nivells més elevats als més baixos dintre de la Unió Europea. El procés de convergència i la desregulació progressiva dels mercats financers han incidit notablement en la rebaixa progressiva dels tipus d'interès hipotecaris europeus.

Evolució de l'oferta d'habitatges de nova planta[1]

Districte	1993	1994	1995	1996	1997	1998
1. Ciutat Vella	133	194	131	256	357	323
2. L'Eixample	613	718	754	1.056	1.266	1.935
3. Sants-Montjuïc	780	868	735	852	964	1.279
4. Les Corts	275	276	300	472	466	456
5. Sarrià-Sant Gervasi	253	237	407	509	689	956
6. Gràcia	306	256	220	249	266	305
7. Horta-Guinardó	600	610	593	590	615	398
8. Nou Barris	86	142	173	150	362	388
9. Sant Andreu	364	350	209	337	499	639
10. Sant Martí	2.789	2.999	2.826	1.093	1.367	2.280
Barcelona	**6.199**	**6.650**	**6.348**	**5.564**	**6.851**	**8.959**
Habitatges/promoció	**27,7**	**28,3**	**29,1**	**20,5**	**20,6**	**19,8**

[1] Oferta referida al primer semestre de cada any.
Font: Tecnigrama i elaboració pròpia.

Tipologia de les noves promocions (1r. sem. 1998)

Districte	Tipologia de les promocions (%)			Dimensió mitjana (habitatges/promoció)
	Unifam.	Multifam.	Total	
1. Ciutat Vella	0,0	100,0	100,–	17,0
2. L'Eixample	1,0	99,0	100,–	18,8
3. Sants-Montjuïc	7,2	92,8	100,–	18,5
4. Les Corts	16,7	83,3	100,–	19,0
5. Sarrià-Sant Gervasi	5,4	94,6	100,–	25,8
6. Gràcia	21,2	78,8	100,–	9,2
7. Horta-Guinardó	10,5	89,5	100,–	10,5
8. Nou Barris	0,0	100,0	100,–	21,6
9. Sant Andreu	8,3	91,7	100,–	17,8
10. Sant Martí	1,3	98,7	100,–	30,0
Barcelona	**6,0**	**94,0**	**100,–**	**19,8**

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de Tecnigrama.

Ha estat precisament aquesta evolució dels tipus d'interès la que ha provocat un canvi substancial en l'estructura de despesa d'un nombre creixent de famílies. Mentre que al final de la dècada passada el crèdit bancari per a adquisició o reforma d'habitatge no arribava a la meitat del volum de crèdit bancari concedit a les famílies —eren anys de preus de venda i tipus elevats—, la millora de les condicions d'accés i l'ampliació de l'oferta a preus estables han permès que aquesta proporció augmentés lentament fins gairebé el 75 per cent del total de crèdit concedit a les famílies. En els darrers anys, i encara avui, l'hipotecari és el segment que lidera el creixement del crèdit a Espanya, un fet que explica que els recursos financers de les famílies espanyoles estiguin majoritàriament invertits en habitatge.

Preu dels habitatges de nova planta

(1r. semestre 1998)

Districte	Superfície mitjana (m² construïts)	Preu de venda (ptes./m²)			Preu de venda dels habitatges (milions ptes.)		
		preu mitjà	variació[1] (%)	preu[2]	mínim	mitjà	màxim
1. Ciutat Vella	95,2	237.240	7,9	246.951	11,9	22,4	40,0
2. L'Eixample	108,5	277.869	11,8	302.138	15,0	30,0	70,0
3. Sants-Montjuïc	103,0	204.201	–3,7	205.975	12,5	20,7	44,0
4. Les Corts	156,4	300.817	15,9	386.659	12,0	55,6	235,0
5. Sarrià-Sant Gervasi	153,1	390.284	3,3	396.699	20,9	60,2	117,0
6. Gràcia	119,8	232.274	2,9	245.150	13,5	27,0	45,5
7. Horta-Guinardó	111,1	232.018	3,9	256.604	15,0	25,2	45,5
8. Nou Barris	104,3	212.773	5,8	243.837	12,0	22,3	40,0
9. Sant Andreu	106,9	212.964	5,8	223.548	14,9	22,7	37,0
10. Sant Martí	101,8	215.938	1,1	215.922	10,6	21,8	45,0
Barcelona	**112,9**	**250.039**	**4,6**	**258.466**	**10,6**	**29,2**	**235,0**

[1] Variació (1r. semestre 1998/1r. semestre 1997).
[2] Preu mitjà dels habitatges a les noves promocions acabades d'incorporar durant el 1r. semestre de 1998.
Font: Tecnigrama i elaboració pròpia.

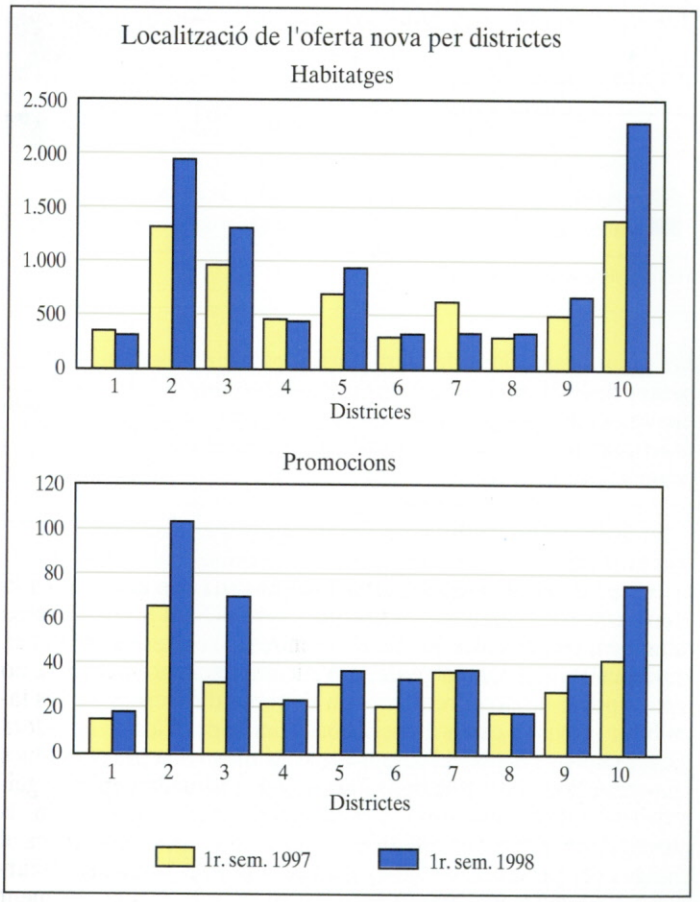

Anàlisi del mercat de nova planta

Les excel·lents perspectives de venda dels habitatges que deriven de la millora de la solvència de la demanda originen un extraordinari augment de l'oferta, que, amb gairebé nou mil habitatges, se situa en el nivell màxim d'aquest darrer quart de segle.

Si ja durant el 1997 una de les notícies més rellevants en el mercat immobiliari de nova planta va ser el notable augment del nombre d'habitatges en venda, les dades de la primera meitat de l'any converteixen aquells augments en un preludi d'un canvi d'escala de l'oferta. Els gairebé nou mil habitatges que apareixen com a oferta en promocions que es troben actualment a la venda doblen l'oferta existent els anys 1990 o 1991 i marquen un màxim absolut no només de la dècada, sinó probablement des de finals dels setanta.

En relació amb un any enrere, hi ha 2.108 habitatges més a la venda —un 30,8 per cent, l'increment més elevat registrat d'ençà la incorporació de l'oferta de les viles olímpiques. En termes de promocions, l'augment és encara més notable —un 36 per cent—, a causa de la progressiva reducció de la dimensió mitjana dels nous edificis residencials. En comparació amb el 1990, les 453 promocions actualment en venda tripliquen les existents aleshores.

El constant i progressiu augment de l'oferta que s'ha registrat al llarg dels darrers anys és, segurament, el fenomen més característic de la dècada dins d'aquest mercat. Així com la dels vuitanta serà recordada per l'extraordinari creixement dels preus que es produí durant la segona meitat, la present ha estat marcada en els seus inicis pels efectes d'aquells forts augments i per l'escassetat de l'oferta —llevat de l'impacte localitzat de les viles olímpiques—, amb severes dificultats de la població per accedir a un habitatge nou.

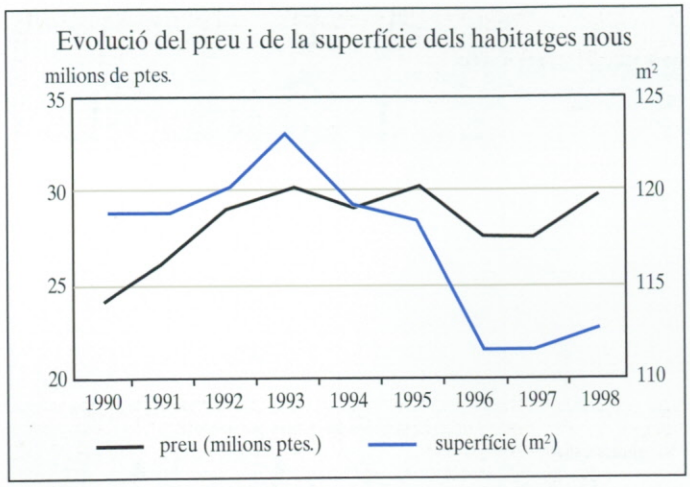

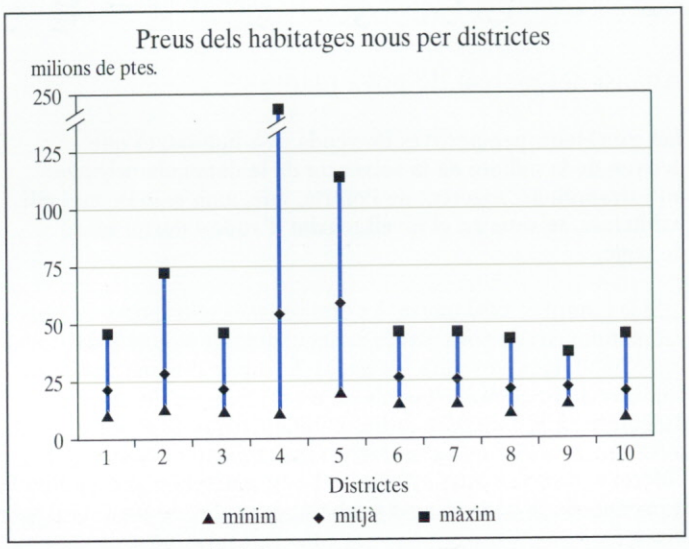

Font: Tecnigrama i elaboració pròpia.

Un cop encarada la segona meitat, s'ha corregit la llarga situació de dèficit d'oferta per la millora de les expectatives dels promotors de cara a la venda dels seus productes, sustentades bàsicament en la baixada històrica dels tipus d'interès i en una certa estabilitat dels preus que s'ha mantingut durant els anys centrals de la dècada però que, a hores d'ara, sembla trencar-se a l'alça per la pressió de la demanda i per la previsió d'un encariment de despeses al sector, que inclou les noves càrregues al constructor derivades de la nova llei de l'Edificació.

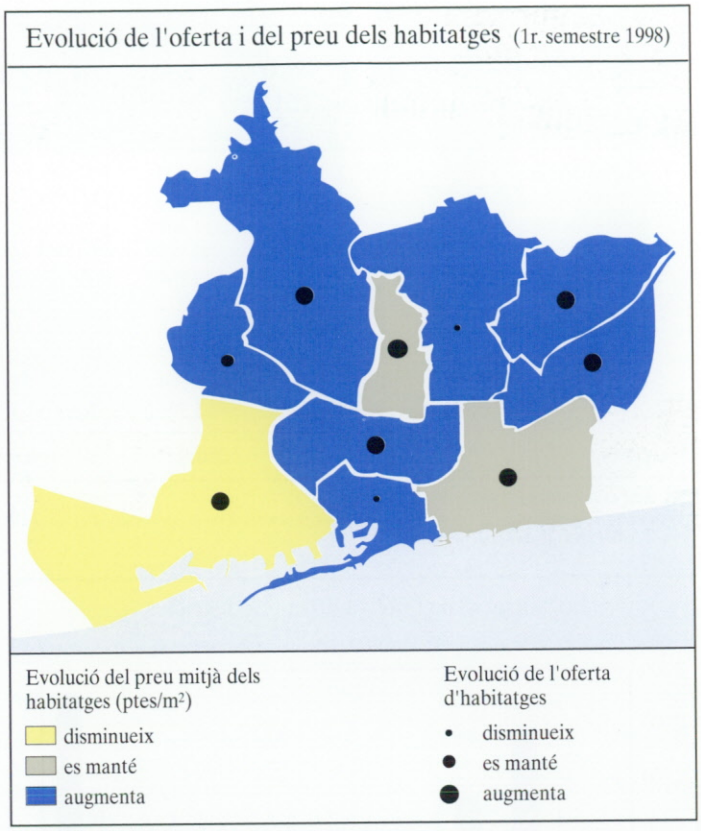

Font: Tecnigrama i elaboració pròpia.

Les grans promocions de Sant Martí i les nombroses i més petites de l'Eixample són les principals causants del notable increment de l'oferta. Entre tots dos districtes concentren pràcticament la meitat dels habitatges i dos de cada cinc promocions en venda.

La distribució territorial de l'oferta nova per districtes denota una acusada concentració de les noves promocions: Sant Martí, l'Eixample i Sants Montjuïc acullen sis de cada deu habitatges en oferta i més de la meitat de les promocions. Si Sant Martí ha estat durant els darrers anys un districte marcat —en termes d'oferta residencial— per l'impacte de la Vila Olímpica, no sembla fàcil que es pugui desprendre d'aquesta etiqueta d'excepcionalitat en un futur pròxim a causa d'operacions com la del Clot de la Mel o les previstes a Diagonal Mar, el Front Marítim, i l'obertura de la Diagonal, tres dels projectes rellevants de l'actual transformació urbanística de la ciutat que ja es troben en plena execució. Això provoca que aquest districte tingui la proporció més elevada d'habitatges per promoció —30—, deu per sobre de la mitjana de la ciutat. En total, són 2.280 habitatges —un de cada quatre de l'oferta de la ciutat—, entre els que se'n troben bastants de pertanyents a les grans operacions esmentades.

Distribució dels habitatges per intervals de preu i nombre de dormitoris (%) (1r. semestre 1998)

Interval de preu (milions ptes.)	Nombre de dormitoris					Total habitatges
	1	2	3	4	5 o més	
15 o menys	8,3	62,6	26,3	2,8	0,0	100,–
15-20	1,9	14,7	52,5	30,9	0,0	100,–
20-25	0,0	6,4	44,7	48,2	0,7	100,–
25-30	0,0	7,9	19,8	72,4	0,0	100,–
30-50	5,0	3,0	19,3	70,6	2,1	100,–
50 o més	0,0	0,0	18,1	54,2	27,6	100,–
Total habitatges	**1,8**	**11,0**	**34,1**	**50,7**	**2,3**	**100,–**

Distribució dels habitatges per districtes i preu (%) (1r. semestre 1998)

Districte	Preu (milions de ptes.)						Total
	<15	15-20	20-25	25-30	30-50	>50	
1. Ciutat Vella	17,0	35,0	16,4	12,7	18,9	0,0	100,–
2. L'Eixample	0,5	14,4	19,4	26,9	34,4	4,5	100,–
3. Sants-Montjuïc	3,3	53,0	38,5	2,8	2,3	0,0	100,–
4. Les Corts	3,5	2,6	9,2	34,9	43,9	5,9	100,–
5. Sarrià-Sant Gervasi	0,0	0,0	2,4	1,9	47,1	48,6	100,–
6. Gràcia	6,6	10,5	22,3	39,0	21,6	0,0	100,–
7. Horta-Guinardó	0,8	22,6	45,0	18,6	13,1	0,0	100,–
8. Nou Barris	16,0	32,0	24,5	25,5	2,1	0,0	100,–
9. Sant Andreu	13,0	49,8	26,6	6,1	4,5	0,0	100,–
10. Sant Martí	9,6	28,4	25,8	34,4	1,8	0,0	100,–
Total Barcelona	**5,7**	**25,6**	**23,3**	**21,1**	**17,9**	**6,5**	**100,–**

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de Tecnigrama.

El cas de l'Eixample és diametralment oposat. La dècada dels noranta —i especialment la segona meitat— ha estat testimoni d'un ferm ressorgiment de nova oferta residencial dins d'aquest districte, després d'un període en que els usos terciaris havien desplaçat els residencials a causa de la superior rendibilitat econòmica esperada per aquells. Actualment, es troben en oferta 1.935 habitatges nous, més del triple de l'oferta existent fins el 1994 i el doble de l'existent entre 1994 i 1995. En termes de promocions, n'ostenta el màxim amb 103 de noves, 27 per endavant de Sant Martí, el districte que es troba en segona posició. La centralitat i l'amplíssima varietat de l'oferta quant a localització, preu i superfície són els principals atractius per a una demanda que ja s'havia habituat a l'escassetat crònica de nous habitatges en aquest districte i que ara veu enfortida la seva solvència financera.

Aquesta nova oferta ja no se situa només en els barris més allunyats del centre del districte, sinó que tendeix a ocupar lentament alguns dels solars on hi ha substitució d'edificació antiga. Alhora, la progressiva «recolonització» d'aquest centre per part de nous residents es palesa sobretot en la transformació d'edificis ja existents que, en ser rehabilitats, abandonen l'ús d'oficina o local de negoci i esdevenen habitatges, gairebé sempre d'alt estànding. Tot plegat, i amb l'elevadíssima densitat edificatòria que caracteritza aquest districte, suposa l'inici d'un rejoveniment del seu parc d'edificis.

A l'extrem oposat, hi ha quatre districtes on l'oferta nova no supera els quatre-cents habitatges: els tres del nord més Ciutat Vella. En general, no són uns valors particularment diferents dels que es registren habitualment, i només destaquen la davallada d'Horta-Guinardó per la desaparició de l'oferta de les últimes restes de la Vila Olímpica de la Vall d'Hebron, i Ciutat Vella, on l'expansió constant de l'oferta situa els volums actuals entre els més elevats de la dècada.

Es confirma el trencament de la tendència a la baixa de la superfície mitjana. La nombrosa oferta protegida o a preus assequibles de Sant Martí i Sants-Montjuïc actua com a fre tant al preu com a la superfície mitjana de la ciutat.

Les dades del conjunt de la ciutat dibuixen el perfil següent pels habitatges en oferta: de mitjana, tenen uns 113 m² de superfície construïda i, a un preu de 250.039 ptes/m², costen uns 29,2 milions de pessetes. Majoritàriament se situen en promocions plurifamiliars i, en general, tenen tres o quatre dormitoris —un de cada tres i un de cada dos, respectivament.

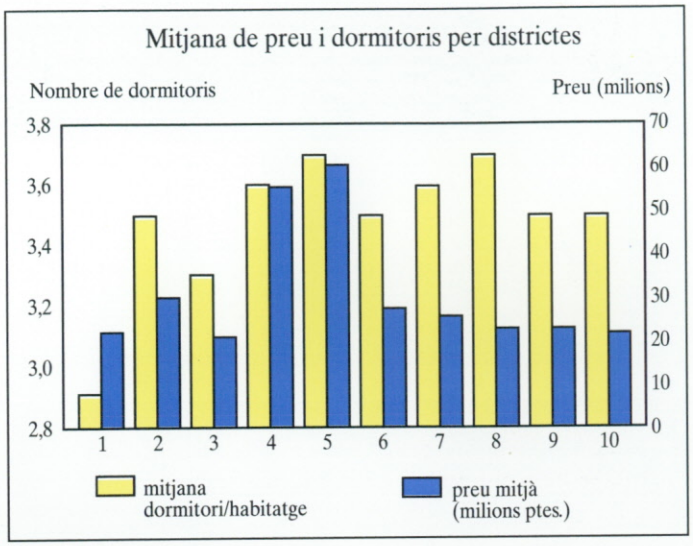

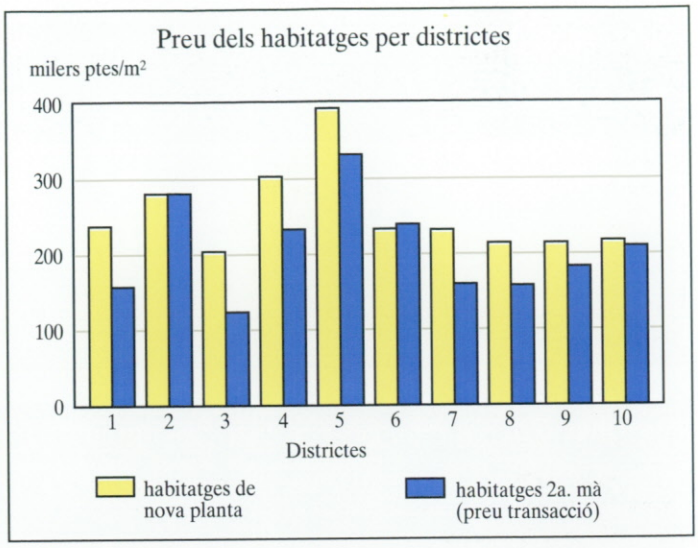

Si atenem a les dues variables que usualment es prenen com a referència —superfície i preu dels habitatges en venda—, els valors observats durant el primer semestre de l'any delaten alguns canvis en relació amb un any enrere. En primer lloc, es confirma que s'ha posat fi a la disminució progressiva de la grandària dels habitatges que havia assolit el seu màxim el 1993. Actualment, sembla haver-se estabilitzat i si bé l'increment mitjà és pràcticament inapreciable —1,6 m²—, s'observen augments més que notables a dos districtes —Les Corts i Gràcia, amb un 21,8 i un 13,6 per cent respectivament—, als que cal contraposar les davallades d'Horta-Guinardó —un 5,7 per cent—, i les més moderades de Sarrià-Sant Gervasi i Ciutat Vella.

Es generalitza la tendència dels preus a l'alça, destacant els augments de Les Corts i l'Eixample, on es produeix una reacció tècnica a l'atonia que ha caracteritzat tots dos districtes en els darrers anys.

Les variacions registrades en el preu/m² revelen que la tònica d'ascens és general a gairebé tots els districtes —amb una única excepció a Sants-Montjuïc—, si bé destaquen els sobtats augments de Les Corts i l'Eixample, del 15,9 i 11,8 per cent respectivament. En el primer cas, a més, aquest impuls ha situat el preu/m² per sobre de les 300.000 ptes, un vint per cent per sobre de la mitjana de la ciutat. De la resta de districtes amb preus a l'alça, només Sant Martí ha experimentat un augment inferior a la inflació, mentre que la resta oscil·la entre el 2,9 per cent de Gràcia i el 7,9 per cent de Ciutat Vella.

D'acord amb l'evolució del preu del m² i de la superfície, el preu unitari o total de venda d'un habitatge recull la variació a l'alça de les dues variables i n'amplifica l'impacte, amb un increment del 6,6 per cent. El valor mitjà assolit és de 29,2 milions de pessetes, el més elevat des del 1995 i 1,8 milions més alt que el corresponent a un any enrere. Una part d'aquest augment mitjà prové de l'evolució registrada a Les Corts, on s'ha produït un canvi clar en la tipologia del producte i on un habitatge costa, de mitjana, 55,6 milions de pessetes, gairebé vint milions per sobre del preu mitjà registrat durant el primer semestre de l'any passat. Aquesta transformació s'ha d'interpretar com una resposta dels promotors a la millora de la solvència de la demanda i al menor dinamisme que s'ha registrat en aquest districte en relació amb la resta de la ciutat en els darrers anys. L'escàs pes relatiu de l'oferta d'aquest districte sobre el conjunt de la ciutat —només representa un 5,1 per cent— frena una major incidència d'aquests augments sobre el preu mitjà de la ciutat.

En contraposició, l'abundant oferta de l'Eixample afecta molt més directament la mitjana de la ciutat. Els notables augments de la superfície i del preu/m² culminen en un valor de venda de 30 milions de pessetes, un 13,2 per cent més elevat que el d'un any enrere i, per primera vegada en els darrers sis anys, superior a la mitjana de la ciutat.

A l'impacte dels increments registrats a aquests dos districtes cal contraposar la construcció de grans promocions amb habitatges a preu taxat o protegit com les situades a Sant Martí esmentades anteriorment. Els nombrosos habitatges que formen part d'aquesta oferta actuen com a fre del preu mitjà de la ciutat, en situar-se majoritàriament entre els 16 i els 24 milions. Cal esperar que aquest efecte fre continuï en un futur proper, a mesura que vagin sortint a la venda les promocions restants en aquest mateix districte, a Nou Barris (Renfe-Meridiana) o Sant Andreu (Pla Sant Andreu-Sagrera).

Preu de les places d'aparcament en edificis residencials de nova planta (1r. semestre 1998)

Districte	Preu mitjà		Tipologia de l'oferta (%)[1]			
	milions ptes.	variació[2] (%)	Sense oferta	Inclosa en el preu	Opcional	Total
1. Ciutat Vella	2,5	0,0	52,6	0,0	47,4	100,–
2. L'Eixample	2,7	0,0	26,2	2,9	70,9	100,–
3. Sants-Montjuïc	2,1	–16,0	24,6	4,4	71,0	100,–
4. Les Corts	2,7	0,0	16,7	16,7	66,7	100,–
5. Sarrià-Sant Gervasi	3,1	0,0	2,7	32,4	64,9	100,–
6. Gràcia	2,4	–7,7	30,3	24,2	45,5	100,–
7. Horta-Guinardó	2,3	–11,5	13,2	13,2	73,7	100,–
8. Nou Barris	2,3	–8,0	5,6	11,1	83,3	100,–
9. Sant Andreu	2,2	–8,3	11,1	8,3	80,6	100,–
10. Sant Martí	2,1	–8,7	13,2	4,0	82,9	100,–
Barcelona	**2,4**	**–9,1**	**19,7**	**9,5**	**70,9**	**100,–**

[1] La distribució de les places d'aparcament en tres categories fa referència a si les promocions residencials disposen o no de places d'aparcament i al règim de venda.
[2] Variació (1r. semestre 1998/1r. semestre 1997).

Font: Tecnigrama i elaboració pròpia.

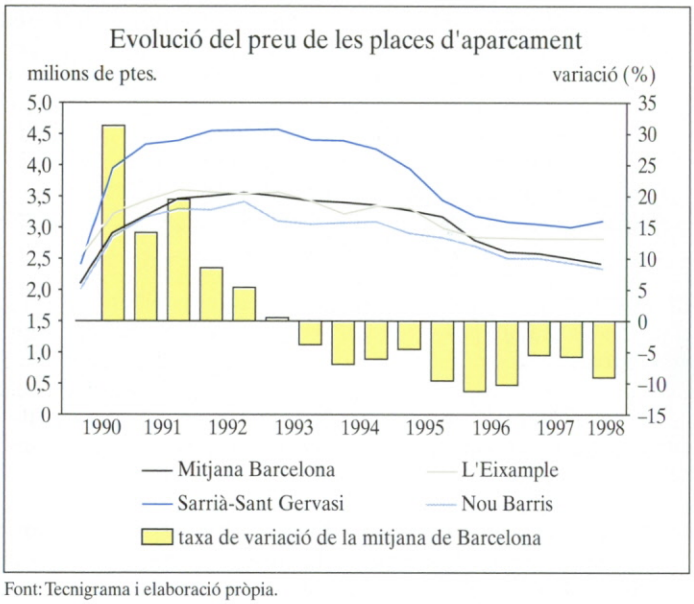

Font: Tecnigrama i elaboració pròpia.

La coexistència de diversos tipus de promocions i d'habitatges introdueix una dispersió notable dels preus. A set dels deu districtes de la ciutat —on es concentra el 62,6 per cent de l'oferta total—, el preu de venda se situa clarament per sota de la mitjana de la ciutat. A les Corts i Sarrià-Sant Gervasi, el preu mitjà pràcticament dobla aquesta mitjana, mentre que l'Eixample, com s'ha vist, se situa només lleugerament per sobre. A l'anàlisi per intervals de preu és on millor es palesa la incidència de les grans promocions protegides esmentades anteriorment, ja que la moda —amb un 25,6 per cent de l'oferta— se situa en l'interval que comprèn els habitatges que costen de 15 a 20 milions. És possible que aquest percentatge estigui infravalorat donat que alguna de les promocions de protecció oficial i a preu taxat romanen molt poc temps en oferta i es fa difícil detectar-les. En conjunt, tres de cada quatre habitatges en venda tenen un cost inferior a trenta milions.

Places d'aparcament

El fort ritme de creixement de l'oferta de noves places d'aparcament dissol els indicis d'acabament de la fase recessiva dels preus que es detectaren al llarg del 1997.

En contrast amb la ruptura de la tendència esmorteïda que han registrat els preus dels habitatges nous, les places d'aparcament situades en les mateixes promocions tornen a registrar un nou decrement dels preus que anul·la les incipients mostres de trencament de la tendència baixista que s'havien detectat al llarg del 1997. Amb una davallada dels preus del 9,1 per cent en termes nominals en relació amb el primer semestre d'un any enrere, el preu mitjà d'una plaça d'aparcament en un edifici residencial nou se situa en 2,4 milions de pessetes, la quantitat més baixa en termes nominals de tota la dècada i una tercera part inferior al preu màxim assolit —3,6 milions— en el segon semestre del 1992.

Aquesta tònica de descens és generalitzada, i si bé hi ha quatre districtes on tot i l'augment de l'oferta el preu no ha experimentat cap variació en relació amb un any enrere, n'hi ha dos —Horta-Guinardó i Sants-Montjuïc— on s'ha intensificat notablement el ritme de la davallada. En aquest darrer cas, el preu ha baixat fins al mínim de 2,1 milions, un valor que comparteix amb Sant Martí, on, com hem vist, hi ha la dotació més nombrosa d'habitatges nous.

L'augment de l'oferta que acompanya l'expansió de les promocions residencials anteriorment analitzat comporta una pressió a la baixa dels preus o una contenció de les pressions a l'alça com en al cas de l'Eixample i Sarrià-Sant Gervasi. Les dades de les llicències d'obres de nova construcció il·lustren el fort ritme de creixement de les places d'aparcament, amb unes dotacions mitjanes superiors a les 15.000 places anuals d'ençà el començament de la dècada, comptabilitzant les situades a tot tipus d'edificis. A l'altra costat de la balança, la demanda no ha restat impassible, i s'ha revifat tant pel fort creixement de les matriculacions de vehicles com per la millora de les condicions de finançament de la demanda, que contempla amb major solvència financera l'adquisició conjunta de l'habitatge i la plaça d'aparcament a un cost, en termes nominals, no gaire diferent del que corresponia només a l'habitatge tot just tres anys enrere.

Accessibilitat familiar a l'habitatge a Barcelona

	Preu de venda (ptes.)	(RFD) Renda familiar disponible (ptes.)	Preu/RFD	Entrada		Finançament	Esforç econòmic		
				En ptes.	En % de la RFD	Tipus d'interès (%)	Quota mensual en ptes.	En % RFD	
								SBF	ABF
	Nova planta								
1990	24.315.000	3.371.347	7,2	7.294.500	2,2	16,7	276.789	98,5	87,3
1991	26.246.000	3.642.013	7,2	7.873.800	2,2	16,0	289.106	95,3	85,3
1992	28.937.000	3.978.926	7,3	8.681.100	2,2	15,0	303.749	91,6	82,1
1993	30.198.000	4.183.217	7,2	9.059.400	2,2	14,0	301.619	86,5	76,7
1994	29.159.000	4.434.210	6,6	8.747.700	2,0	10,4	240.388	65,1	56,1
1995	30.517.000	4.722.434	6,5	9.155.100	1,9	11,0	260.141	66,1	57,1
1996	27.673.000	4.958.556	5,6	6.918.250	1,4	9,5	230.507	55,8	46,8
1997	27.650.000	5.181.691	5,3	5.530.000	1,1	6,9	210.079	48,7	39,2
1r.sem.98	29.200.000	5.300.870	5,5	4.380.000	0,8	5,9	219.656	49,7	41,0
	Segona mà								
1990	12.351.240	3.371.347	3,7	3.705.372	1,1	16,7	140.600	50,0	38,8
1991	13.549.860	3.642.013	3,7	4.064.958	1,1	16,0	149.255	49,2	39,2
1992	17.109.630	3.978.926	4,3	5.132.889	1,3	15,0	179.598	54,2	44,7
1993	16.641.000	4.183.217	4,0	4.992.300	1,2	14,0	166.211	47,7	37,9
1994	17.772.750	4.434.210	4,0	5.331.825	1,2	10,4	146.520	39,7	30,7
1995	17.337.000	4.722.434	3,7	5.201.100	1,1	11,0	147.789	37,6	28,5
1996	17.266.194	4.958.556	3,5	4.316.549	0,9	9,5	143.822	34,8	25,8
1997	17.951.016	5.181.691	3,5	3.590.203	0,7	6,9	136.388	31,6	22,1
1r.sem.98	22.211.840	5.300.870	4,2	3.331.776	0,6	5,9	167.088	37,8	29,1

Nota: El tipus d'interès considerat és el del conjunt d'entitats. El termini d'amortització és de 15 anys. SBF: Sense bonificacions fiscals. ABF: Amb bonificacions fiscals.
Font: Les taules i gràfics d'aquest apartat són d'elaboració pròpia a partir de dades de Tecnigrama, Forcadell, Departament d'Economia Aplicada de la UAB i Banco de España.

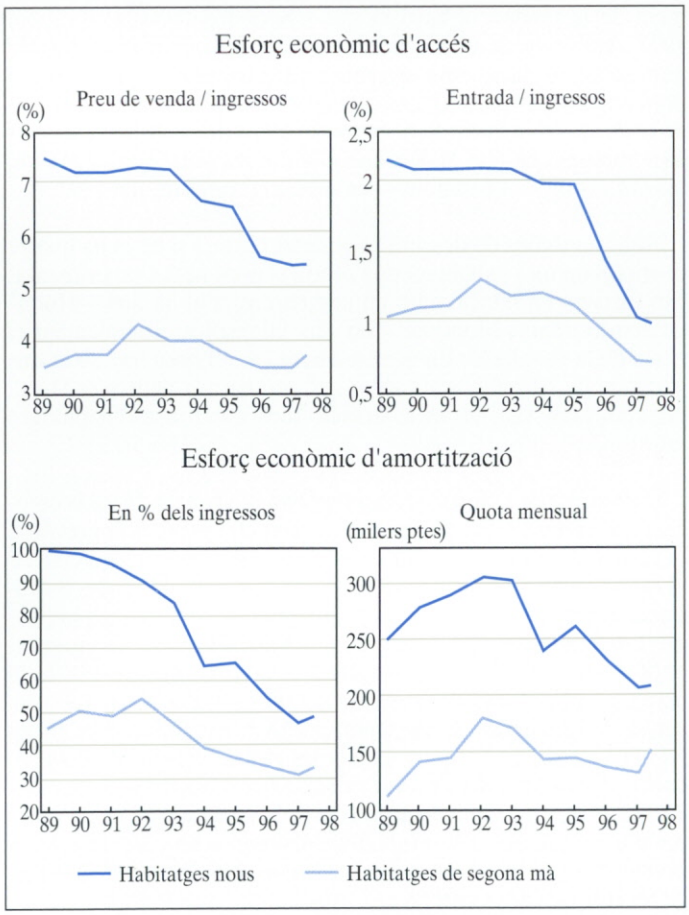

El canvi de conjuntura que afecta el mercat immobiliari trenca el procés de millora progressiva d'accessibilitat a l'habitatge dels darrers anys.

En algun moment, al llarg dels darrers mesos, ha començat a estendre's la percepció que les condicions d'accés a l'habitatge que han estat vigents en els darrers anys al mercat immobiliari han iniciat un canvi de rumb. Encara sense gairebé cap novetat important en els indicadors que mesuren aquestes condicions, hom té la impressió que el procés de millora continuada que s'ha viscut any rera any des de començament de la dècada és a les acaballes. Els preus, com s'ha vist, semblen haver abandonat definitivament l'estancament que han viscut en termes reals al llarg dels darrers anys i han iniciat una senda de creixement l'abast de la qual és per ara difícil de determinar. Alhora, els tipus d'interès han esgotat pràcticament el seu impressionant recorregut a la baixa, per bé que encara poden experimentar algun petit descens. Per últim, les expectatives d'evolució de les rendes familiars afronten una trajectòria d'estabilitat afermada en el manteniment de la favorable evolució de l'atur i les contractacions, si bé es poden veure condicionades a mitjà termini per les correccions a la baixa del creixement econòmic previst arran del deteriorament de les condicions econòmiques i financeres internacionals derivades de la crisi del sud-est asiàtic.

La combinació d'aquests tres elements obre un panorama més incert que el conegut en els darrers anys, quan el sector de la construcció residencial s'erigí com un dels motors de la recuperació econòmica, i l'augment de l'oferta a preus de venda estables i amb condicions de finançament progressivament més favorables millorà notablement l'accessibilitat a l'habitatge. Amb tot, només cal observar els gràfics adjunts per comprovar que les condicions actuals són molt més positives que les vigents a la major part de la dècada, per molt que imperi la sensació que s'han deixat enrera els moments més favorables —els valors màxims o mínims, segons les ratios— de les respectives sèries.

VI. Ocupació

Estimació de la població activa i ocupada

Període	Població Activa						Població Ocupada	
	Barcelona			Regió Metropolitana			Barcelona	RMB
	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Total
1991	712.521	n.d.	n.d.	1.775.885	1.103.575	672.310	646.226	1.578.137
1992	703.983	n.d.	n.d.	1.745.789	1.078.796	666.993	634.492	1.540.611
1993	695.445	392.369	303.076	1.832.178	1.100.148	732.030	609.109	1.572.425
1994	686.907	393.837	293.070	1.850.809	1.103.738	747.071	599.989	1.603.232
1995	678.369	376.385	301.984	1.871.244	1.104.763	766.481	602.301	1.650.361
1996	679.737	377.372	302.365	1.896.387	1.119.434	776.953	613.112	1.693.393
I.97	672.014	370.612	301.402	1.864.322	1.101.346	762.676	605.459	1.663.947
II.97	676.305	371.579	304.726	1.882.136	1.113.222	768.914	612.921	1.694.254
III.97	678.857	367.565	311.292	1.892.733	1.113.131	779.602	616.251	1.707.917
IV.97	676.063	369.574	306.489	1.881.223	1.110.390	770.833	617.199	1.703.854
I.98	673.642	368.899	304.743	1.871.082	1.094.860	776.222	615.506	1.699.979
II.98	674.104	376.560	297.544	1.873.001	1.093.528	779.473	620.231	1.717.626

Nota: Dades a final de període. Les dades dels últims quatre trimestres són provisionals.
Font: Estimació pròpia a partir de les dades censals, de l'Enquesta de Població Activa per a Barcelona i província, i de les dades d'atur de les OTG.

Taxes d'activitat i d'ocupació (Barcelona)

Període	Total	Homes	Dones
	Taxa d'activitat		
maig 96	66,7	77,7	56,3
I.97	63,7	72,4	55,5
II.97	65,2	74,0	57,0
III.97	67,0	76,5	58,5
IV.97	65,3	75,7	56,0
I.98	65,7	76,1	56,4
II.98	65,8	77,8	55,1
	Taxa d'ocupació		
maig 96	52,9	64,3	42,2
I,97	50,9	58,8	43,4
II.97	53,1	62,6	44,2
III.97	55,5	65,9	46,1
IV.97	54,2	65,6	44,1
I.98	54,8	67,2	43,7
II.98	55,5	69,1	43,2

Nota: Dades referides a la població de 16 a 64 anys.
Font: Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

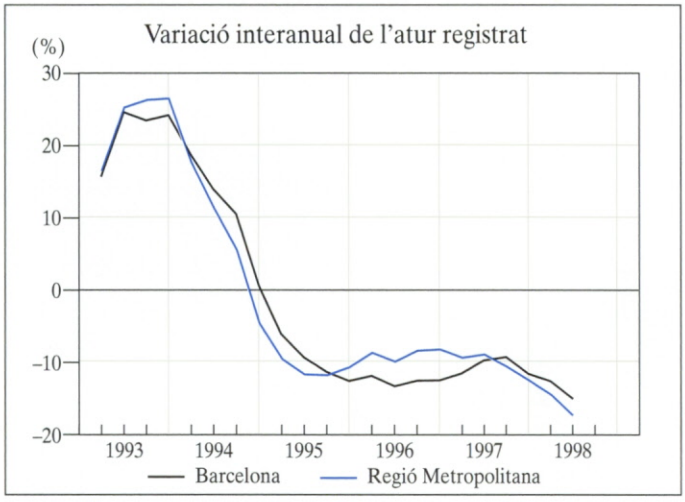

Un trimestre més, la continuïtat en el creixement econòmic es reflecteix en un augment constant de l'ocupació i una intensificació del descens de l'atur.

Les dades sobre ocupació i població activa del segon trimestre, tant les referides a Barcelona com a la Regió Metropolitana recullen, un trimestre més, un augment de l'ocupació i un descens de l'atur que fins i tot és, en termes relatius, més elevat que l'any passat. Així, l'ocupació al mes de juny entre els residents a Barcelona supera en gairebé 5.000 persones la de tres mesos abans i l'atur registrat se situa per sota de les 54.000 persones, gairebé 10.000 persones menys que al juny de 1997.

Les contractacions de cara al període de Setmana Santa —que enguany fou la segona setmana d'abril— han afavorit l'acceleració de la tendència a la baixa de l'atur en comparació amb la que es donava en acabar el primer trimestre. Dins d'aquesta conjuntura favorable, però, ja fa més de quatre anys que l'atur disminueix ininterrompudament, a banda de petites oscil·lacions estacionals, i l'avanç de dades dels mesos d'estiu manté aquesta tònica de caiguda de l'atur a unes taxes interanuals al voltant del quinze per cent. Encara que les diferències entre sexes comencen a accentuar-se.

Aquestes diferències es poden començar a apreciar en l'evolució de la pròpia població activa. Segons l'EPA del segon trimestre, el nombre total d'actius pràcticament es manté igual en relació amb el primer trimestre, alhora que augmenten els homes i disminueixen les dones. Una evolució de la població activa per sexes que no s'ajusta a l'evolució d'un any enrere ni tampoc a la que es dóna a la resta de la regió metropolitana, i s'haurà d'esperar a veure com evoluciona en els propers trimestres.

Atur registrat a Barcelona i a la Regió Metropolitana

Període	Total	Masculí	Femení	<25 anys	Indústria	Construcció	Serveis	S.o.a.
	Barcelona							
31 des. 1991	66.295	27.721	38.574	13.721	23.199	3.063	35.372	4.572
31 des. 1992	69.491	32.795	36.696	14.029	23.785	4.461	37.193	3.956
31 des. 1993	86.336	44.246	42.090	18.432	28.785	5.567	46.312	5.529
31 des. 1994	86.918	45.129	41.789	16.806	28.922	5.183	45.611	7.016
31 des. 1995	76.068	38.808	37.260	11.121	23.658	4.535	40.906	6.793
31 març 1996	75.254	38.240	37.014	10.959	22.406	4.461	41.096	7.107
30 juny 1996	70.236	35.287	34.979	9.624	20.779	4.125	38.248	6.921
30 set. 1996	68.954	34.303	34.651	9.617	19.751	4.110	37.701	7.233
31 des. 1996	66.625	33.273	33.352	9.255	18.554	3.946	36.435	7.511
31 març 1997	66.555	33.048	33.507	9.176	17.933	3.888	36.991	7.569
30 juny 1997	63.384	31.122	32.262	8.161	16.749	3.530	35.471	7.467
30 set. 1997	62.606	30.194	32.412	8.278	16.122	3.450	35.441	7.421
31 des. 1997	58.864	28.026	30.838	7.584	14.196	3.259	34.114	7.105
31 març 1998	58.136	27.210	30.926	7.104	13.520	3.113	34.526	6.788
30 juny 1998	53.873	24.609	29.264	5.892	12.677	2.822	31.621	6.352
	Regió Metropolitana							
31 des. 1991	197.748	77.016	119.732	51.572	85.682	13.116	82.063	16.280
31 des. 1992	205.248	94.910	110.268	55.186	87.125	19.395	84.296	13.813
31 des. 1993	259.753	132.910	126.843	73.260	105.867	24.933	108.209	19.869
31 des. 1994	247.577	125.478	122.099	61.345	96.656	21.921	104.999	23.032
31 des. 1995	220.883	109.646	111.237	44.857	80.441	19.440	97.275	22.807
31 març 1996	221.168	109.294	111.874	44.712	78.224	19.341	98.716	23.979
30 juny 1996	206.501	100.900	105.601	39.683	72.718	17.864	91.795	23.300
30 set. 1996	206.732	100.655	106.077	40.448	70.979	18.351	92.296	24.331
31 des. 1996	202.994	99.511	103.483	38.954	67.857	17.991	92.253	24.018
31 març 1997	200.375	97.460	102.915	37.702	65.111	17.510	93.368	23.524
30 juny 1997	187.882	89.465	98.417	33.053	60.851	15.779	87.899	22.588
30 set. 1997	184.816	87.090	97.726	32.788	59.037	15.265	87.719	22.010
31 des. 1997	177.369	82.619	94.750	30.720	54.737	14.641	86.387	20.641
31 març 1998	171.103	77.107	93.996	28.061	51.690	13.251	86.014	19.395
30 juny 1998	155.375	68.222	87.153	22.519	47.626	11.716	77.710	17.599

Font: Dades facilitades pel Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona i pel Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya.

Variació (%)	Barcelona		RMB	
	30 juny 98/ 31 març 98	30 juny 98/ 30 juny 97	30 juny 98/ 31 març 98	30 juny 98/ 30 juny 97
Atur total	–7,1	–15,0	–9,2	–17,3
— masculí	–9,2	–20,9	–11,5	–23,7
— femení	–5,3	–9,3	–7,3	–11,4
— juvenil	–17,0	–27,8	–19,7	–31,9
— agr., ram. i pesca	10,6	25,1	–3,9	–5,4
— indústria	–6,2	–24,3	–7,9	–21,7
— construcció	–9,2	–19,9	–11,6	–25,7
— serveis	–7,6	–10,0	–9,7	–11,6
— s.o.a.	–6,4	–14,9	–9,3	–22,1

De fet, no ha d'estranyar que la població activa tendeixi a estancar-se donada l'evolució en el mateix sentit de la població resident i l'augment que ha registrat la taxa d'ocupació en els darrers dos anys. A més, les noves generacions que per edat entren al mercat laboral són cada any més petites. Sembla que es comença a reduir la incorporació de dones al col·lectiu de demandants d'ocupació —i que per tant passen a formar part de la població activa— en un moment en què les expectatives de trobar feina encara són elevades. El fet que el nombre d'aturats registrats sense ocupació anterior accentuï el seu descens en aquests últims mesos en comparació amb anys anteriors abona aquesta idea.

Però, a banda que les noves incorporacions a la població activa siguin cada cop menors per raons demogràfiques, un cop assolides taxes d'ocupació masculina de l'ordre del 70 per cent de la població en edat de treballar pot ser que alguns col·lectius, especialment dones amb obligacions familiars i que treballen en condicions de màxima precarietat, es vegin desincentivades a continuar en el mercat laboral. El fet que aquesta evolució sigui diferent de la que es produeix entre les dones de la resta de l'entorn metropolità es pot explicar —si més no parcialment— pel menor pes que l'ocupació femenina té sobre el total fora de Barcelona.

Taxes d'atur registrat				
Període	**Barcelona**	**RMB**	**Catalunya**	**Espanya**
1988	13,4	16,4	15,2	18,8
1989	9,6	12,2	11,6	16,2
1990	9,1	11,4	10,9	15,6
1991	9,3	11,1	11,0	15,6
1992	9,9	11,8	11,2	15,5
1993	12,5	14,2	13,8	17,6
1994	12,7	13,4	12,6	16,5
1995	11,3	11,8	11,1	15,1
I.96	11,2	12,0	11,3	15,2
II.96	10,5	11,2	10,3	14,1
III.96	10,2	10,9	10,1	13,7
IV.96	9,8	10,7	10,2	13,8
I.97	9,9	10,7	10,1	13,9
II.97	9,4	10,0	9,1	13,0
III.97	9,2	9,8	8,9	12,6
IV.97	8,7	9,4	8,9	12,8
I.98	8,6	9,1	8,6	12,6
II.98	8,0	8,3	7,5	11,5

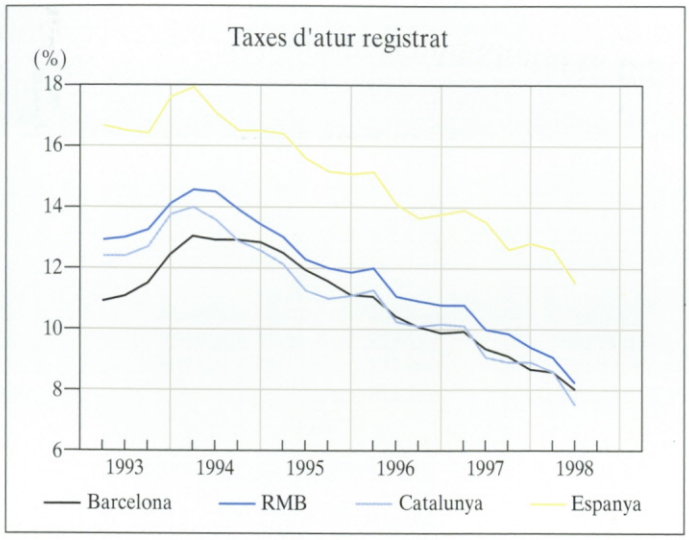

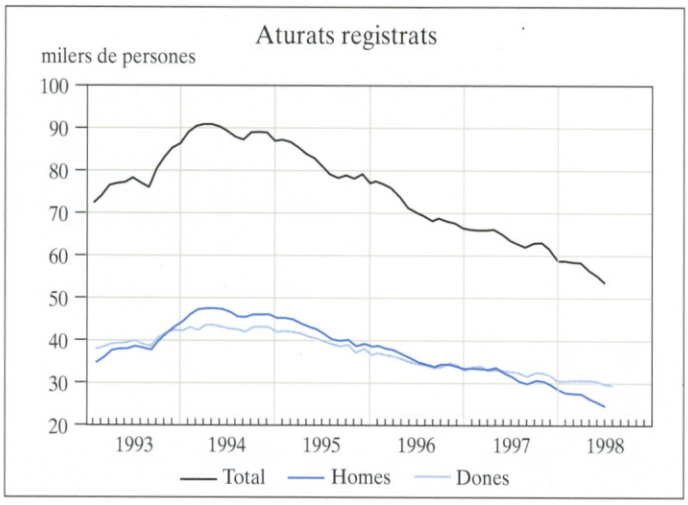

Si comparem en el cas de Barcelona les taxes d'activitat i d'ocupació per sexe d'aquest segon trimestre amb l'anterior o amb l'evolució global d'aquestes mateixes taxes, és la primera vegada en aquests anys de creixement econòmic i de creació de llocs de treball en què es nota una diferència de signe entre les masculines i les femenines. Així, mentre que la taxa d'activitat masculina augmenta més d'un punt i mig entre el primer trimestre i el segon, la femenina disminueix més d'un punt, i el mateix fenomen s'observa en les taxes d'ocupació, en què augmenta pràcticament dos punts la dels homes mentre en disminueix mig la de les dones.

Cal insistir que es tracta d'un fet puntual i que són estimacions fetes a partir de les Enquestes de Població Activa, que en qualsevol cas caldrà veure si l'evolució dels pròxims trimestres confirma aquesta tendència.

Amb una població activa pràcticament estable, el fort descens del nombre de desocupats permet que les taxes d'atur registrat siguin aproximadament 1,5 punts inferiors a un any enrere a tots els àmbits territorials.

Dins d'aquest marc d'estancament de la població activa a què fèiem esment, l'ocupació dels últims mesos s'ha concentrat principalment en els joves i en la població masculina, ja que el principal motor del creixement econòmic continua essent la indústria i la construcció, dos sectors que tradicionalment ocupen més homes que dones. Tanmateix, les bones perspectives en els serveis de cara a la temporada turística de l'estiu podrien suavitzar aquesta divergència.

Així, no és d'estranyar que l'atur masculí disminueixi a un ritme superior al femení, i també superior al de l'any passat, mentre que el ritme de disminució del femení es manté a uns nivells aproximadament similars als de l'any passat. Tot i que en tots dos col·lectius ja fa més de quatre anys que l'atur disminueix ininterrompudament —llevat de petits repunts merament estacionals—, el cert és que la diferència entre homes i dones desocupats en termes absoluts creix.

A la regió metropolitana, les tendències són les mateixes: disminució creixent del nombre de desocupats a la indústria i a la construcció, disminució en menor grau en els serveis i descens més accentuat als homes que a les dones. I és que estem parlant, entre les dades de tot l'any passat i les del primer semestre d'aquest, i tant a Barcelona com al conjunt metropolità, de descensos interanuals de l'ordre del 20/25 per cent en la indústria, en la construcció i en el col·lectiu masculí, i de l'ordre del 27/32 per cent entre els desocupats de menys de 24 anys, contra un descens en el col·lectiu femení que pràcticament no ha superat en 10 per cent.

Dins d'aquestes coordenades, les taxes d'atur també evolucionen clarament a la baixa, i el fenomen de descens del nombre de desocupats i la tendència de la població activa a un creixement moderat o a l'estancament s'observa també a Catalunya i a Espanya. Així, en tots els àmbits territorials, la taxa d'atur registrat a finals de juny se situa al voltant d'un punt i mig per sota de la d'un any enrere.

Assalariats i comptes de cotització del règim general de la Seguretat Social

Període	Assalariats			Comptes de cotització		
	Barcelona	RMB	Catalunya	Barcelona	RMB	Catalunya
IV.91	767.767	1.362.510	1.804.920	74.047	145.251	216.306
IV.92	735.427	1.318.814	1.753.094	71.894	139.571	200.788
IV.93	680.265	1.223.867	1.631.986	68.026	132.160	191.359
IV.94	659.431	1.232.726	1.660.670	72.430	146.609	213.181
IV.95	663.865	1.263.463	1.705.443	74.123	153.563	224.702
I.96	665.306	1.276.824	1.726.960	74.400	155.593	227.904
II.96	672.325	1.300.718	1.782.345	75.003	157.973	234.119
III.96	686.753	1.294.801	1.773.360	74.010	155.826	231.543
IV.96	674.151	1.300.405	1.756.657	75.388	158.818	232.716
I.97	686.474	1.329.823	1.806.656	76.141	161.359	237.049
II.97	700.075	1.361.691	1.870.743	76.231	162.658	241.649
III.97	702.640	1.366.763	1.870.013	75.016	160.035	238.194
IV.97	706.616	1.375.197	1.857.480	75.778	163.396	237.988
I.98	721.099	1.413.250	1.916.256	76.095	163.774	241.233

Distribució sectorial dels assalariats

Període	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	0 + NC
	Barcelona													
II.96	8.418	25.424	50.655	48.654	31.865	111.773	32.391	46.626	43.144	93.403	48.332	75.694	54.006	1.940
III.96	8.371	25.284	49.970	47.279	31.791	110.962	32.782	47.301	42.935	95.028	46.975	75.585	52.768	1.722
IV.96	8.113	24.576	49.097	47.234	30.862	114.327	33.100	47.098	42.471	96.075	48.448	77.616	53.759	1.375
I.97	8.068	24.918	49.584	47.410	32.553	112.446	34.091	47.445	43.192	103.599	49.269	78.753	54.259	887
II.97	8.070	25.121	50.285	47.799	33.841	113.855	34.612	47.438	43.303	112.784	49.369	77.695	55.208	695
III.97	8.076	23.782	49.959	48.033	34.486	112.924	36.084	50.234	43.510	119.245	47.884	80.884	47.167	372
IV.97	7.949	22.948	49.054	47.759	33.907	116.079	36.282	49.681	43.270	118.176	49.047	86.596	45.256	707
I.98	7.934	23.460	49.727	48.714	36.525	115.046	36.534	49.047	43.047	126.184	50.553	87.543	46.147	638
	Regió Metropolitana													
II.96	9.493	66.897	150.261	162.514	78.549	226.845	56.698	65.946	54.590	135.791	72.400	131.687	84.057	4.990
III.96	9.440	66.871	150.313	159.490	76.700	225.775	56.835	66.801	54.725	138.403	70.134	132.353	82.701	4.260
IV.96	9.173	66.017	149.548	158.576	74.377	231.993	54.620	66.910	54.194	139.551	71.250	136.389	84.309	3.488
I.97	9.094	68.476	151.969	162.763	79.412	233.154	57.189	68.411	53.598	146.741	71.583	139.316	85.605	2.512
II.97	9.125	69.237	155.377	165.248	82.968	238.783	60.382	69.300	53.808	157.325	73.089	138.111	87.053	1.885
III.97	9.237	67.191	154.214	168.811	84.937	234.770	62.869	74.209	54.182	165.568	71.940	143.713	73.637	1.485
IV.97	9.074	66.034	153.192	167.745	84.044	242.087	60.375	74.065	53.886	164.990	72.790	152.149	72.861	1.905
I.98	9.066	67.832	158.213	172.372	92.784	242.744	62.177	74.576	53.779	176.128	73.697	153.249	74.473	2.160

0 Agricultura, ramaderia i pesca
1 Energia i aigua
2 Extracció de minerals no energètics. Química
3 Metal·lúrgia
4 Altra indústria manufacturera
5 Construcció
6 Comerç i reparacions
7 Hosteleria
8 Transport i comunicacions
9 Finances i assegurances
10 Serveis immobiliaris i a les empreses
11 Administració pública
12 Sanitat, Ensenyament i serveis socials
13 Serveis personals i domèstics
NC No classificat

Font: INSS. Elaboració pròpia a partir de les dades facilitades pel Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona i, a partir de 1994, pel Departament de Treball de la Generalitat.

Creix el nombre d'assalariats gràcies a que el nombre de contractes continua augmentant a taxes elevades però que comencen a mostrar símptomes de desceleració.

Darrere d'aquesta evolució hi ha un augment considerable de la contractació. A Barcelona s'han registrat, en el primer semestre, 314.000 contractes, un 21 per cent més que el mateix període de 1997. Però aquesta xifra, o la de 1997 amb quasi 570.000 contractes és, en termes absoluts, molt elevada en juxtaposició amb la població que treballa a la ciutat, i més concretament amb els aproximadament 300.000 treballadors que en depenen directament. Una evidència de la poca durada d'un gran nombre de contractes i de l'elevada rotació en els llocs de treball a base de contractes de curta o molt curta durada.

En efecte, tot i que el nombre de contractes indefinits ha augmentat espectacularment, fins més que doblar-se en alguns mesos, tot just representen un quinze per cent. El 85 per cent restant és de durada definida, i, segons les dades del primer semestre, tres de cada deu d'aquests són de durada inferior a un mes. I la proporció dels indefinits tendeix a disminuir a partir de maig, un cop s'acompleix un any de l'entrada en vigor de la normativa de 1997 i s'acaben algunes de les possibilitats de conversió a indefinits que preveia. Per altra banda, la contractació a través de les Empreses de Treball Temporal va créixer a Catalunya un 38,5 per cent en el període comprès entre gener i maig d'enguany.

Distribució dels contractes registrats a l'INEM

Període	Total contractes	Acollits a mesures de foment	No acollits a mesures de foment
1987	220.091	107.702	112.389
1988	291.065	147.458	143.607
1989	328.528	166.999	161.529
1990	350.018	174.760	175.258
1991	379.209	181.460	197.749
1992	368.500	153.474	215.026
1993	268.898	108.080	160.818
	Total	**Definits**	**Indefinits**
1994	319.814	299.179	20.635
1995	421.277	393.713	27.564
1996	492.431	464.842	27.589
1r. tr.	112.283	104.800	7.483
2n. tr.	116.676	110.458	6.218
3r. tr.	116.312	111.093	5.219
4t. tr.	147.160	138.491	8.669
1997	568.954	508.653	60.301
1r. tr.	120.764	112.650	8.114
2n. tr.	137.994	127.594	10.400
3r. tr.	128.061	111.214	16.847
4t. tr.	182.135	157.195	24.940
1998			
1r. tr.	153.555	129.755	23.800
2n. tr.	160.535	136.828	23.707

Font: Dades de les OTG facilitades per Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

Variació	2n. tr. 1998/ 2n. tr. 1997	1r. sem. 1998/ 1r. sem. 1997	1997/1996
Total contractes	16,3	21,4	15,5
Definits	7,2	11,0	9,4
Indefinits	128,0	156,6	118,6

Però el relatiu manteniment de la precarietat de les contractacions no exclou que, en termes globals, no augmenti el nombre d'ocupats, sinó al contrari. La relativa facilitat per anar encadenant contractes temporals ha permès que el nombre d'assalariats hagi augmentat considerablement: en els tres primers mesos de l'any, el nombre d'afiliats al règim general de la Seguretat Social va augmentar a Barcelona de gairebé 14.500 persones, a la Regió Metropolitana de més de 38.000 i uns 59.000 a Catalunya.

L'evolució amb més detall d'aquestes dades es pot veure en les taules relatives al nombre d'assalariats i de comptes de cotització a la Seguretat Social, que reprenem en aquest número, i que fan referència als tres àmbits esmentats, i es complementen, en el cas de Barcelona, amb una desagregació a nivell de grans sectors d'activitat econòmica.

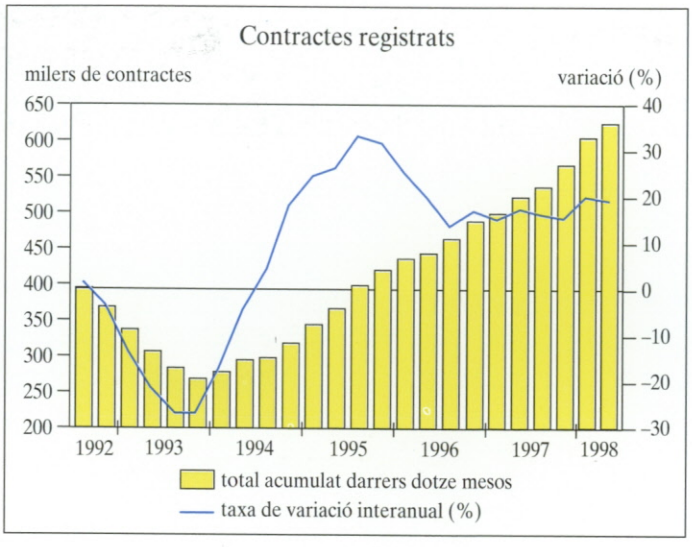

Les principals conclusions que es poden treure d'aquestes dades es refereixen al fort dinamisme de la construcció ja sigui a través del propi sector com indirectament a través de l'epígraf de serveis immobiliaris i a les empreses, sector que també reflecteix les necessitats creixents de serveis externs per part de la resta d'activitats, especialment les industrials. Això explica que una part important de l'ocupació generada per l'activitat industrial es comptabilitzi com a generada per empreses de servei, especialment dels epígrafs de serveis a les empreses i de transports i comunicacions. Analitzar l'evolució de l'ocupació per sectors no reflecteix del tot les dinàmiques reals.

Resumen / *Summary*

Síntesis de la coyuntura

Evolución de la economía de Barcelona y su región metropolitana durante el segundo trimestre de 1998.

Los resultados correspondientes al segundo trimestre confirman las previsiones avanzadas a principio de año. La evolución de la mayor parte de los indicadores disponibles pone de manifiesto que durante el primer semestre de 1998 la actividad económica del área de Barcelona ha mantenido el dinamismo mostrado a lo largo de 1997, cuando se alcanzó un crecimiento real del PIB del orden del cuatro por ciento. A pesar de la extensión de la crisis financiera asiática a Rusia y Sudamérica, las previsiones de crecimiento económico del área de Barcelona para el conjunto del año se mantienen. En el caso de que se agudizara la inestabilidad en los mercados financieros y acabara afectando a las economías europeas, sería previsible que la economía catalana y, en menor medida, la de Barcelona se resintieran a medio plazo.

Así, y con la vista puesta en este escenario macroeconómico en el que empiezan a aparecer dudas tanto sobre las perspectivas empresariales a medio plazo como sobre las decisiones de gasto y ahorro de las familias, lo cierto es que la economía de Barcelona y su región metropolitana a lo largo del primer semestre de 1998 presenta unos resultados notablemente positivos. Un hecho especialmente destacable porque el ritmo de crecimiento es mayor que la media de la UE y se produce por quinto año de expansión ininterrumpida del PIB.

La evolución de la actividad económica de la ciudad durante el segundo trimestre da continuidad a la tendencia expansiva de trimestres anteriores.

El predominio de trayectorias alcistas en la práctica totalidad de los sectores de actividad no es novedad. La expansión de la economía barcelonesa se ha basado en un contexto de precios relativamente estables y de tipos de interés descendentes, que animan la inversión y el consumo de bienes duraderos. Tal y como ha quedado demostrado, es un entorno muy favorable para la creación de ocupación.

Entre los diversos sectores de actividad, la Construcción se perfila como el más dinámico, seguido de cerca por la Industria. Los Servicios, que prácticamente generan tres cuartas partes de la actividad económica de la ciudad, se mantienen en una tendencia expansiva más moderada, a un ritmo de crecimiento inferior al del conjunto de la economía. En parecidos términos podríamos describir la evolución de la economía catalana, si bien cabría destacar una significativa recuperación de la actividad agraria que da un vuelco a la pésima evolución que tuvo este sector en 1997.

Economic outlook

Development of the economy in Barcelona and its metropolitan region in the second quarter of 1998.

The results corresponding to the second quarter confirm the predictions advanced at the beginning of the year. The development of the greater part of the indicators available makes it clear that during the first six months of 1998 the economic activity of the Barcelona area has maintained the dynamism shown throughout 1997, when it reached a real GNP growth of around four per cent. In spite of the extension of the Asian financial crisis to Russia and South America, the expectations of economic growth in the Barcelona area for the year as a whole are maintained. Should the instability of the financial markets sharpen and finish up by affecting the European economies, it is to be expected that the Catalan economy and, to a lesser degree, that of Barcelona would suffer in the medium term.

Thus, and looking at this macroeconomic scenario, in which doubts are beginning to appear, both over business perspectives in the medium term and over family decisions as to spending and saving, the fact is that the economy of Barcelona and its metropolitan region, throughout the first half of 1998 presented notably positive results. A fact particularly notable because the rhythm of growth is better than the average in the EU and for the fifth year running there has been an expansion of the GDP.

The development of the economic activity of the city during the second quarter gives continuity to the expanding trend of previous quarters.

The predominance of rising trajectories in practically all the sectors of activity is not a new thing. The expansion of the Barcelona economy has been based on a context of relatively stable prices and falling interest rates, which stimulate investment and the consumption of durable goods. As has been demonstrated, this is a very favourable environment for job creation.

Among the various sectors of activity, the Construction sector is profiled as the most dynamic, closely followed by industry. Services, which generate almost three quarters of the economic activity of the city, remain in a more moderate expansive trend at a growth rate lower than for the economy as a whole. We could describe the development of the Catalan economy in similar terms, even although mention should be made of a significant recovery of agricultural activity which has given a new turn to the poor performance in this sector in 1997.

Transportes / *Transport*

Indicadores	Período	Valor absoluto y tasa interanual (%)		Últimos 12 meses y tasa interanual (%)		1997/96 (%)
Aeropuerto / *Airport*						
Tránsito de pasajeros *Passenger traffic*						
— Total (miles) *Total (thousands)*	II.98 *2nd.Q*	4.250	6,5	15.510	8,3	12,1
— Interior (miles) *Domestic (thousands)*	II.98 *2nd.Q*	2.247	1,6	8.424	5,4	9,8
— Internacional (miles) *International (thousands)*	II.98 *2nd.Q*	1.881	14,6	6.638	15,0	16,9
Tráfico de mercancías (Tm) *Freight traffic (Tons)*	II.98 *2nd.Q*	19.073	–7,3	77.337	–8,1	1,0

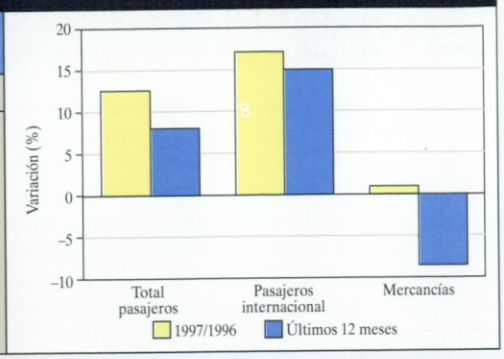

Puerto. Tráfico de mercancías / *Port. Freight traffic*						
— Total (miles Tm) *Total (thousands of tons)*	II.98 *2nd.Q*	6.312	–2,6	24.575	0,6	5,6
— Salidas (miles Tm) *Outflow (thousands of tons)*	II.98 *2nd.Q*	2.358	–2,8	9.198	–1,8	6,8
— Entradas (miles Tm) *Inflow (thousands of tons)*	II.98 *2nd.Q*	3.954	–2,5	15.377	2,1	4,9
— Carga general (miles Tm) *General freight (thousands of tons)*	II.98 *2nd.Q*	3.398	13,2	12.390	12,4	16,6
— Contenedores (Teus) *Containers (TEUs)*	II.98 *2nd.Q*	268.455	7,5	1.005.576	15,4	26,7

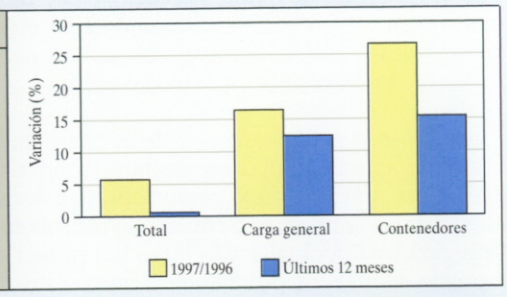

Transporte público de pasajeros / *Passenger Public Transport*						
Servicio urbano *Urban service*						
— Red Metro y FGC (miles) *Underground (Metro and FGC) (thousands)*	II.98 *2nd.Q*	72.078	8,5	274.204	5,0	–3,9
— Autobús (miles) *Bus (thousands)*	II.98 *2nd.Q*	45.208	–7,1	177.580	–1,9	0,0
Servicio ferroviario cercanías (miles) *Railway suburban service (thousands)*	II.98 *2nd.Q*	29.896	2,2	116.976	5,0	4,8
Indicators	***Period***	***Absolute value and interannual rate (%)***		***Last 12 months and interannual rate (%)***		***1997/96 (%)***

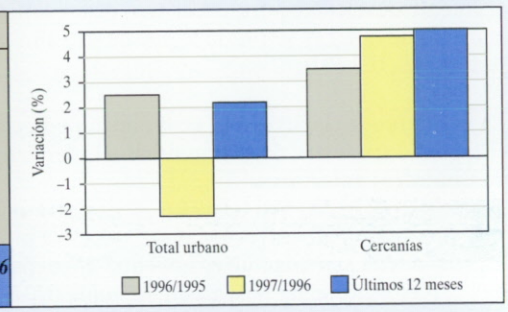

Los resultados de las encuestas industriales de mayo y junio adelantan los primeros indicios de desaceleración de la actividad industrial en la región metropolitana.

Efectivamente, el perfil de crecimiento estable que ofrecían los datos del primer cuatrimestre —especialmente en cuanto a producción, ventas y ocupación— se ha visto ligeramente frenado, principalmente en las exportaciones. Esta corrección a la tendencia alcista se considera una reacción a la necesidad de consolidar el crecimiento acumulado en trimestres anteriores, al tiempo que se imputa a la dificultad de mantener los elevados ritmos de crecimiento en los subsectores que ya operan al límite de la capacidad productiva o con dificultades para incorporar nueva mano de obra cualificada. La reducción de las exportaciones a Rusia, Extremo Oriente y Latinoamérica, que, en conjunto, absorben un 12 por ciento de la exportaciones catalanas, será un elemento que cobrará progresiva importancia a lo largo del año.

Una buena muestra de la coyuntura expansiva que vive el sector industrial es la ampliación del periodo de trabajo asegurado hasta niveles desconocidos en los últimos años. Es una consecuencia más del crecimiento sostenido de la demanda y de la creciente dificultad de las empresas para aumentar el volumen de producción.

The results of industrial polls for May and June shows the first indications of a deceleration in industrial activity in the metropolitan region.

In effect, the profile of stable growth offered by the details of the first four months — especially with regard to production, sales and employment — can be seen as slightly slowed, principally in exports. This correction to the rising trend is considered as a reaction to the need to consolidate the accumulated growth of previous quarters, while it is also imputed to the difficulty of maintaining the high growth rates in subsectors which were already operating at the limit of their productive capacity, or had difficulties in finding new qualified labour. The reduction in exports to Russia, the Far East and Latin America which, taken together, absorb some 12 per cent of Catalan exports, will be an element which will take on increasing importance throughout the year.

A good example of the expansive situation through which the industrial sector is passing is the increase in assured working periods to levels unknown in recent years. This is another consequence of sustained growth in the demand and of the rising difficulty experienced by companies in increasing the volume of production.

Turismo, consumo y precios / *Tourism, consumption and prices*

Indicadores	Período	Valor absoluto y tasa interanual (%)		Últimos 12 meses y tasa interanual (%)		1997/96 (%)
Consumo de energía y matriculación de vehículos / *Energy consumption and auto registrations*						
Electricidad de uso cial.-ind. (Gwh) *Electricity (commercial / industrial uses) (Gwh)*	II.98 *2nd.Q*	861	–0,6	3.554	3,6	4,2
Electricidad de uso doméstico (Gwh) *Electricity (domestic use) (Gwh)*	II.98 *2nd.Q*	429	2,1	1.668	1,2	1,9
Gas canalizado (millones termias) *Piped gas (millions of therms)*	II.98 *2nd.Q*	719	14,9	2.669	3,4	–1,8
Matriculación de vehículos (provincia) *Auto registrations (province)*	II.98 *2nd.Q*	59.972	43,2	209.522	25,8	15,5
Visitantes y pernoctaciones hoteleras / *Visitors and hotel overnight stays*						
Total pernoctaciones (miles) *Hotel overnight stays (thousands)*	my.-jn.98 *my.-jn.98*	1.295	10,5	7.213	8,3	9,8
Visitantes según motivo de la visita (miles) *Visitors by purpose (thousands)*	my.-jn.98 *my.-jn.98*	571	13,6	2.877	–1,6	–7,8
— Negocios (miles) *Business (thousands)*	my.-jn.98 *my.-jn.98*	177	–18,4	1.039	–17,5	–14,7
— Turismo (miles) *Tourism (thousands)*	my.-jn.98 *my.-jn.98*	236	27,8	1.191	14,4	10,9
— Ferias, congresos y otros (miles) *Fairs, conventions and others (thousands)*	my.-jn.98 *my.-jn.98*	158	59,4	647	6,9	–8,5
I.P.C. (Variación interanual / *C.P.I. (consumer price index) (annual variation)*						
Barcelona (provincia) (%) *Barcelona (province) (%)*	II.98 *2nd.Q*	0,4	–	–	2,5	2,2
Cataluña (%) *Catalonia (%)*	II.98 *2nd.Q*	0,5	–	–	2,4	2,1
España (%) *Spain (%)*	II.98 *2nd.Q*	0,4	–	–	2,1	2,0
U.E. (%) *EU (%)*	II.98 *2nd.Q*	0,8	–	–	2,0	2,0
Indicators	***Period***	***Absolute value and interannual rate (%)***		***Last 12 months and interannual rate (%)***		***1997/96 (%)***

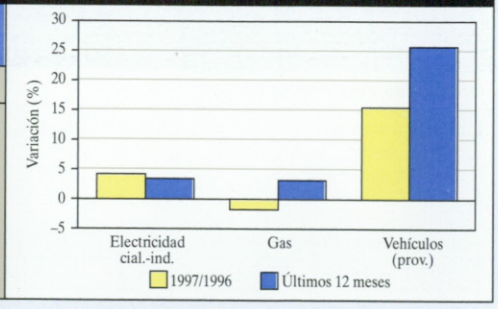

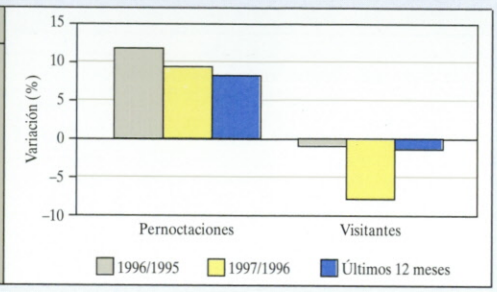

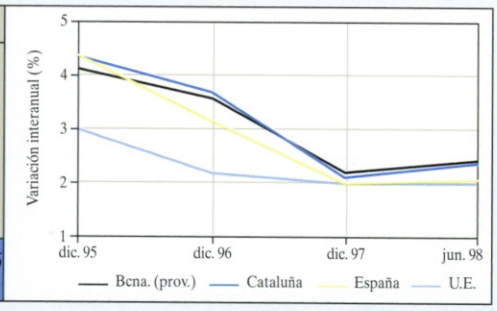

El protagonismo del crecimiento de la producción industrial en la región metropolitana lo ostenta la demanda interna, que ve progresivamente fortalecida su capacidad de gasto.

En contraste con otros episodios recientes de expansión de la actividad industrial, cabe destacar la menor importancia que otorgan actualmente los empresarios a la debilidad de la demanda como factor que limita la producción. Desde 1997, cada bimestre se reduce el número de empresas que achacan a este elemento y a las dificultades de financiación el estancamiento o el escaso crecimiento de la producción y, en cambio, aumenta el número de las que acentúan la insuficiencia del equipo productivo.

Siguiendo el rastro de las exportaciones de productos manufacturados llegamos hasta el puerto, donde ya se percibe la dificultad de mantener los niveles de crecimiento alcanzados en el bienio 1996-1997. En contraste, la recuperación de la demanda interna presiona de manera espectacular sobre las importaciones. La crisis financiera de Extremo Oriente juega a favor de este cambio de flujos.

The protagonism of growth of industrial production in the metropolitan region is shown by the internal demand which is feeling a progressively reinforced purchasing capacity.

In contrast to other recent episodes of expansion of industrial activity, it is notable that currently businesses attach less importance to the weakness of demand as a factor limiting production. Since 1997, every two months sees a reduction in the number of companies which attribute importance to this element and to the difficulties of financing a standstill or scarce growth in production and, on the other hand, an increase in the number of those who accentuate the insufficiency of productive equipment.

Following the path of exports of manufactured goods brings us to the Port, where the difficulty of maintaining the levels of growth reached in the two years 1996-1997 is already perceptible. In contrast, the recovery of internal demand has meant a spectacular pressure on imports. The financial crisis of the Far East plays in favour of this change of flow.

Mercado de trabajo / *Labor Market*

Indicadores	Período	Valor absoluto y tasa interanual (%)		Últimos 12 meses y tasa interanual (%)		1997/96 (%)
Ocupación / *Employment*						
Residentes activos *Active residents*	30.jn.98 *jn.30*	674.104	–0,3	–	–	–0,5
Residentes ocupados *Employed residents*	30.jn.98 *jn.30*	620.231	1,2	–	–	0,7
Residentes activos (RMB) *Active residents (metropolitan area)*	30.jn.98 *jn.30*	1.873.001	–0,5	–	–	–0,8
Residentes ocupados (RMB) *Employed residents (metropolitan area)*	30.jn.98 *jn.30*	1.717.626	1,4	–	–	0,6
Contrataciones registradas *Registered employment contracts*	II.98 *2nd.Q*	160.535	16,3	624.286	19,5	15,5
Paro registrado / *Registered unemployment*						
Total parados registrados *Registered unemployment*	30.jn.98 *jn.30*	53.873	–15,0	–	–	–11,6
Paro masculino *Male unemployment*	30.jn.98 *jn.30*	24.609	–20,9	–	–	–15,8
Paro femenino *Female unemployment*	30.jn.98 *jn.30*	29.264	–9,3	–	–	–7,5
Paro juvenil (16-24 años) *Youth unemployment (aged 16-24)*	30.jn.98 *jn.30*	5.892	–27,8	–	–	–18,1
Parados sin ocupación anterior *With no previous employment*	30.jn.98 *jn.30*	6.352	–14,9	–	–	–5,4
Tasas de paro registrado / *Registered unemployment rate*						
Barcelona *Barcelona*	30.jn.98 *jn.30*	8,0	–	–	–	8,7
Región Metropolitana (RMB) *Metropolitan area*	30.jn.98 *jn.30*	8,3	–	–	–	9,4
Cataluña *Catalonia*	30.jn.98 *jn.30*	7,5	–	–	–	8,9
España *Spain*	30.jn.98 *jn.30*	11,5	–	–	–	12,8
Indicators	***Period***	***Absolute value and interannual rate (%)***		***Last 12 months and interannual rate (%)***		***1997/96 (%)***

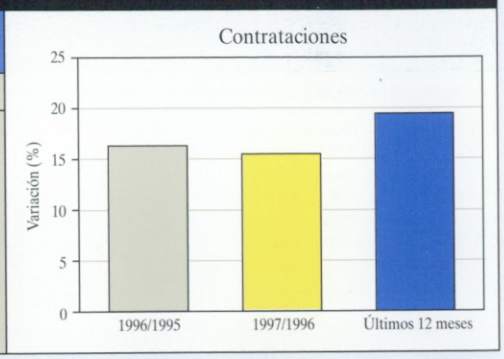

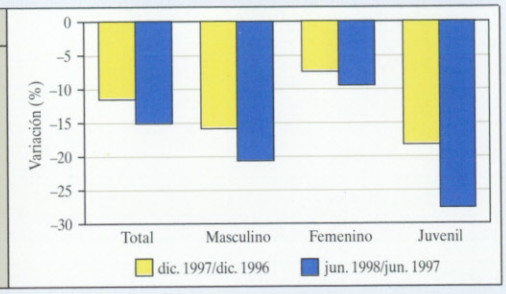

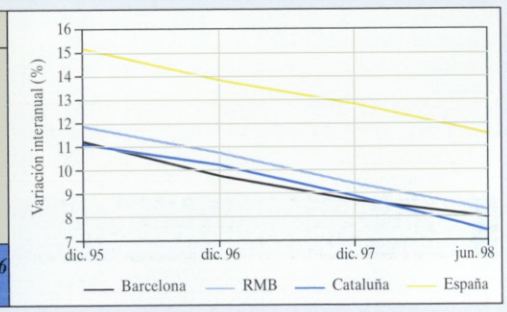

El aumento del tráfico de contenedores se enmarca en el potencial de Barcelona como centro logístico europeo.

En paralelo al aumento de flujos de carga general, continúa creciendo a buen ritmo el tráfico de contenedores, superándose ya el millón de Teus/año. El crecimiento sostenido de este tipo de tráfico a lo largo de los últimos años responde a los esfuerzos que operadores y administraciones despliegan para potenciar la plataforma aeroportuaria de Barcelona como uno de los grandes centros logísticos del Mediterráneo.

El tránsito internacional, fuertemente impulsado por los desplazamientos turísticos, sostiene la tendencia alcista del tránsito de pasajeros tanto en el puerto como en el aeropuerto.

En lo que respecta al aeropuerto, el tráfico de mercancías se ve frenado por la competencia existente con otros menos congestionados o más especializados en carga como los de Vitoria o Zaragoza. Habrá que esperar a la construcción de la tercera pista y a que finalice la construcción de la nueva zona de carga para revitalizar este tipo de tráfico. Por contra, continúa aumentando el número de viajeros que utilizan el avión para sus desplazamientos —especialmente en los vuelos internacionales—, si bien esta tendencia al alza se ha desacelerado recientemente por la creciente competencia con otros medios de transporte, sobre todo en los vuelos interiores. De hecho, el escaso crecimiento del número de vuelos que ha registrado el aeropuerto durante el primer semestre del año ha provenido íntegramente del tráfico exterior.

The increase of container traffic underlines Barcelona's potential position as a European logistical centre.

In parallel to the increase of flow in general cargo, container traffic continues growing at a good rhythm, already exceeding a million Teus/year. The sustained growth of this type of traffic throughout recent years shows a response to the efforts which operators and public administrations have made to stimulate the air/sea transport platform of Barcelona as one of the biggest logistical centres of the Mediterranean.

International transit, strongly encouraged by tourist movements, sustains the rising trend in passenger movements, both in the port and the airport.

With regard to the airport, goods traffic has been slowed by competition existing with other airports less congested or more specialised in cargo, such as those of Vitoria and Zaragoza. We will have to await the construction of the third runway and the finalisation of the construction of the new cargo area to revitalise traffic of this nature. On the other hand, the number of passengers travelling by air continues to increase — especially in international flights — although this upward trend has been slowed recently by growing competition with other means of transport, particularly in domestic flights. In fact, the small growth in the number of flights registered at the airport during the first quarter of the year has come wholly from foreign traffic.

Construcción y mercado inmobiliario / *Construction and real estate market*

Indicadores	Período	Valor absoluto y tasa interanual (%)		Últimos 12 meses y tasa interanual (%)		1997/96 (%)
Construcción y licencias de obras / *Construction and building permits*						
Viviendas iniciadas *Started dwellings*	II.98 *2nd.Q*	1.490	74,3	6.190	58,3	30,0
Proyectos visados (provincia) *Approved projects (province)*	II.98 *2nd.Q*	7.558	–34,4	50.165	28,6	31,9
Obra nueva prevista en las licencias: *Planned new construction:*						
— Superficie total (m²) *Total area (sq. m.)*	II.98 *2nd.Q*	437.864	83,4	1.440.980	33,0	94,4
— Número de viviendas *Number of dwellings*	II.98 *2nd.Q*	2.474	76,8	6.099	20,9	67,2

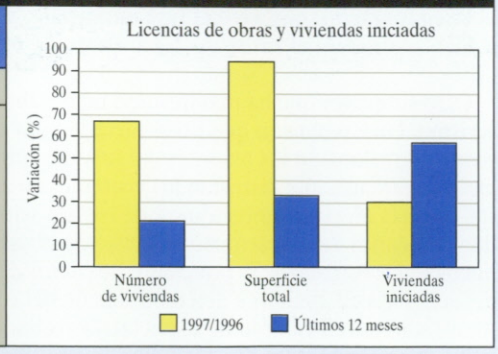

Precios de venta del mercado residencial / *Housing prices*						
Viviendas nuevas (pta./m²) *New housing (pta./sq. m.)*	1r.sem.98 *1st.half*	250.039	4,6	–	–	–1,9
Segunda mano (pta./m²) *Second hand housing (pta./sq. m.)*						
Precio de oferta *Offering price*	1r.sem.98 *1st.half*	241.210	7,8	–	–	4,7
Precio de transacción *Transaction price*	1r.sem.98 *1st.half*	214.400	6,1	–	–	2,8
Plazas de aparcamiento (miles pta.) *Parking lots (thousands of pta.)*	1r.sem.98 *1st.half*	2.400	–9,1	–	–	–5,6

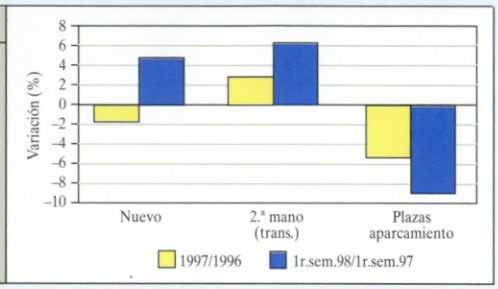

Precios de alquiler de locales de negocios / *Business premises rental prices*						
Locales de negocio (alquiler mensual): *Business premises (monthly rent):*						
— Oficinas (total ciudad) (pta./m²) *Office (whole city) (pta./sq. m.)*	2n.sem.97 *2nd.half*	972	2,9	976	–0,6	–0,6
— Locales comerciales (pta./m²/mes) *Commercial premises (pta./sq. m.)*	2n.sem.97 *2nd.half*	994	–8,2	1.009	–6,7	–6,7
Indicators	***Period***	***Absolute value and interannual rate (%)***		***Last 12 months and interannual rate (%)***		***1997/96 (%)***

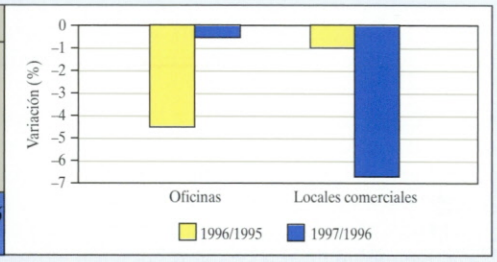

Sin abandonar aún el sector del transporte —una de las actividades terciarias que más se han expandido en los últimos años en la región metropolitana—, el número de usuarios del transporte público urbano ha recuperado la senda expansiva que se truncó por el conflicto del metro de 1997. El aumento de la movilidad en el ámbito metropolitano como consecuencia del crecimiento del empleo y de los desplazamientos por compras y ocio son factores que incentivan un mayor uso del transporte colectivo. A esto hay que añadir, además, el aumento de población flotante por motivos turísticos. Especialmente en una situación como la actual, con numerosas obras en la vía pública que dificultan la circulación de superficie. Por contra, el aumento de los niveles de motorización y la rebaja de los peajes en algunas vías de entrada a la ciudad restan usuarios al transporte público, especialmente al de cercanías.

Still within the transport sector — one of the service activities which has expanded most in recent years in the metropolitan region — the number of urban public transport users has recovered the expansive path which was cut short by the Metro conflict in 1997. The increase of mobility in the metropolitan ambit as a consequence of the growth of employment and travelling for shopping and leisure are factors which encourage a greater use of collective transport. To this has also to be added the increase in the floating population due to tourism. Particularly in a situation such as the present, with numerous roadworks going on, which makes surface circulation difficult. On the other hand, the increase in the level of motor transport ownership and the reduction in the tolls on routes into the city, take users away from public transport, especially in the outskirts.

El aumento del 7,5 por ciento del número de pernoctaciones hoteleras durante la primera mitad del año confirma el buen momento que vive el turismo urbano en la ciudad, si bien se modera el ritmo de crecimiento de los últimos años.

Otro subsector que ha manifestado un notable crecimiento es el turismo. Una evolución que no es novedad por el interés que despierta Barcelona en los amantes del turismo urbano y por la satisfactoria estancia que disfrutan los visitantes en aspectos tan diversos como la oferta arquitectónica, de restauración u ocio. Después de varios años de mantenerse un ritmo de crecimiento de las pernoctaciones cercano al 10 por ciento, los datos del primer semestre del año parecen apuntar a una moderación del ritmo de crecimiento; no sólo por el cambio de expectativas económicas sobre el turismo, sino también por la situación de una oferta que empieza a revelarse escasa en algunas categorías. Un hecho previsible si se tienen presentes los elevados niveles de ocupación actuales y se recuerda que desde 1992 el aumento del número de pernoctaciones ha quintuplicado el de las plazas hoteleras.

Una vez vistas las trayectorias expansivas de la industria y de algunos subsectores del terciario es el momento de entrar a valorar la situación y las perspectivas a medio plazo del sector de la construcción en la ciudad y entorno metropolitano. Como ya se ha apuntado al inicio del análisis, este año la Construcción lidera el crecimiento económico por el aumento de actividad que despliega, por tercer año consecutivo, el subsector residencial y por la numerosa obra pública en ejecución en la ciudad.

Los datos correspondientes a los últimos meses de viviendas en construcción son espectaculares. Durante la primera mitad del año se han iniciado 2.600 nuevas viviendas en Barcelona. En los últimos doce meses, han sido casi 6.200 las viviendas iniciadas en la ciudad, y 41.000 en la región metropolitana. Unos volúmenes de actividad incomparables con las dotaciones anuales de las dos últimas décadas.

Tras aumentos cercanos al 30 por ciento registrados en el bienio 1996-97, las viviendas iniciadas durante el primer semestre acentúan aún más el ritmo de crecimiento.

Las razones que explican este crecimiento fuerte y sostenido de la construcción —no sólo en Barcelona y su entorno metropolitano, sino también en todo el país— son diversas, y es difícil jerarquizarlas. Huyendo de cualquier intento de exhaustividad, a menudo se insiste en la coincidencia en el tiempo de cuatro factores determinantes: mejora del volumen y las expectativas de empleo en un ciclo expansivo de la economía, abundante demanda latente de vivienda, abaratamiento del crédito hipotecario y trato fiscal muy favorable a la adquisición de vivienda habitual. En el caso de Barcelona, además, se añade la liberación de suelo en diversas áreas de los distritos de Sant Martí y Sants-Montjuïc, resultado de una importante reforma urbanística.

The increase of 7.5 per cent in the number of hotel overnight stays during the first half of the year confirms the good health enjoyed by urban tourism in the city, although the growth rhythm of recent years has moderated.

Another subsector which has shown notable growth is that of tourism. A development which is no novelty, through the interest awakened by Barcelona in lovers of urban tourism and through the pleasurable stay which visitors enjoy in so many different ways, with all that the city offers in architecture, gastronomy and leisure. After several years of maintaining a growth rate in overnight stays of around 10 per cent, the data from the first six months of the year seem to point to a moderation of the growth; not only through a change in financial expectations in tourism, but also through the situation of an offer which begins to reveal itself as lacking in some categories. A fact which could have been foreseen if one takes the present high levels of current occupation and it is remembered that since 1992 the increase in the number of overnight stays has been five times that of hotel places.

Having seen the expanding trajectories of industry and some subsectors of services, this is the moment to begin to evaluate the situation and the medium term outlook in the construction sector in the city and metropolitan surrounds. As has already been pointed out at the beginning of this analysis, Construction is the leader this year in economic growth, with an increase of the activity being carried out, for the third consecutive year, in the residential subsector, and through the numerous public works in progress in the city.

The data compiled in recent months on dwellings under construction are spectacular. During the first half of the year, 2,600 new dwellings were begun in Barcelona. In the last twelve months, there were almost 6,200 new dwellings begun in the city and 41,000 in the metropolitan region. Volumes of activity not comparable with the annual numbers from the last two decades.

After increases of around 30 per cent recorded in the two years 1996-1997, the dwellings initiated in the first quarter accentuate the rate of growth even more.

The reasons explaining this strong and sustained growth in construction — not only in Barcelona and its metropolitan environs but also in the whole country — are various, and it is difficult to arrange them in order of importance. Shying away from any attempt to be exhaustive, there is often an insistence on the coincidence in time of four determinant factors: improvement in the volume and expectation of employment in an expanding cycle of the economy, abundant latent demand for dwellings, falling of mortgage interest rates and a more favourable fiscal treatment in the acquisition of a permanent home. In the case of Barcelona, one can also add the release of building land in various areas of the districts of Sant Martí and Sants-Montjuïc, the result of an important town planning reform.

De cara al futuro inmediato, las cifras de obra prevista en las licencias aprobadas durante el segundo trimestre del año permiten esperar que la dotación de techo residencial de nueva construcción se mantenga durante la segunda mitad del año. Quizás se produzca una corrección a la baja del número de viviendas en construcción que permita consolidar los volúmenes de actividad alcanzados después de doblar, en sólo dos años y medio, el número de viviendas en construcción.

Cabe interrogarse, no obstante, si este crecimiento de la nueva oferta residencial se verá afectado por la volatilidad en los mercados financieros y, más concretamente, por el cambio radical de tendencia que han registrado los índices de la bolsa a lo largo del verano. Es probable que si perdura esta situación de inestabilidad, acabe afectando el nivel de confianza y las expectativas de los potenciales compradores de vivienda. Aunque la casuística de este mercado es muy variada, parece razonable esperar que esta situación de crisis financiera reduzca el crecimiento de la demanda. En caso de confirmarse esta hipótesis, cabe esperar un redimensionamiento de la nueva oferta a medio plazo.

En la misma onda hay que situar elementos que en los últimos años han sido primordiales para ampliar la demanda efectiva y que, o bien empiezan a jugar un papel neutro —como es el caso de los tipos de interés, pues el margen para continuar recortando el hipotecario es muy escaso—, o incluso desincentivador, como es el caso de los precios de venta, que desde principios de año muestran una tendencia claramente alcista.

Según los datos disponibles para el primer semestre, el precio medio de la vivienda nueva es de 250.000 ptes/m^2, casi un cinco por ciento más que un año atrás. Si limitamos la observación a las promociones más recientes, este precio medio aumenta cerca de 8.500 ptes/m^2. En total, se trata de un aumento parecido al del mercado de segunda mano y que supera ampliamente el del IPC, si bien es cierto que, en términos reales, este precio medio equivale al vigente en 1990.

La promoción de viviendas a precio asequible mantiene estancados los precios en la áreas en que se sitúan y frena el aumento del precio medio en el conjunto de la ciudad.

La relativa contención del precio medio de venta se explica fundamentalmente por el aumento de la oferta en Sant Martí y, en menor medida, Sants-Montjuïc y Sant Andreu, distritos con precios inferiores a la media de la ciudad. Un sesgo parcialmente contrarrestado por la ampliación de la oferta que se produce en áreas de precios elevados como el Eixample y en Sarrià-Sant Gervasi.

El dinamismo que últimamente muestra el mercado inmobiliario de la ciudad, tanto en oferta como en precios, es, por sí mismo, un indicador fiable de cómo ha mejorado la capacidad económica y financiera de la demanda. Esto nos conduce a analizar la evolución reciente del mercado laboral de Barcelona y su entorno metropolitano.

Looking at the immediate future, the figures for building works planned in the licences approved during the second quarter of the year allow the expectation that the supply of residential property of new construction will be maintained during the second half of the year. Perhaps there will be a correction downwards in the number of dwellings in construction which will permit consolidation of the volumes of activity reached, after doubling the number of dwellings under construction in only two and a half years.

It can be questioned, however, whether this growth in the new residential offer will be affected by the volatility in the financial markets and, more specifically, by the radical change of trend registered by the Stock Market indices throughout the summer. It is probable that if this situation of instability goes on, it will affect the level of confidence and expectations of the potential buyers of dwellings. Although the analytical views on this market are very varied, it seems reasonable to expect that this situation of financial crisis will reduce the growth of demand. In the event of this hypothesis being confirmed, a redimensioning of the new offer can be expected in the medium term.

On the same wave there have to be placed also elements which in recent years have been fundamental in increasing the effective demand and which, whether they begin to play a neutral role — as is the case of interest rates, given that the margin for continuing to cut the mortgage rate is very little — or even become disincentives, as is the case of sales prices which, from the beginning of the year, show a clear rising trend.

According to the data available for the first half-year, the average price of a new dwelling is some 250,000 ptas/sq.m., almost five per cent more than a year ago. If we limit the observation to the most recent promotions, this average price goes up by about 8,500 Ptas./sq.m. In total, it shows an increase similar to that in the market for existing property, which easily exceeds that of the RPI although it is true that, in real terms, this average price equals that current in 1990.

The promotion of affordable dwellings keeps prices steady in the area where they are situated and puts a brake on the increase of the average price throughout the city.

The relative restraint of the average sales price is explained fundamentally by the increase of the offer in Sant Martí and, to a lesser degree, Sants-Montjuïc and Sant Andreu, districts with prices lower than the city average. A bias partially countered by the increase in the offer which has taken place in high price areas such as the Eixample and in Sarrià-Sant Gervasi.

The dynamism which the real estate market of the city has been showing lately, both in offer and in prices, is itself a reliable indicator of how the economic and financial capacity of the demand has improved. That leads us on to analyse the recent development of the employment market in Barcelona and the metropolitan environs.

La positiva evolución de los principales indicadores del mercado laboral refleja la intensidad y la consistencia del crecimiento económico y las expectativas que la moneda única genera en los empresarios.

Condensar en pocas palabras y cifras el impacto del crecimiento económico que vive el conjunto de la región metropolitana en los niveles de ocupación de la población pasa por comentar, primero, la evolución de las contrataciones, con un crecimiento del semestre que supera el 21 por ciento interanual; segundo, el aumento del número de ocupados, persistente pero moderado según la Encuesta de la Población Activa, y mucho más importante según los registros de la Seguridad Social; y, tercero, la acentuación de la reducción del número de parados.

Con datos de junio, y tras registrar reducciones entre el 15 y el 17 por ciento en relación a un año atrás, el número de demandantes de empleo inscritos en las Oficines de Treball de la Generalitat (función que hasta hace poco correspondía al Inem) es inferior a las 54.000 personas a la ciudad, y se eleva hasta las 155.000 en el conjunto de la región metropolitana. Las tasas de paro rondan el ocho por ciento, 1,5 puntos menos que un año antes.

En concordancia con el dinamismo de la Construcción y de la Industria, el paro masculino mantiene una evolución más positiva que el femenino. Por edades, y siguiendo la tendencia de los últimos años, el segmento más mimado por la creación de la ocupación es el de la gente joven. En contrapartida, también es el más castigado por la temporalidad de los contratos. Por su parte, la contratación indefinida ha entrado en una fase de estancamiento, y se mantiene en torno al 15 por ciento.

Los registros de asalariados al Régimen General de la Seguridad Social referidos al mes de marzo muestran un crecimiento superior al siete por ciento en relación al año anterior entre los que trabajan en la ciudad y del seis por ciento para el conjunto de la región metropolitana y de Cataluña. Se trata de la consolidación de una tendencia que se inició tímidamente a finales de 1995. No obstante, conviene insistir en que parte de este aumento tan importante de afiliaciones en la Seguridad Social incluye, además de la nueva ocupación, la regularización de puestos de trabajo ya existentes en la economía sumergida, que se realiza al amparo de la coyuntura expansiva y de las nuevas condiciones de contratación que rigen desde la última reforma laboral.

En definitiva, el crecimiento económico que ha registrado el área de Barcelona durante el segundo trimestre da continuidad y acentúa la tendencia expansiva iniciada hace ya cinco años, al tiempo que incide positivamente en los niveles de ocupación y renta de la población. Simultáneamente, el proceso de renovación y modernización del parque residencial de la ciudad y la numerosas inversiones en el mantenimiento de las infraestructuras y espacios públicos impactan directamente en la mejora de la calidad de vida de los residentes.

The positive development of the principal indicators in the employment market reflect the intensity and consistency of the economic growth and the expectations which the single currency generates in businesses.

To condense into a few words and figures the impact of the economic growth which the whole of the metropolitan region is enjoying in levels of employment of the population is to comment, first, on the development of new contracts, with a growth in the half-year of more than 21 per cent interannual; second, on the increase in the number of people employed, persistent but moderate, according to the Enquiry into Active Population, and much more important, according to the Social Security registers; and third, on the accentuation in the reduction of the number of unemployed.

With the data for June, and after registering reductions of between 15 and 17 per cent with relation to the year before, the number of people seeking work entered in the Employment Office in the Generalitat (a function which until recently was handled by INEM) is less than 54,000 individuals in the city, and comes up to 155,000 in the whole of the metropolitan region. The rate of unemployment is around eight per cent, 1.5 points less than a year before.

In concordance with the dynamism of construction and industry, unemployment for men maintains a more positive development than for women. By ages and following the trend of recent years, the most favoured segment for the creation of employment is that of youth, while on the other hand it is also the most prejudiced by the short-term nature of the contracts. For its part, the permanent contract has moved into a standstill phase, and is maintained at around 1.5 per cent.

The register of salaried employees under the General Regulations of Social Security, referred to March, shows a growth of more than seven per cent in relation to the previous year among those working in the city, and six per cent for the whole of the metropolitan region and Catalonia. This shows the consolidation of a trend which began timidly at the end of 1995. However, it is necessary to insist that part of this increase, so important, in affiliations in Social Security includes, in addition to new employment, the regularisation of jobs already existing in the submerged economy, which is done under cover of an expanding situation and the new contract conditions which have been in force since the last labour reform.

Definitively, the economic growth registered in the Barcelona area during the second quarter gives continuity and accentuation to the expanding trend begun five years ago. At the same time it has a positive impact on the levels of employment and income of the population. Simultaneously, the process of renovation and modernisation of the residential resources of the city and the numerous investments in the maintenance of the infrastructure and public spaces have a direct impact on improving the quality of life of the residents.